

Pryzmat

Pismo informacyjne Politechniki Wrocławskiej

Nr 132/133

lipiec-sierpień 2000

Politechnika Wroclawska - Lyon 2000

Pani prodziekan K.Szcześniak prezentuje Politechnikę Wroclawską

Dyrektor CROUS-u J.P. Coudour i dziekan ENTPE F.Perdrizet

K.Kucza (Samorząd Studencki) odbiera medal z rąk J.P.Coudoura.

Fragment ekspozycji SpAF-u

Prace przy ekspozycji Koła Rysowników Wydz. Architektury

Fragment ekspozycji Wydz. Budownictwa

Dworzec lotniczy w Lyonie projektu Calatravy

Grupa polska z francuskimi opiekunami

Pod pomnikiem

4 lipca jest dniem poświęconym pamięci o zbrodni, która wraz z szeregiem innych działań miała doprowadzić do zniszczenia polskiej inteligencji. Tego dnia 59 lat temu rozpoczęły się egzekucje naukowców lwowskich uczelni. Aresztowano ich często wraz z rodzinami lub przypadkowymi gośćmi bawiącymi w ich domach i rozstrzeliwano na Wzgórzach Wóleckich. Dla lwowskiej inteligencji – często dobrze znającej język niemiecki i wychowanej w liberalnej aurze cesarstwa austriackiego – wprowadzone represje były szokiem. Okupant okazał się tu jeszcze brutalniejszy niż w przypadku więzionych i zsyłanych do obozów koncentracyjnych naukowców krakowskich.

Uroczystość, której głównym organizatorem jest Zarząd Główny Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-wschodnich, zgromadziła przedstawicieli uczelni wrocławskich i grono lwowiaków, którzy pamiętają żywo te tragiczne czasy. Reprezentowali ich panowie Emil Teśluk (ZG TMLiKPW) i Tadeusz Osmęda (były student Akademii Handlu Zagranicznego we Lwowie).

Kapelan środowiska lwowskiej AK ks. Edward Mazur odprawił modlitwę za tych, którzy „choć w ludzkim rozumieniu doznali kaźni, Bóg wezwał Ich do swego Królestwa”.

Delegacja PWr, w skład której wchodził prorektor L. Jankowski, prorektor Jerzy Świątek, złożyła kwiaty pod pomnikiem. Prorektor PWr dr Ludomir Jankowski wygłosił przemówienie:

Szanowni Państwo!

Mija dzisiaj kolejna, 59. rocznica mordu dokonanego na profesorach lwowskich uczelni przez hitlerowskich oprawców.

Zgromadziłyśmy się tu, aby uczcić ofiarę życia złożoną rankiem 4 lipca 1941 r. na lwowskich Wzgórzach Wóleckich. Zbrodnia dokonana tego dnia stanowiła kolejne ogni-

wo w strasznym łańcuchu obu, brunatnego i czerwonego, totalitaryzmów. Profesorowie zginęli nie dlatego, że walczyli z bronią w rękę, nie zginęli przez przypadek, zgarnięci w ulicznej łapance... Zostali zamordowani, zgodnie z okrutnym planem, bo należeli do polskiej elity intelektualnej. Podzielili los ofiar Katynia, Charkowa, Tweru, hitlerowskich obozów koncentracyjnych i łagrów na Nieludzkiej Ziemi.

Na cokole tego pomnika widnieje napis: „Nasz los – przestroga”. Niech przypomina on, do czego prowadzą „jedynie słuszne” idee, dyktatura i skrajny nacjonalizm.

Jeszcze nie możemy cieszyć się zakończeniem odbudowy Cmentarza Orłąt Lwowskich czy upamiętnieniem profeso-

rów w miejscu ich stracenia, ale imperatyw pojednania między narodami jest coraz szerzej dostrzegany. Nie kroczy jednak drogą pojednania za wszelką cenę, zapominania o poniesionych ofiarach. To właśnie pamięć o nich pozwala docenić wartość osiągniętych porozumień, przeprosin, nawiązywanych kontaktów.

Wierzę, że profesorowie lwowskich uczelni zamordowani w dniu 4 lipca 1941 r. pragną, aby ich ofiara życia owocowała w następnych pokoleniach umiejętnością wyciągania wniosków i podejmowania działań zapobiegających odradzaniu się zła.

Szanowni Państwo! Uczcijmy pamięć o lwowskich profesorach zamordowanych na Wzgórzach Wóleckich chwilą ciszy! Niech Ich los będzie przestroga!

Deklarowano, że następna, 60. już rocznica zbrodni będzie okazją do szerszego przedstawienia zajętego doczesnymi problemami społeczeństwu losu jego wybitnych przedstawicieli. Bowiem wciąż przerzedzane przez upływ czasu grono świadków wojny chciałoby utrwalić w świadomości młodego pokolenia najistotniejsze fakty i podstawowe wartości, przy których wytrwało mimo tylu ofiar. (mk)

Zdarzyło się 4 lipca 1941 we Lwowie

Szanowni Państwo,

Podwójny wakacyjny numer zawiera bilans wielu prac prowadzonych w ciągu wielu miesięcy. Podsumowujemy rekrutację na studia, zjazd pierwszych absolwentów i dwa posiedzenia Senatu. Obszerny materiał z KBN jest wynikiem konferencji NAUKA 2000, ale i bilansem przed wejściem w życie zmodyfikowanej ustawy o Komitecie Badań Naukowych.

Interesującym i inspirującym wydarzeniem była konferencja na temat nauczania fizyki w wyższych szkołach technicznych. Zainspirowała ona pracowników Instytutu Fizyki PWr do ciekawych przemyśleń. Udało nam się uzyskać przy tej okazji skrót interesującego wystąpienia prof. Andrzeja Olesia z AGH na temat magnetyzmu ziemskiego. Zachęcamy do lektury!

Już we wrześniu, po milenijnym Festiwalu Nauki zacznie się rok akademicki, który ponownie będzie rektordowy pod względem kształconych studentów. Politechnika przyjęła na same studia dzienne ponad 7 tysięcy osób. To świadczy o skali zadań dydaktycznych, z którymi wchodzimy w następny rok akademicki.

Mamy więc nadzieję, że „ostatnie w tym tysiącleciu” wakacje będą interesujące i niezbyt deszczowe, że przywiezą z nich Państwo wiele wrażeń i zdjęć, które pozwolą z optymizmem wkroczyć w rok 200/2001, czego życzy

Redakcja

Pryzmat

Pismo Informacyjne
Politechniki Wrocławskiej

Politechnika Wroclawska
Wybrzeże Wyspiańskiego 27
50-370 Wrocław

Skład redakcji: Maria Kiszka (red.nacz.),
Adam Kisielnicki, Maria Lewowska, Hanna Waškowska
Redakcja mieści się w bud D-5, pok. 2, 3 i 22
tel.320-22-89 (red.nacz.) i 320-21-17, telefax 320-27-63
e-mail: pryzmat@wtm.ite.pwr.wroc.pl

<http://www.pwr.wroc.pl/politechnika/pryzmat/>

Opr.graf.,red. techniczna, DTP, skład i łamanie: Adam Kisielnicki
Druk: Drukarnia Oficyny Wydawniczej PWr Nakł. 1500 egz.

R O Z M A I T O Ś C I

MINISTRANT ZDROWIA

Centralnym Duszpasterzem Akademickim w miejsce ks. dr Tadeusza Reronia, dekretem JE ks. Kardynała Henryka Gulbino-wicza powołany został ks. Mirosław Maliński. Nowy duszpasterz święcenia kapłańskie przyjął w roku 1998, w latach 1998-2000 był wikariuszem w Środzie Śląskiej. Ks. Mirosław Maliński jest absolwentem Akademii Rolniczej (studia na kierunku geodezji i kartografii ukończył w 1989 roku). Jest związany ze wspólnotą w Taizé prawie rocznym tam pobytami i więzami przyjaźni z braćmi. Jest wychowankiem Duszpasterstwa Akademickiego *Wawrzyny*. W zeszłym roku był rzecznikiem prasowym wrocławskiej pielgrzymki na Jasną Górę, a także pomysłodawcą i realizatorem (zdobył fundusze i doprowadził do końca realizację) umieszczenia w lipcu promocji pielgrzymki poprzez 100 billboardów rozmieszczonych na terenie Wrocławia z hasłem „Pielgrzymowanie służy zdrowiu – ministrant zdrowia i opieki duchowej”. (mwj)

TARGI INNOWACJE 2000

W dniach 11-13 października br. w Gdańsku pod patronatem Ministra Nauki,

Przewodniczącego KBN Andrzeja Wiszniewskiego i Ministra Gospodarki Janusza Steinhoffa

odbędą się III Międzynarodowe Targi Wynalazków i Salon Wzornictwa Przemysłowego.

Współorganizatorami targów są: Stowarzyszenie Polskich Wynalazców i Racjonalizatorów,

Agencja Techniki i Technologii, Centrum Transferu Technologii oraz Przegląd Techniczny.

Formularz zgłoszeniowy znajduje się pod adresem http://www.mtgasa.com.pl/polska/formularz_zgloszeniowy.shtml

Więcej informacji o targach na stronie <http://www.mtgasa.com.pl/polska/inowacje.shtml>

POCZTÓWKA Z KARŁOWA

Zakład Usług Socjalnych informuje, że od dnia 1 lipca 2000 r. ośrodek wypoczynkowy w Karłowie został oddany w dzierżawę byłej kierownicze ośrodka. Jednocześnie informujemy, że pracownicy Politechniki Wrocławskiej mogą korzystać z ośrodka na dotychczasowych zasadach, tj. korzystać z dofinansowania z ZFŚS do noclegów. Cena noclegu z podatkiem VAT wynosi 20,33 zł. Rezerwacji noclegów dokonuje się

bezpośrednio w ośrodku (tel. 0-7487 122 28), natomiast pobyt opłaca się w Zakładzie Usług Socjalnych (budynek C-9, pok. 422).

**TRWAJĄ PRACE
LEGISLACYJNE NAD USTAWĄ**

29 czerwca br. odbyło się w Sejmie drugie czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych wraz z wystąpieniami klubów poselskich i zapytaniami. Szczegóły (w tym dostęp do stenogramu wypowiedzi) dostępne są na stronie <http://www.kbn.gov.pl/pub/kbn/docs/projekt/0629.html>

GDZIE COŚ MOŻNA ZJEŚĆ?

Zakład Usług Socjalnych uprzejmie informuje, że w okresie wakacyjnym pracować będą n.w. kluby:

W lipcu:

- stołówka pracownicza – do 14 lipca,
- klub pracowniczy A-1,
- klub studencki A-1/S,
- klub w bud. C-3,
- bar „Orient” w bud. C-7,
- bar „Top Orient” przy pl. Grunwaldzkim,
- bar „Ready’s” w bud. A-1,
- bar „Ready’s” przy ul. Curie-Skłodowskiej,

W sierpniu:

- klub studencki A-1/S,
- bar „Top Orient” przy pl. Grunwaldzkim,
- bar „Ready’s” przy ul. Curie-Skłodowskiej.

Stołówka pracownicza po przerwie wakacyjnej wznowi działalność po 15 września.

ZAKŁÓCENIA KOMUNIKACYJNE

W związku z rozpoczęciem z początkiem lipca br. remontu sieci ciepłowniczej w rejonie kompleksu budynków C i D PWR uprzejmie zawiadamiamy, że w następstwie tych prac mogą pojawić się utrudnienia i ograniczenia w ruchu pieszym i komunikacyjnym.

Prace wykonuje Zakład Projektowo-Wykonawczy Inwestycji Ciepłowniczych INWEST TERMA s.c. na zlecenie Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Wykonawca został zobowiązany do zabezpieczenia terenu działania, a po wykonaniu prac – do przywrócenia stanu sprzed rozpoczęcia robót.

Termin zakończenia prac remontowych przewidywany jest na 29 września br

Szczegółowych informacji w tej sprawie

udziela Kierownik Działu Administracyjno-Gospodarczego.

Anna Binkiewicz
Biuro Dyrektora Administracyjnego

ZAPROSZENIE NA WYSTAWĘ

W galerii DESIGN przy ul. Świdnickiej 2/4 od 20 lipca do 20 sierpnia br. czynna jest wystawa *Jak szkło kruche* przygotowana przez mgr Dorotę Schoeder-Szufę i asystenta Stanisława Sobotę. Zaprezentowano na niej powstałe w ciągu ostatnich 13 lat najlepsze prace dyplomowe i kursowe studentów jedynej w Polsce Wydziału Ceramiki i Szkła. Ciekawa ekspozycja pozwala zauważyć różnorodność form i technik, poszukiwanie coraz to nowych rozwiązań twórczych. Pokazane tu szkło artystyczne stanowi jedynie część zbiorów Katedry Szkła i Muzeum Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Zachęcamy do zapoznania się z dorobkiem dydaktycznym tej wrocławskiej artystycznej uczelni.

NA ODLEW

Jak informuje sekretarz generalny Stowarzyszenia Technicznego Odlewników Polskich Tadeusz Franaszek, 17 lipca 2000 r. zainaugurowało działalność Centrum Polskiego Odlewnictwa, ośrodek zlokalizowany w Krakowie przy ul. Zakopiańskiej 73. Skupia ono Instytut Odlewnictwa, Odlewniczą Izbę Gospodarczą, Stowarzyszenie Techniczne Odlewników Polskich i inne instytucje związane z branżą odlewniczą i pracujące na jej rzecz.

W spotkaniu otwierającym centrum wzięli udział: wicemarszałek Senatu Andrzej Chronowski, posłowie, wśród których był przewodniczący Parlamentarnego Zespołu Odlewników Józef Górny, wiceminister gospodarki oraz kierownicy instytucji i firm z branży odlewniczej, a także instytucji powołanych do budowy nowoczesnych systemów transferu technologii.

Gospodarze spotkania: prezes STOP i OIG – Józef Suchy i dyrektor Instytutu Odlewnictwa – Jerzy Tybulczuk dążyli przede wszystkim do przedstawienia celów i zasad działania ośrodka, zwłaszcza w zakresie statystyki, marketingu, wdrażania nowych technologii oraz doradztwa i szkolenia.

PODZIĘKOWANIE

Wszystkim osobom, które okazały minie i mojej rodzinie pomoc i zrozumienie w naszych kłopotach składam serdeczne podziękowanie.

Anna Kuczwa

Z S E N A T U

X POSIEDZENIE SENATU

(29.06.2000)

Senat uczcił pamięć zmarłego prof. Jerzego Schroedera, którego sylwetkę przypomniał **prof. H.Górecki**. Uczczono także pamięć ks.prof. J.Tischnera, który w roku 1997 wygłosił na PWr wykład inauguracyjny.

• Senat wyraził zgodę na mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego **prof. dr hab. inż. Ewy Dobierzewskiej-Mozrymas** i **prof. dr hab. Mirosława Kutylowskiego** (WPPT).

• Zaaprobowano też wnioski o mianowanie na stanowisko profesora **nadzwyczajnego dr hab. inż. arch. Janusza Rębielaka** (Wydz.Arch.), **dr hab. inż. Adama Sokołowskiego** (Wydz.Chem.) i **dr hab. inż. Mariana Hopeja** (Wydz.IZ).

• Senat wyraził zgodę na ponowne mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego **dr hab. inż. Krystyny Jeżowieckiej-Kabsch**, **dr hab. inż. Zbigniewa Królickiego** (Wydz. M.-E), **dr hab. inż. Piotra Dudzińskiego**, **dr hab. inż. Edwarda Dziadoniarza** i **dr hab. inż. Piotra E.Wrzecioniarza** (Wydz. Mechaniczny).

• Jednogłośnie zatwierdzono wniosek o nadanie **prof. zw. dr hab. inż. Janowi Kmicie** tytułu doktora h.c. PWr. W imieniu nieobecnego promotora postępowania **prof. Ottona Dąbrowskiego** sylwetkę kandydata przedstawił **prof. E.Kubica**.

• Zatwierdzono wnioski o nadanie **prof. zw. dr hab. inż. Marianowi Cegielskiemu** (Wydz. El-ny) i **prof. zw. dr hab. inż. Wiesławowi Barwiczowi** (Wydz. El-ki) Medalu PWr. Uzasadnienie pierwszego wniosku przedstawił **prof. J.Szafran**, drugiego – **prof. J.Biernat**, a poparli go **prof. A.Mulak** i **prof. J.Zdanowski**. Podkreślono duże osiągnięcia organizacyjne prof. Barwicza „mimo że nigdy nie należał do partii”.

• Pani Kwestor **mgr A.Maniak** przedstawiła wniosek o przyjęcie bilansu uczelni za 1999 rok zatwierdzonego przez biegłych rewidentów (Eliks, Audytorska Sp. z o.o.). Suma bilansowa na 31.12.99 wyniosła 250.887.672,82 zł, co oznacza wzrost 13%. Osiągnięto zysk netto 13 mln zł. Przyrost środków w roku 1999 wynosi 20,5 mln zł. Pasywa wzrosły o 21%, w tym: fundusz zasadniczy o 14 mln (9%), zobowiązania o 20%. koszty działalności operacyjnej o 5%. Odsetki uzyskiwane z lokat zmalały do 65% kwoty osiągniętej rok wcześniej.

Prof. J.Zwoździak w imieniu Senackiej komisji Ekonomiczno-Finansowej pozytywnie zaopiniował wniosek.

Prorektor J.Zdanowski podkreślił, że znaczna część środków jest w dyspozycji jednostek organizacyjnych. Ze środków centralnych na import czasopism przeznaczono 1,968 mln zł, zaś 2,861 mln zł zablokowano ze względu na przewidywany udział własny uczelni w inwestycjach i możliwe straty.

JM Rektor zauważył, że podany zysk 13 mln należy rozumieć jedynie formalnie. W rzeczywistości osiąga się nie więcej niż 2,8 mln.

Prof. J.Biernat ocenił, że cytowane liczby wymagają dodatkowego komentarza.

Mgr A.Maniak zapowiedziała przedstawienie szczegółowej analizy gospodarki finansowej na kolejnym posiedzeniu. **Dr M.Michalewska** podkreśliła, że niektóre zmiany są wynikiem zmiany sposobu rejestrowania składek ZUS.

Senat przyjął bilans (43:0:1).

• Następnie Senat zatwierdził (43:0:1) propozycję podziału wypracowanego zysku. Na uczelniany fundusz nagród (finansowanie wypłat z tyt. nagród za wdrożenia) przeznaczono 5.495,73 zł, zaś pozostałe 13.091.330,35 zł – na fundusz zasadniczy uczelni.

• Zatwierdzono (45:0:0) biegłych rewidentów, którzy będą badać bilans za rok 2000. Będą to ponownie panie **mgr J.Walnik-Fiema** i **mgr M.Krudowska** (Eliks Sp. z o.o.).

• Przedstawiono Senatowi do zatwierdzenia plan rzeczowo-finansowy na rok 2000. (przyjmowany kwalifikowaną większością głosów). Zaplanowano wzrost kosztów działalności operacyjnej o 10,7%, co przede wszystkim uwzględnia rzeczywistą inflację (9,8%). Zakłada się wzrost wydatków na materiały i energię o 10%, na usługi obce – o 19%, na wynagrodzenia o 7,5%. Wzrost wydatków na aparaturę specjalną o 40% wynika z ilości środków uzyskiwanych z KBN. Dużą pozycję w kosztach operacyjnych stanowi wartość sprzedanego majątku trwałego (1,2 mln), gdyż wynika ze sprzedaży mieszkań zakładowych. Znacznie (dwukrotnie) wzrosły koszty finansowe (koszty obsługi bankowej i ujemne różnice kursowe). Planowany zysk netto wynosi 400 tys. zł.

Planowane przychody z działalności operacyjnej (257,5 mln zł) wzrosną o 5%, gdyż przepisy nakazują uwzględnianie wpływów z MEN i KBN. Z tego 64% wyniosą przychody z działalności dydaktycznej. Główna część tej działalności (84,3%) zostanie sfinansowana z budżetu państwa, 8% wyniosą przychody za płatne zajęcia

dydaktyczne. Wynajem sal dyd., wpływ z programów międzynarodowych to 7,2%. Przychody z działalności badawczej to 78,4 mln zł. Fundusz zasadniczy na koniec br. powinien wynieść 167 mln. Uczelniany fundusz nagród spadnie w tym roku z 40,4 tys. do 30,5 tys. zł.

Komisja Ekonomiczno-Finansowa zaopiniowała pozytywnie przedstawione dokumenty.

Prof. J.Biernat zapytał o interpretację poszczególnych danych (planowane przychody i zyski, spadek środków na stypendia socjalne i liczby miejsc w DS-ach w aspekcie planowanego wzrostu liczby studentów). **Prof. J.Zdanowski** odpowiedział, że możliwości kwaterowania studentów zależą od skali remontów. Uczelnia rozważa możliwość oddania DS-ów w ajencję. Podkreślił też, że choć wzrost liczby studentów jest duży (20%), z punktu widzenia interesów finansowych uczelni powinien być jeszcze większy.

Na pytanie **inż. A.Tarczewskiego** JM Rektor wyjaśnił, że średni koszt kształcenia studenta wynosi w skali kraju 6000 zł.

Prorektor L.Jankowski podkreślił, że liczne uczelnie państwowe (także UW) przekraczają dopuszczalny limit studentów zaocznych wynoszący 1 st. dziennych. Prawie wszystkie uczelnie twierdzą, że muszą dofinansowywać dydaktykę kosztem badań.

Senat przyjął plan rzeczowo-finansowy (41:2:1).

• Wśród przedstawionych Senatowi propozycji zgłoszonych przez wydziały i studia kandydatów do Nagrody Senatu znalazły się dwa nazwiska osób z W-4 – obie poparte przez RW. Senat postanowił zaakceptować to rozwiązanie ze względu na skalę Wydziału Elektroniki. Jak podkreślił **prof. E.Kubica**, generalne zasady przyznawania nagród wymagają dyskusji. Tym razem zatwierdzono wszystkie kandydatury. Nagrody otrzymają:

W-1 **prof. dr hab. inż. arch. Olgięder Czer-ner, prof. zw..**

W-2 **dr inż. Krystyna Szcześniak,**

W-3 **prof. dr hab. Barbara Lejczak, prof. nzw.,**

W-4 **prof. dr hab. inż. Jan Kazimierczak, prof.zw., dr hab. inż. Marcelli Uruski, prof. nzw.,**

W-5 **prof. dr hab. inż. Tadeusz Łobos, prof. zw.,**

W-6 **dr hab. inż. Jan Drzymała, prof. nzw.,**

Z S E N A T U

Dokończenie ze strony 5

W-7 **prof. dr hab. inż. Jerzy Zwoździak, prof. zw.,**

W-8 **dr inż. Iwona Dubielewicz,**

W-9 **dr inż. Janusz Zabokrzycki,**

W-10 **prof. dr inż. Henryk Żebrowski, prof. zw.,**

W-11 **dr hab. Jerzy Nowak, prof. nzw., SWFiS mgr Marian Issel.**

• Prorektor ds. Nauczania **prof. J.Świątek** przedstawił propozycję wprowadzenia ogólnouczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Ma on służyć doskonaleniu dydaktyki, podnoszeniu kwalifikacji kadr, a przez to wzmocnić pozycję PWr na mapie kraju i odpowiedzieć na wymogi przyszłego systemu akredytacji. Sprawą jakości zajmowałyby się specjalne komisje wydziałowe, zaś co roku powinien się odbyć przegląd uczelniany.

Propozycja ta została poparta przez Senackie Komisje ds. Dydaktyki i ds. Statutu i Regulaminów. Przewodniczący Senackiej Komisji ds. Ocen również opowiedział się za tym rozwiązaniem.

JM Rektor przytoczył stanowiska KRUP i KRPUT popierające wprowadzanie systemu akredytacji.

Prof. J.Koch wyrażając aprobatę dla tych koncepcji zauważył, że dotąd nie określono kryteriów, które należy stosować.

Prof. P.Śniady dostrzegł sprzeczność między zalecanym przez władze uczelni zwiększaniem rekrutacji a poprawą jakości kształcenia.

Dr J.Górniak był zdania, że odpowiedzią na ten problem jest prowadzenie wspól-

nych, masowych zajęć dla I roku i zdecydowana selekcja po nim.

Propozycja została zaaprobowana przez Senat.

• Władze uczelni zwróciły się do Senatu o podjęcie działań związanych z możliwością sprzedaży gruntu PWr. Chodzi o działkę przy ul. Wrońskiego (działka 3000 m.kw., wartość ok. 200 zł/m.kw.), na której obcy podmiot gospodarczy chciałby zbudować komercyjny dom studencki. Proponuje się, że uczelnia przekazałaby mu prawo do wieczystego użytkowania gruntu (termin płatności – po oddaniu budynku), zawarta zostałaby też umowa przyrzeczenia oddania PWr równoważności jej „aportu”. Pokoje studenckie uzyskane przez PWr byłyby w jej dyspozycji. Nabycie prawa do gruntu potrzebne jest inwestorom dla uzyskania kredytu bankowego.

Prof. J.Zwoździak (Kom. Ek.-Fin.) zaakceptował propozycję zastrzegając prawo do opiniowania dokumentów formalnoprawnych.

Prof. M.Piekarski wyraził wątpliwość, czy dany teren, jako przylegający do głównego kampusu, nie powinien znaleźć się w perspektywicznych planach rozbudowy PWr.

Senat wyraził zgodę na podjęcie dalszych działań (18:6:10).

• Wyrażono zgodę na powołanie 4 zakładów w Studium Nauk Humanistycznych (30:2:2). Wniosek przedstawił p.o. kierownika SNH **dr S.Balicki**.

• Zaaprobowano też umowę o współpracy naukowej między Wydziałem Elektrycznym PWr a Wydziałem Energetycznym Pry-

azowskiego Państwowego Uniwersytetu Technicznego w Mariupolu na Ukrainie (34:0:0).

• **Prorektor J.Zdanowski** odpowiedział na interpelację **prof. J.Biernata** nt. kształtu budżetu wydziałów. Stwierdził, że podział dotacji opiera się na algorytmie MEN. Przy podziale uwzględnia się współczynnik korekcyjny dla filii (1,5), wykorzystanie dochodów własnych, minimalne potrzeby na dany rok oraz określa się minimalne i maksymalne wydatki na badania własne i działalność statutową. Środki dwóch wydziałów tworzące ich bilans dodatni rozdzielono między pozostałe. W przyszłości skala interwencji powinna zmaleć.

Rzeczywiście, nie wszystkie obliczenia były prawidłowe. Zostaną one skorygowane.

Nie przyjęto w rozliczeniach „opcji 0” ze względu na grożące skutki.

• **Prof. J.Misiewicz** złożył interpelację: jakie można podjąć działania i decyzje, by w przyszłym roku nie było potrzeby przekazywania środków na badania na fundusz płac.

• **JM Rektor** omówił ostatnie wydarzenia: prace nad ustawą o szkolnictwie wyższym, posiedzenie KRPUT w Zielonej Górze, KRUiO oraz sesję CRE w Trondheim.

• **Prof. J.Biernat** poprosił o określenie, jak będzie długość semestru w nowym roku akademickim (uchwała o 14-tygodniowym semestrze dotyczyła tylko bieżącego roku) i przedstawił niezbędne zmiany w systemie rozliczania dydaktyki.

JM Rektor zapowiedział dyskusję na ten tematy na posiedzeniu lipcowym.

XI POSIEDZENIE SENATU

(7.07.2000)

JM Rektor poinformował o śmierci zaginionego od kilku miesięcy dr Ryszarda Presza. Jego sylwetkę przypomniał dyrektor I-24 **dr Z.Smolec**.

• Senat zatwierdził wnioski o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego **prof. dr hab.inż. Janusza M.Pawlikowskiego** (Wydz. PPT) i **prof. dr inż. Jerzego Jędrzejewskiego** (Wydz. Mech.).

• Udzielono również poparcia wnioskowi o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego **dra hab. inż. Jerzego Walendziewskiego** (Wydz. Chem.), **dr hab. inż. Zofii Wilimowskiej** (Wydz. IZ) i **dra hab. Wacława Urbańczyka** (Wydz.

PPT).

• Senat postanowił nadać Medal PWr **prof. zw. dr hab. inż. arch. Edmundowi Małachowiczowi** (Wydz. Arch.) i **prof. zw. dr hab. inż. Edwardowi W.Mielcarzewiczowi** (Wydz. Inż.Śr.)

Prof. J.Koch, jako przewodniczący Senackiej Komisji ds. Rozwoju Kadry Naukowej stwierdził, że mimo aprobaty komisji dla wszystkich wniosków osobowych rozpatrywanych na tym posiedzeniu, należy zastanowić się, czy – generalnie – przedstawiane przez rady wydziałów opinie o kandydatach do mianowań nie są przesadnie entuzjastyczne. Opracowania sygnowane przez dziekanów sugerują, że mamy już kilka nagród Nobla. Za publikację uważa się wszystko, nawet publikacyjki na kon-

ferencyjkach. Zbiory referatów konferencyjnych uchodzi za współautorską książkę, pojedynczy wyjazd zagraniczny – za „intensywną współpracę”. Z namaszczeniem wymienia się przynależność do niewiele znaczących stowarzyszeń, ale zapomina się o długoletniej przynależności do organizacji, którą opuściło się dopiero po wyprowadzeniu sztandaru. Takie metody nie służą prestiżowi uczelni. **Prof. J.Koch** zapowiedział, że w przyszłym roku komisja będzie żądała dokumentów poświadczających prawdę. „Bo jeśli starzy profesowie nie powiedzą prawdy – to kto ją powie?”

• **Prorektor J.Zdanowski** przedstawił wniosek o powołanie **prof. T.Lutego** na kierownika Centrum Materiałów Zaawan-

Z S E N A T U

sowanych i Nanotechnologii. Senat zaaprobował ten wniosek.

• Przewodnictwo obrad Senatu objął **prof. E.Kalinowski**. **JM Rektor** przedstawił sprawozdanie z działalności uczelni w 1999 roku. Przytoczył szereg danych ekonomicznych, demograficznych i finansowych. Można je znaleźć w specjalnie przygotowanym w tym celu dokumencie.

W dyskusji **prof. J.Koch** podkreślił potrzebę wyciągnięcia wniosków z przytoczonych liczb, np. z danych demograficznych (starzenie się kadry). **Prof. W.Kollek** dostrzegł konieczność uwolnienia uczelni od balastu służb socjalnych i transportowych. **Prof. P.Kafarski** zalecił zajęcie się problemem ilości i jakości publikacji. **Mgr J.Borowiec** zauważył, że dane z uzupełniającego materiału nt. dotacji aparaturowych mówią o nierównomiernym podziale środków na aparaturę pomiędzy różne uczelnie. **Prof. J.Misiewicz** podkreślił niedofinansowanie działalności badawczej, a **prof. R.Grząślewicz** – brak zdrowego systemu ocen.

Odpowiadając na zgłoszone uwagi **prorektor L.Jankowski** stwierdził, że sposób korzystania z 8% odpisu na ZFŚS jest określony ustawą, zatem władze uczelni nie mają pełnej swobody w podejmowaniu odpowiednich decyzji. Niełatwo też korzystnie sprzedać ośrodek wczasowy.

Prorektor J.Zdanowski powiedział, że przecenia się czasem wartość majątku uczelni. Dodał, że sprawy nauki, publikacji i awansów są przedmiotem troski władz PWr. Zysk z dydaktyki jest przede wszystkim dorobkiem wydziałów; bierze się go pod uwagę przy kształtowaniu bilansu na kolejny rok.

Prof. J.Koch wyraził pogląd, że strategia uczelni nie jest sumą strategii wydziałów.

Senat przyjął sprawozdanie (37:2:3).

• **JM Rektor** zainicjował dyskusję o stanie i zadaniach bieżących PWr. Przypomniał, że średnio uczelnie czerpią 85% swoich środków z dotacji budżetowej. Są to jednak coraz trudniejsze do zdobycia środki wobec znacznych obciążeń resortu i licznie powstających i tworzących silne lobby uczelni niepaństwowych. Jednocześnie wiele uczelni działa poza prawem, np. nielegalnie tworzy filie. Na tym tle PWr ze swoimi 3 filiami wypada bardzo dobrze. W regionie powstała koncepcja Uniwersytetu Dolnośląskiego. Czy jest to rozwiązanie problemów? Trudno dziś odpowiedzieć. **JM Rektor** wezwał dziekanów, by

przygotowali własne stanowiska w tej sprawie.

Prof. J.Zdanowski przedstawił analizę środków będących w dyspozycji Rektora (13,5 mln zł) i omówił skuteczność pozyskiwania grantów z KBN. Aktywność wydziałów i ich „uzysk” środków znacznie się różni. Najaktywniejszy jest W-3, który składał średnio 13,8 wniosku na 100 nauczycieli akad. na konkurs. Najlepszy „uzysk” miał W-5 (76%). PWr jest na IX i X miejscu pod wzgl. przyrostu statutowki i badań własnych. Lepsze są PŚL, PŁ i PG. Pod względem ilości jednostek I kategorii w strukturze uczelni mamy dopiero V miejsce (po PKr.).

Prof. J.Koch zauważył, że kadra wydziałów zaangażowana w inną działalność (np. projektową, zewnętrzne zlecenia) mniej zabiega o granty. Dodał, że obecnie KBN planuje wsparcie kontaktów między placówkami naukowymi i małymi lub średnimi firmami (krajowymi).

Prof. Z.Gnutek stwierdził, że duże możliwości daje współpraca z gminami i powiatami.

• **Prof. J.Misiewicz** zaprezentował publikację podsumowującą wynik realizacji projektów badawczych CMZiN. Od 1998 roku podjęto realizację 16 projektów ze środków prorektora ds. nauki. Uczestniczyło w nich 12 instytutów.

• Senat zaaprobował (29:5:1) wniosek **prorektora ds. nauczania** o przedłużenie na następny rok uchwały o skróceniu semestru do 14 tygodni.

• **Prorektor J.Świątek** omówił zakończoną rekrutację na studia: liczbę kandydatów, progi punktowe na poszczególne kierunki i ocenę przeprowadzonych egzaminów wstępnych (piszemy o tym odrębnie). Można oczekiwać, że W-3, W-9 i W-10 przeprowadzą rekrutację we wrześniu.

• Senat zatwierdził (35:0:0) projekt umowy o współpracy między Uniwersyteciem H.Poincaré w Nancy. Będzie to kontynuacja kontaktów podjętych w 1995 roku.

• Udzielono poparcia (35:0:0) stanowisku Senatowi AGH, który krytycznie wypowiedział się w sprawie płac pracowników szkół wyższych i nakładów na szkolnictwo wyższe.

• **Prof. J.Zdanowski** odpowiedział na interpelację **prof. Cz.Daniłowicza**, który prosił o „wyjaśnienie rażących dysproporcji w finansowaniu poszczególnych jednostek na Wydziale IZ”. Sporną kwestią jest

potrącenie Zakładowi Systemów Informatycznych kosztów łącza AT, co spowodowało kłopoty finansowe jednostki.

Prorektor stwierdził, że „nie potwierdziła się teza o rażącej dyskryminacji, choć rażące jest pogorszenie[sytuacji Zakładu]”.

• W odpowiedzi na interpelację **prof. J.Misiewicza** o działania, które pozwoliłyby nie finansować płac z funduszu badań naukowych, **prorektor J.Zdanowski** stwierdził, że musiałoby się to łączyć z ograniczeniem kadry i zarobków oraz innymi krokami zmniejszającymi wydatki, ponieważ dotacja MEN jest zbyt mała.

• **Prof. Cz.Daniłowicz** powrócił do sprawy będącej przedmiotem jego interpelacji i poprosił o ustalenie, czy właściwie dokonano rozliczeń finansowych. Skoro Zakład ex post został poinformowany o obciążeniu go za podłączenie sieci w laboratorium, jak rozliczono środki z KBN?

Prof. J.Misiewicz zapytał, czy wobec rosnących środków kształcenia warto rozwinąć nauki podstawowe. Jakże są założenia uczelni co do kształcenia w kierunkach podstawowych i interdyscyplinarnych?

• **JM Rektor** poruszył problem zmian decyzji ministerstwa co do ponownego mianowania profesorów zwyczajnych po ich przejściu na emeryturę.

Omówił wynik posiedzenia KRASPU w Białowieży. Do najtrudniejszych poruszanych tam problemów należy sprawa szpitali klinicznych. minister kultury waha się też, co zrobić z uczelniami artystycznymi.

Uruchomiono fundusz FNP (2% od prywatyzacji, tj. ok. 400 mln zł). Prezes FNP **prof. M.Grabski** proponuje, by składać zapotrzebowanie na finansowanie nowych dziedzin i technologii.

• **Prof. J.Zdanowski** poinformował, że zgodnie z art.64 ust.4 ustawy o szkolnictwie wyższym możliwe jest tworzenie ponaduczelnianych struktur. Taki charakter ma mieć Centrum Biomonitoringu, Biotechnologii i Ochrony Ekosystemu Dolnośląskiego. List intencyjny w tej sprawie podpisały AR i PWr. Sfederowane w Centrum zespoły badawcze będą miały zwiększone szanse uzyskiwania grantów. Ze strony PWr we współpracy mają brać udział **prof. J.Zwoździak**, **prof. H.Górecki**, **prof. M.Kochman**, **dr hab. A.Ożyhar** i **prof. A.Noworyta**.

Następne posiedzenie Senatu 28 września, godz. 9.15.

DZIAŁ WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ INFORMUJE

W „Biuletynie Informacyjnym” Działu Współpracy Międzynarodowej znaleźliśmy ofertę stypendialną ze Szwajcarii na rok akademicki 2001/2002. Dziesięćmiiesięczne stypendia są przeznaczone dla młodych pracowników naukowych i słuchaczy studiów doktoranckich różnych dziedzin. Kandydaci powinni znać język francuski lub niemiecki (w wyjątkowych przypadkach angielski). Formularze oraz wykaz uczelni szwajcarskich, do których zainteresowani mogą kierować korespondencję w celu nawiązania kontaktu naukowego, dostępne są w Dziale Współpracy Międzynarodowej (Elżbieta Mazurek, bud. A-1, pok. 146, tel. 28-46). Termin składania dokumentów w DWM mija **15 października 2000 r.**

W celu wspierania studiów doktoranckich niemieckie uniwersytety zakładają tzw. Kolegia Doktoranckie, które będą umożliwiać młodej kadrze naukowej uczestnictwo w badaniach naukowych. Każde Kolegium Doktoranckie oferuje określony temat, nad którym wspólnie pracuje ok. 15 od 25 doktorantów i ok. 8 do 15 naukowców.

Kolegia Doktoranckie oferują także stypendia na studia doktoranckie. Największe szanse na otrzymanie takiego stypendium mają absolwenci kierunków przyrodniczych i inżynierskich.

Osoby zainteresowane doktoratem w Kolegiach Doktoranckich w Niemczech znajdą niezbędne informacje oraz wykaz Kolegiów Doktoranckich pod adresem internetowym: <http://www.dfg.de/aufgaben/>

[Forschungsfoerderung.html](http://www.dfg.de/aufgaben/Forschungsfoerderung.html).

Osoby zainteresowane ogólnymi informacjami dotyczącymi studiów w Niemczech mogą zwrócić się do Przedstawicielstwa DAAD w Warszawie, ul. Czeska 24/2, 03-902 Warszawa; tel. (022)617-48-47 lub (022)616-13-08; fax (022)616-12-96; e-mail daad@sgh.waw.pl.

Technische Universität Bergakademie Freiberg oferuje stypendia „Freiherr-von-Friesen Stipendium” dla młodych doktorantów z partnerskich uczelni Europy Środkowej i Wschodniej. Kandydaci powinni przesłać dokumenty w języku niemieckim najpóźniej do **31 sierpnia 2000 r.** Bliższych informacji o stypendiach udziela Dział Współpracy Międzynarodowej (bud. A-1, pok. 147, mgr Krystyna Galińska, tel. 35-85).

Zarządzenia, Okólniki, Ogłoszenia

W ostatnim czasie ukazały się następujące zarządzenia wewnętrzne i pisma okólnie:

- Zarządzenie wewnętrzne **38/2000** z dnia 14.07.2000 r. w sprawie 14-tygodniowego semestru w roku akademickim 2000/2001;
- Zarządzenie wewnętrzne **39/2000** z dnia 21.07.2000 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków studentów oraz sposobu ich dokumentowania;
- Zarządzenie wewnętrzne **40/2000** z dnia

21.07.2000 r. w sprawie wprowadzenia zmian do ZW 20/99 z dnia 30 sierpnia 1999 r.;

- Zarządzenie wewnętrzne **41/2000** z dnia 26.07.2000 r. w sprawie wprowadzenia zmiany do zarządzenia wewnętrznego 25/99 w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Inwentaryzacyjnej na Politechnice Wrocławskiej;
- Pismo okólnie **19/2000** z dnia 17.07.2000 r. w sprawie ustalenia kalendarza akademickiego na rok akademicki 2000/2001;

- Pismo okólnie **20/2000** z dnia 26.07.2000 r. w sprawie likwidacji magazynów Działu Zaopatrzenia wchodzących w skład obiektów przy ul. Długiej 61 i nowej organizacji pracy Zespołu Konserwacyjno-Remontowego przy ul. Gdańskiej 13/15;
- Pismo okólnie **21/2000** z dnia 26.07.2000 r. w sprawie zasad ewidencji wewnętrznej składników majątkowych zwanych „mało cennymi” o wartości jednostkowej równej lub niższej niż 350 zł.

Z głębokim żalem zawiadamiamy,
że 13 lipca 2000 r. odszedł od nas na zawsze

prof. dr hab. inż. Marceł URUSKI

Zastępca Dyrektora Instytutu Telekomunikacji i Akustyki
Politechniki Wrocławskiej ds. Dydaktyki

Nauczyciel akademicki od 1964 r. Zastępca Dyrektora Instytutu Telekomunikacji i Akustyki w 1987–90, oraz od 1996 do chwili obecnej. Wybitny specjalista obwodów i układów elektronicznych, autor licznych prac naukowych z tej dziedziny. Wieloletni wykładowca z zakresu teorii obwodów i filtrów cyfrowych. Znakomity dydaktyk, bardzo lubiany przez młodzież studencką i współpracowników.

Odnznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim, Orderem Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Politechniki.

Żegnamy Człowieka Wielkiego Serca i Przyjaciela.

DYREKTOR I RADA NAUKOWA
ORAZ PRACOWNICY
INSTYTUTU TELEKOMUNIKACJI I AKUSTYKI
POLITECHNIKI WROCLAWSKIEJ

DZIEKAN I RADA
WYDZIAŁU ELEKTRONIKI

REKTOR
POLITECHNIKI WROCLAWSKIEJ

Wspomnienie

PROF. ZW. JERZY SCHROEDER

(1912 – 2000)

W dniu 11 czerwca 2000 r. zmarł prof. Jerzy Schroeder – wybitny chemik technolog, wychowawca wielu pokoleń inżynierów chemików i pracowników naukowych, inicjator i koordynator ważnych programów badawczych i rozwojowych przemysłu chemicznego, organizator zaplecza badawczego polskiego przemysłu chemicznego, współzałożyciel Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej, były rektor, dziekan, dyrektor instytutu, kierownik katedry, przewodniczący rad naukowych szeregu placówek naukowych.

Profesor urodził się 19 czerwca 1912 roku we Lwowie. W mieście tym ukończył Korpus Kadetów Nr 1, a następnie studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Lwowskiej. Bezpośrednio po studiach, w 1937 r. podjął pracę na stanowisku asystenta na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej w Dublinach. Pracował tam do momentu zamknięcia uczelni przez okupanta niemieckiego. Uciekł wtedy do Krakowa, gdzie podjął pracę w Państwowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Krakowie kierowanej przez wybitnego chemika rolnego prof. T. Lityńskiego. Równocześnie prowadził działalność dydaktyczną na konspiracyjnym Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1944 r. jako żołnierz batalionu „Skała” Krakowskiej Komendy Dywersji AK pod pseudonimem „Pokorny” walczył z wojskami niemieckimi w lasach południowej Polski. Po wojnie zdobywał praktykę przemysłową pracując jako inżynier w oddziale karbidowni Zakładów Azotowych w Chorzowie. W 1947 roku został oddelegowany przez dyrektora Zjednoczenia inż. W. Bobrownickiego do kierowania odbudową jednego z budynków Politechniki Wrocławskiej i utworzenia Katedry Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych Uniwersytetu Politechniki Wrocławskiej. W dniu 1.05.1947 Profesor rozpoczął pracę w Politechnice Wrocławskiej jako adiunkt. Zdobywał kolejne szczeble kariery naukowej awansując na stanowisko zastępcy profesora (1953-1955), docenta (1955-1964), profesora nadzwyczajnego (1964-1971) i profesora zwyczajnego – w 1971 roku. W czasie pracy na uczelni pełnił szereg ważnych funkcji akademickich. W 1962 roku, po przejściu na emeryturę prof. W. Bobrownickiego – byłego asystenta Ignacego Mościckiego, objął Katedrę Technologii Nieorganicznej, którą rozbudował i przekształcił w 1969 w Instytut Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych.

Profesor kierował instytutem do chwili przejścia na emeryturę w październiku 1982. Równoległe pełnił funkcje organizacyjne, objął też funkcję honorowego wybierany na dziekana Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej. W 1982 roku objął funkcję rektora Politechniki Wrocławskiej.

Z wielu nowych rozwiązań organizacyjnych, których inicjatorem był Profesor, można wymienić uruchomienie w latach sześćdziesiątych studiów inżynierskich na terenie NZPO „Rokita” w Szreniówcu, zorganizowanie w 1963 roku pierwszego w Polsce Centralnego Laboratorium Analitycznym Instrumentalnej świadczącego usługi analityczne dla środowiska wrocławskiego, a także uruchomienie w 1970 roku studium doktoranckiego z udziałem przemysłu chemicznego.

Profesor spełnił niezwykle ważną rolę w integracji środowiska technologów chemików pracujących na uczelniach z inżynierami zatrudnionymi w przemyśle. Na działalność tę składa się pełnienie ważnych funkcji na zapleczu naukowo-technicznym przemysłu, w stowarzyszeniach naukowo-technicznych, w gremiach doradczych na szczeblu ministerialnym. Organizował również cykliczne konferencje z udziałem pracowników nauki, przemysłu i rolnictwa, uznawane za forum określające perspektywiczne plany rozwoju przemysłu chemicznego. Profesor w latach 1967-91 przez wszystkie kadencje pełnił funkcję przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Nawozów Sztucznych w Puławach. Uzyskał godność honorowego przewodniczącego tej rady. Wielokrotnie również pełnił funkcję przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Chemii Nieorganicznej w Gliwicach (1973-76, 1984-91). W latach 1966-91 był członkiem Komitetu Nauk Chemicznych PAN, a w latach 1981-83 był jego wice-przewodniczącym, koordynując opracowanie ważnej dla rozwoju przemysłu chemicznego ekspertyzy pn. „Chemia dla rolnictwa”. Zasięgą Profesora jest również integracja środowiska chemików technologów i chemików rolnych, co doprowadziło do uzgodnionych planów rozwojowych przemysłu nawozowego i nieorganicznego. Z pewnością w wysokiej pozycji polskiego przemysłu nawozowego jest udział Profesora.

Profesor pełnił rolę integrującą środowisko naukowe technologów oraz chemików rolnych organizując cykliczną konferencję „Prace rozwojowe dla

potrzeb przemysłu nawozowego” (12 edycji), konferencję „Perspektywy nawozów i nawożenia”, a także cykl konferencji „Cybernetyzacja chemicznych procesów technologicznych” (4 edycje).

Profesor był członkiem komitetów rad redakcyjnych czasopism naukowych, takich jak „Wiadomości chemiczne”, „Chemik”, „Przemysł Chemiczny”. Był współzałożycielem i redaktorem kwartalnika Komitetu Nauk Chemicznych PAN, „Chemia Stosowana” publikującego prace oryginalne z dziedziny technologii chemicznej.

Profesor prowadził badania w obszarze technologii chemicznej nieorganicznej, w technologii wytwarzania nawozów oraz utylizacji odpadów. Jest autorem ponad 130 oryginalnych prac badawczych, 40 patentów, z których wiele jest wdrożonych. Napisał kilka podręczników, które w okresie odbudowy przemysłu chemicznego były dużą pomocą dla inżynierów. Posiadał niezwykłą intuicję technologiczną w podejmowaniu tematyki i zadań badawczych, co przyczyniło się do rozwoju przemysłu chemicznego. Profesor posiadał również wyjątkową umiejętność realizacji koncepcji technologicznej od badań podstawowych do przemysłowego wdrożenia.

Lista osiągnięć technologicznych Profesora i kierowanych przez niego zespołów jest bogata. Na liście znajdują się metody wytwarzania mineralnych dodatków paszowych i sił fosforowych, nawozów fosforowych i wieloskładnikowych, nowe formy metod stosowania nawozów, metody utylizacji fosfogospisu rolniczo-wyrobniczego, zastosowanie nowego typu katalizatora stopowego do utereniania amoniaku. Profesor swoim doświadczeniem technologicznym ułatwił wyrobienie nowych technologii w polskim przemyśle chemicznym, takich jak: metody ekstrakcyjne wytwarzania kwasu fosforowego, metody wytwarzania nawozów granularnych, a także szereg metod technologicznych w przemyśle azotowym.

Profesor był świetnym dydaktykiem, a także wychowawcą kadry naukowej. W przemyśle chemicznym pracował, bądź pracuje, wielu jego wychowanków. Wypromował 22 doktorów, z których 7 uzyskało habilitację, a 4 tytuły profesorskie. Przez wiele dekad był uznawany przez środowisko technologów nie tylko jako znakomity wrocławskiej szkoły chemików technologów, ale również jako autor, którego opinie przekonywały kierujących rozwojem przemysłu do realizacji programów nie tylko badawczych, ale również wdrożeniowych.

Za swoją działalność zawodową Profesor był odznaczany wieloma medałami. Najbardziej sobie cenił wyróżnienia za działalność konspiracyjną i partyzancką: Krzyż Partyzancki, Odznaka Grunwaldzka, Krzyż AK, Medal Komisji Edukacji Narodowej za zasługi w tajnym nauczaniu podczas okupacji niemieckiej). Był również wyróżniany wieloma godnościami za zasługi dla rozwoju przemysłu chemicznego nadawane nie tylko przez stowarzyszenia naukowo-techniczne, ale również fabryki chemiczne. Nazwisko Profesora na mocy uchwały Senatu Politechniki Wrocławskiej umieszczono na Tablicy Zasłużonych dla Politechniki.

Wielu z nas, znających Profesora będzie pamiętać Jego niezwykłą życzliwość, rozsądek i odwagę w rozstrzygnięciu różnych problemów. Profesor należał do ludzi odważnych i niewzbraniających się przed odpowiedzialnością za losy uczelni i jej pracowników. Na początku stanu wojennego, z dużym wahaniem podjął się pełnienia funkcji rektora. Było to zadanie niezwykle trudne i skomplikowane, zwłaszcza dla człowieka, który nigdy nie należał do organizacji politycznych. Dzięki Jego zabiegom i stanowczości wielu pracowników uniknęło represji, a uczelnia przetrwała ten trudny okres bez uszczerbku.

Pogrzeb Profesora odbył się w dniu Jego 88-urodzin na cmentarzu Świętej Rodziny we Wrocławiu. Profesor został pochowany w pobliżu Pomnika Orłąt Lwowskich, co nawiązuje do młodości Profesora, którą spędził we Lwowie. Profesora żegnały nie tylko władze Uczelni i Wydziału, Jego uczniowie i bliscy, ale również liczne delegacje z zakładów chemicznych, co dowodzi, że Jego wizje i koncepcje technologiczne spełniły się i będą realizowane po Jego śmierci.

Odszedł od nas nie tylko wybitny uczyony, świetny technolog, ceniony nauczyciel akademicki ale również Człowiek prawy i uczciwy, niezwykle życzliwy dla współpracowników i cieszący się z ich sukcesów. Takim Profesorem zostanie w Pamięci nie tylko wśród swoich uczniów, ale wszystkich, którzy Go znali.

Uczeń Profesora
prof. dr hab. inż. Henryk Górecki
Dziekan Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej

Posiedzenie KBN 29 czerwca

29 czerwca 2000 roku odbyło się posiedzenie KBN. Obradom przewodniczyła prof. Janina Józwiak – zastępczyni przewodniczącego Komitetu.

- Komitet zaaprobował sposób podziału środków przeznaczonych w 2000 r. na wspieranie uczestnictwa polskich zespołów w projektach 5. PR. Komisja przydzieliła:

- 1.497.300 zł na dofinansowanie uczestnictwa siedmiu zespołów w 5. PR w latach 2000 - 2002 (w tym na rok 2000 – 551.900 zł),

- 45.000 zł na dofinansowanie trzech zespołów, których wnioski zostały ocenione jako co najmniej dobre, ale nie zostały przyjęte do realizacji w 5. PR. Pozwoli im kontynuować współpracę z partnerami zagranicznymi i ponownie przygotować się do konkursu.

- Zaakceptowano projekt zmiany kryteriów i trybu przyznawania pieniędzy na wspieranie uczestnictwa polskich zespołów w projektach 5. PR w latach 1999 - 2002. Uzupełnienie uchwały nr 25/99 stworzy możliwość dofinansowania także projektów nazywanych „sieciami”. Obejmują one współpracę wielu jednostek tworzących sieć. Współpraca może dotyczyć wspólnych badań naukowych i prac rozwojowych, szkoleń i innych działań na rzecz rozwoju kadr, operowania informacją naukową i naukowo-techniczną, promocji i praktycznego wykorzystania wyników wspólnych prac. Zmiana wymaga zwiększenia odpowiedniego funduszu z 2,5 mln zł do 4 mln zł.

- Rozdzielono pieniądze na finansowanie projektów badawczych XIX konkursu KBN pomiędzy komisje i zespoły Komitetu. Wykorzystanych zostanie 52.394.314 zł, z których wyodrębniono 13.049.711 zł na finansowanie projektów badawczych osób rozpoczynających pracę naukową oraz projektów badawczych zgłoszonych przez promotorów prac doktorskich (GP).

Podział przedstawiono w tabeli:

KOMISJA / ZESPÓŁ	GRANTY [zł]
Komisja Badań Podstawowych	19 230 580
Zespół Nauk Humanistycznych (H-1)	1 739 770
Zespół Nauk Społecznych, Ekonomicznych i Prawnych (H-2)	1 346 000
Zespół Nauk Matematycznych, Fizycznych i Astronomicznych (P-3)	1 837 810
Zespół Nauk Biologicznych, Nauk o Ziemi i Ochrony środowiska (P-4)	3 799 000
Zespół Nauk Medycznych (P-5)	6 788 000
Zespół Nauk Rolniczych i Leśnych (P-6)	3 720 000
Komisja Badań Stosowanych	20 114 023
Zespół Mechaniki, Budownictwa i Architektury (T-7)	2 510 972
Zespół Inżynierii Materiałowej i Technologii Materiałowych (T-8)	3 028 890
finansowanie projektów badawczych z zakresu obronności i bezpieczeństwa państwa	1 961 000
Zespół Nauk Chemicznych, Technologii Chemicznej oraz Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska (T-9)	3 878 970
Zespół Elektrotechniki, Energetyki i Metrologii (T-10)	1 863 500
Zespół Elektroniki, Automatyki, Robotyki, Informatyki i Telekomunikacji (T-11)	2 804 691
Zespół Górnictwa, Geodezji i Transportu (T-12)	4 066 000
RAZEM	39 344 603

- Zaakceptowano jednomyślnie cele i kierunki określone w projekcie PIONIER oraz sposób jego realizacji.

- Przeanalizowano sprawozdanie z realizacji zadań dofinansowanych ze środków na DOT przyznanych w 1999 r. naczelnym i centralnym organom administracji rządowej oraz PAN. Zastrzeżenia Komitetu wzbudził jedynie raport Ministerstwa Skarbu Państwa i zostanie on poddany ponownej analizie.

- Komitet – zgodnie z wnioskami zespołów – odstąpił od ustanawiania 5 projektów badawczych zamawianych. Na konkursy wpływały nieliczne oferty krytycznie oceniane przez właściwe sekcje. Równocześnie Komitet postanowił ponownie ogłosić konkurs na realizację projektu celowego zamawianego PCZ-01-20 „Krajowy Program Klimatyczny”.

- Przewiduje się, że 31 grudnia 2000 roku wejdą w życie nowe przepisy zamieszczone w projekcie zmienionej ustawy o KBN. Dlatego na okres do końca roku powołano następujące zespoły opiniodawczo-doradcze:

- Zespół ds. Obronności i Bezpieczeństwa Państwa,
- Zespół ds. Infrastruktury Informatycznej,
- Zespół ds. Projektów Celowych Zamawianych,
- Zespół ds. Upowszechniania Nauki i Informacji Naukowej,
- Zespół ds. Polityki Wydawniczej,
- Zespół ds. Rozwoju i Promocji Nauki,
- Zespół ds. Współpracy Naukowej i Naukowo-Technicznej z Zagranicą.

- Postanowiono, że:

- Zespół ds. Dotowania Podmiotowego i Polityki Inwestycyjnej,
 - Zespół ds. Programowania Badań Naukowych,
 - Zespół ds. Programowania Prac Rozwojowych
- zostaną powołane na czas trwania czwartej kadencji Komitetu w trakcie wrześniowego posiedzenia.

- Zapoznano się z danymi o udziale polskich jednostek naukowo-badawczych w projektach 5. PR. Komisja Europejska wezwała Polskę do zapłaty drugiej części składki do tegorocznego budżetu

5. PR. Zredukowana o 40% składka na rok 2000 – po pomniejszeniu o 893.479 euro z tytułu niepełnego wykorzystania budżetu 5. PR w roku 1999 – wynosi 15.404.405 euro. Ponad połowa (16.149.850 euro) składki rocznej (31.702.293 euro) będzie pokryta ze środków programu Phare2000. Od początku roku KBN przyznał łącznie 1.095.000 zł 73 jednostkom na pokrycie kosztów kontynuacji współpracy z partnerami zagranicznymi i ponowne przygotowanie wniosków do 5. PR. KBN przeznaczył w sumie 5.757.470 zł na dofinansowanie udziału polskich zespołów w zaakceptowanych przez Komisję Europejską projektach, a środki te przyznano 41 jednostkom. Ponadto 166.600 zł przyznano na zorganizowanie dwóch konferencji w ramach jednego z programów 5. PR.

Komitet zapoznał się również z listem ambasadora RP przy UE Jana Truszczyńskiego na temat opinii i propozycji Szwajcarii odnoszących się do przygotowywanego 6. Programu Ramowego UE. Ambasador proponuje, by KBN przygotował podobny dokument z polskimi propozycjami i przekazał go Komisji Europejskiej.

- Następane zebranie KBN odbędzie się 21 września 2000 roku. (tz)

Posiedzenia komisji KBN

19 i 20 czerwca odbyły się pierwsze posiedzenia Komisji Badań Podstawowych i Komisji Badań Stosowanych czwartej kadencji. Obradom przewodniczyli przewodniczący KBP prof. Maciej Żylicz i przewodniczącą KBS prof. Bogdan Ney.

- Komisje przedyskutowały plan prac w roku 2000. Za najważniejsze zadania uznano prace nad aktami wykonawczymi do znowelizowanej ustawy o KBN oraz przygotowanie do przeprowadzenia kategoryzacji jednostek w roku 2002. Komisje powołały również szereg zespołów roboczych:

- * KBP: zespół ds. budżetu, ds. aktów normatywnych, ds. projektów badawczych („grantów”), ds. inwestycji aparaturowych i budowlanych, ds. publikacji, ds. opiniowania przepisów, ds. współpracy z zagranicą,

- * KBS: zespół ds. kategoryzacji, ds. aktów normatywnych, ds. budżetu.

- Obie komisje postanowiły zmienić sposób rozdziału środków na DOT. M.in. przydzielono 250.000 zł na dofinansowanie „Skatalogowania katalogu kartkowego ossolińskich druków zwartych i ciągłych XIX i XX wieku oraz wprowadzenie go do Internetu” realizowanego przez Fundację - Zakład Narodowy im. Ossolińskich:

- Komisje przydzieliły trzynastu instytucjom równowartość \$172.581 na składki na rzecz instytucji międzynarodowych w 2000 roku w ramach. Po dyskusji zaakceptowano dofinansowanie prac prowadzonych w ramach międzynarodowych projektów badawczych ze środków przeznaczonych na specjalne programy lub urządzenia badawcze (SPUB-M). Na lata 2000 - 2002 przydzielono 5.363.800 zł (w tym 2.315.000 zł na rok 2000). Komisje przydzieliły środki w wysokości 4.261.190 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie uczestnictwa polskich zespołów naukowych w projektach 5. PR oraz 225.000 zł na koszty kontynuowania współpracy z partnerami zagranicznymi oraz koszty ponownego przygotowania wniosków w celu uczestnictwa polskich zespołów w projektach 5. PR.

- Komisje zapoznały się z informacjami na temat oceny wykonania zadań finansowanych w poprzednich latach ze środków na DOT oraz związanych z tym odwołań. (tz)

PIONIER – zaproszenie do współpracy

W bieżącym roku Komitet Badań Naukowych zakończy realizację „Programu rozwoju infrastruktury informatycznej dla polskich środowisk naukowych” przyjętego w 1995 r. Program ten jest elementem szerszych działań realizowanych przez KBN od 1991 roku. KBN w latach 1991—1999 przeznaczył łącznie prawie 465 mln złotych na rozwój infrastruktury informatycznej dla nauki.

Szczególnie widocznym wynikiem tych działań są:

- dwie działające sieci rozległe — Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa (NASK) i sieć POL-34 (jako porozumienie MAN-ów), której operatorem jest Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe,

- 22 sieci miejskie (MAN),

- 5 centrów komputerów dużej mocy obliczeniowej (KDM) w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Gdańsku i Wrocławiu.

Większość sieci MAN posiada koncesje operatorskie, co oznacza, że mogą świadczyć usługi transmisji danych dla dowolnych klientów we własnym regionie. Główne ośrodki połączone są łączeniami o przepustowości 34 Mbit/s. Jednostki nauki mogą korzystać z łącza zagranicznego sieci POL-34 z Poznania do Frankfurtu nad Menem o przepustowości 45 Mbit/s, z czego 24 Mbit/s to łącze do Stanów Zjednoczonych, a pozostałe 21 Mbit/s – do europejskiej sieci akademickiej TEN-155. Centra KDM udostępniają zasoby oprogramowania i naukowe bazy danych, które przez sieć dostępne są nie tylko dla całego środowiska naukowego w kraju.

Program rozwoju infrastruktury informatycznej na najbliższe 5 lat został zaakceptowany przez KBN w dniu 29 czerwca 2000 r.

Główne cele zostały sformułowane jako:

- dalszy rozwój łączności komputerowej dla środowiska naukowego,

- rozwój usług sieciowych,

- aplikacje z zakresu zastosowania technologii informatycznych w wybranych obszarach, takich jak: telekomunikacja, nauki obliczeniowe, wspomaganie nauczania dostępem do Internetu, nauczanie zdalne, systemy informacji przestrzennej, systemy zarządzania zasobami środowiska, telemedycyna i systemy pracy grupowej.

Cele te mają być realizowane przez konsorcja naukowe z udziałem podmiotów gospodarczych, organów administracji przy założeniu współfinansowania osiągnięcia wymienionych celów.

Komitet Badań Naukowych będzie dofinansowywał realizację celów programu korzystając z istniejących zasad i trybów przydzielania środków:

- aplikacje (poza aplikacjami w zakresie nauk obliczeniowych) dofinansowywane będą w formie projektów celowych, projektów celowych zamawianych,

- aplikacje w zakresie nauk obliczeniowych dofinansowywane będą w formie projektów badawczych własnych lub projektów badawczych zamawianych przez KBN (<http://www.kbn.gov.pl/pub/info/dep/db/badiso.htm>),

- usługi sieciowe będą mogły otrzymać dofinansowanie w trybie projektów celowych lub projektów celowych zamawianych,

- infrastruktura sieciowa i specjalizowana dofinansowywana

będzie w formie projektów celowych, projektów celowych zamawianych lub inwestycji realizowanych jako przedsięwzięcia wspólne,

- połączenia międzynarodowe z sieciami naukowymi (z siecią TEN-155 lub z projektowaną siecią GÉANT, czyli przeznaczone wyłącznie do wykorzystania na cele naukowe) w formie dotacji na specjalne projekty lub urządzenia badawcze SPUB (<http://www.kbn.gov.pl/pub/kbn/kryteria/statutowe.html>).

Podjęcie decyzji o wyborze wniosku, czyli konkretnych propozycji zakresu, metod realizacji, skutków finansowych oraz wykonawców i realizatorów tych tematów, odbywać się będzie na zasadzie konkursu wniosków. W realizacji powinna być przyjęta w miarę możliwości zasada równoległości osiągania celów przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju regionów.

Program nie naruszy obecnie obowiązujących zasad użytkowania infrastruktury informatycznej przez środowisko naukowe. Dla nadzoru realizacji programu powołane zostanie odrębne ciało, w którego skład wejdą wybrani przedstawiciele inwestorów i podmiotów gospodarczych będących wykonawcami projektów celowych.

Projekty celowe obejmują ważne ze względów społeczno-gospodarczych prace badawczo-rozwojowe, realizowane na zlecenie podmiotów gospodarczych, organów administracji rządowej lub organów samorządu terytorialnego. Wniosek o dofinansowanie projektu celowego może złożyć podmiot prowadzący działalność gospodarczą w Polsce, spółka z udziałem zagranicznym wdrażająca rozwiązania technologiczne i organizacyjne, powstałe w wyniku krajowych badań naukowych lub prac badawczo-rozwojowych, jednostka naukowa lub badawczo-rozwojowa, która posiada własny zakład doświadczalny, naczelny lub centralny organ administracji rządowej, wojewoda lub organ samorządu terytorialnego. Zgłaszający wniosek o dofinansowanie projektu, zwany „wykonawcą”, jest odpowiedzialny za wykonanie projektu i wykorzystanie uzyskanych wyników. Wykonawca wskazuje realizatora prac badawczo-rozwojowych, którym może być jednostka naukowa, jednostka badawczo-rozwojowa lub inna jednostka organizacyjna prowadząca działalność uznaną przez właściwy zespół komisji KBN za działalność naukową, badawczo-rozwojową albo innowacyjną w zakresie nauki i techniki. W ramach projektu celowego KBN może dofinansować do 50%, a szczególnie uzasadnionych przypadkach – do 70% planowanych nakładów na prace badawczo-rozwojowe, które mogą obejmować badania stosowane, których wyniki są niezbędne do rozwiązania zadań praktycznych oraz prace rozwojowe, prowadzone w celu wykorzystania wyników tych badań (opracowanie nowych lub zmodernizowanych materiałów, urządzeń, procesów lub metod technologicznych, sporządzenie dokumentacji konstrukcyjnej lub technologicznej, wykonanie instalacji doświadczalnej lub prototypu nowo zaprojektowanego wyrobu albo innego urządzenia, przeprowadzenie prób i badań przy użyciu instalacji lub prototypu albo opracowanej nowej technologii według sporządzonej dokumentacji, dokonanie oceny przydatności nowego wyrobu oraz jego charakterystyki technicznej i eksploatacyjnej). W ramach projektu KBN nie dofinansowuje prac wdrożeniowo-inwestycyjnych. Kryteria i tryb przyznawania środków z budżetu państwa na dofinansowywanie projektów celowych dostępne są w sieci Internet pod adre-

sem: <http://www.kbn.gov.pl/pub/info/dep/db/celiso.htm>

Projekty celowe zamawiane obejmują ważne ze względów społeczno-gospodarczych prace badawczo-rozwojowe realizowane na zlecenie organów administracji rządowej. Wniosek o ustanowienie projektu celowego zamawianego może złożyć naczelny lub centralny organ administracji rządowej lub wojewoda, po uzyskaniu opinii naczelnego organu administracji rządowej właściwego ze względu na tematykę projektu. Wnioskodawca jest odpowiedzialny za wykorzystanie wyników projektu. Wykonawca lub

współwykonawcy projektu, są wyłaniany w drodze otwartego konkursu ofert, który jest ogłaszany w dzienniku „Rzeczpospolita”. Oferty w konkursie mogą składać kierownicy jednostek naukowych lub badawczo-rozwojowych wraz z kierownikami zespołu badawczego oraz kierownicy podmiotów prowadzących udokumentowaną działalność na rzecz badań naukowych lub prac badawczo-rozwojowych. Podobnie jak w przypadku projektu celowego, w ramach projektu celowego zamawianego KBN może dofinansować badania stosowane, których wyniki są niezbędne do rozwiązania zadań praktycznych oraz prace rozwojowe,

prowadzone w celu wykorzystania wyników tych badań. Przedsięwzięcia wdrożeniowo-inwestycyjne związane z wprowadzeniem do praktyki społecznej lub gospodarczej wyników prac badawczo-rozwojowych nie mogą być dofinansowane przez KBN. Kryteria i tryb przyznawania środków z budżetu państwa na dofinansowywanie projektów celowych zamawianych dostępne są w sieci Internet pod adresem: <http://www.kbn.gov.pl/pub/info/dep/db/zamiso.htm>

Na podstawie zaakceptowanego przez KBN projektu programu PIONIER powstanie dokument programowy zawierający cele rozwoju infrastruktury informatycznej oraz szczegółowy opis wskazanych powyżej sposobów ich realizacji. Już teraz jednak Komitet Badań Naukowych zaprasza zainteresowane podmioty gospodarcze oraz organy administracji rządowej i samorządowej do współpracy w realizacji programu PIONIER. Projekt jest dostępny w sieci Internet pod adresami:

<http://www.kbn.gov.pl/analizy/pionier/new/index.html>,

<http://kbn.icm.edu.pl/analizy/pionier/new/index.html>

<http://www.man.poznan.pl/pol34/pionier/>

Dodatkowych informacji udziela również

Departament Systemów Informatycznych KBN,
ul. Wspólna 1/3, 00-529 Warszawa 53,
tel.: 022/625-42-25, 625-51-51, 625-72-93,
fax: 022/625-42-65,
e-mail: di@kbn.gov.pl

*Małgorzata Kozłowska
Podsekretarz Stanu
w Komitecie Badań Naukowych*

NOWA USTAWA O KBN

19 lipca br. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych.

Druk nr 1950 A (plik pdf) znajduje się na stronie <http://orka.sejm.gov.pl/RejestrD.nsf/druk?openagent&1950-A>, zaś stenogram debaty i przebieg głosowania na stronie <http://ks.sejm.gov.pl:8009/kad3/083/30831000.htm#004>.

NAUKA 2000

(W poprzednim numerze zamieściliśmy podsumowujące konferencję przemówienie ministra nauki przewodniczącego KBN prof. Andrzeja Wiszniewskiego. Ty razem szerzej o tematach poruszanych podczas konferencji.)

Organizowana co roku w czerwcu konferencja NAUKA wykała umiarkowany optymizm środowiska i ministra nauki. Być może wynika to z zahamowania spadku finansowania nauki – bilans wzrósł nominalnie o około 11%,. Przesadna wydaje się ocena, że oznacza to 5% powyżej inflacji, ale jednak...

Przewodniczący Komitetu był też zadowolony, że udało się skierować do łaski marszałkowskiej projekt nowelizacji ustawy o KBN, włączyć polską naukę do 5. PR i wprowadzić tytuł „ministra nauki”.

Uczestniczący w konferencji dyrektorzy placówek PAN, jednostek badawczo-rozwojowych, dziekani wydziałów uczelni i proktorzy ds. nauki zostali zapoznani z nowymi możliwościami dofinansowania nauki dzięki wprowadzeniu 2% odpisu na FNP z przychodów z prywatyzacji jednoosobowych spółek skarbu państwa. Szacuje się że w sumie uzyska się w ten sposób do 600 mln zł.

Bilans udziału polskich naukowców – choć nie jest oszałamiający – pozwala wyłonić pierwsze silniejsze ośrodki. Potencjał ludzki Polski sprawia, mimo wszystko, przodujemy w liczbach bezwzględnych wśród krajów środkowoeuropejskich ubiegających się o pieniądze z UE. To źródło finansowania jest też istotnym argumentem w dyskusjach o pieniądzach na badania. Prof. Wiszniewski jest bowiem przekonany, że im trudniejsze jest zdobycie funduszy na badania w kraju, tym skuteczniej polscy naukowcy będą zabiegać o nie w Brukseli.

Obecnie trwają prace sejmowe nad nowelizacją ustawy o JBR-ach. Ustawa dotyczy ponad 230 jednostek badawczych. Jednym z głównych problemów jest rozróżnienie placówek o istotnych osiągnięciach naukowych od pozorujących taką działalność. Minister oczekuje, że powstanie prawna możliwość przekształcania JBR-ów w spółki prawa handlowego oraz tworzenia państwowych instytutów badawczych.

IV kadencja Komitetu

Minister przedstawił zebrany nowy skład Komitetu IV kadencji. Oczekuje się, że – działając w oparciu o znowelizowaną ustawę o KBN – grono to dokona wielu istotnych prac: powoła specjalistyczne sekcje, przygotuje zasady polityki naukowej państwa i zmodernizuje zasady oceny parametrycznej jednostek naukowych. Wiele jest do zrobienia w dziedzinie zasad oceniania wniosków o granty. Korzystne byłoby spopularyzowanie zasady odwoływania się do zagranicznych recenzentów. Obiektywizacji ocen uzyskanych wyników badawczych służyłyby też konferencje grantowe. Należy zmodyfikować tryb ustanawiania i oceny projektów celowych, celowych zamawianych i zamawianych. Ponieważ wielkie firmy światowe wchodzące na nas rynek rzadko oczekują od polskiego przemysłu wsparcia innowacyjnego, należy skierować działania na realizację projektów celowych adresowanych na przepływ nowych rozwiązań do małych i średnich krajowych firm. Nie należy tracić z oczu zadań wynikających z realizacji 5. i 6. PR.

Polityka naukowa

Sekretarz KBN Jan K. Frąckowiak przedstawił założenia polityki naukowej i naukowo-technicznej do 2004 roku. Odpowiedzią na trudności nauki polskiej jest promowanie współpracy międzynarodowej, dopracowanie się przez niektóre przynajmniej ośrodki poziomu europejskiego i racjonalizacja nakładów na badania, co ma związek także z restrukturyzacją JBR-ów. Trudności w osiąganiu tych celów wynikają z niskich nakładów na naukę i braku źródeł finansowania pozabudżetowego, słabych powiązań z naturalnymi odbiorcami wyników badań (przemysł, instytucje), niewielkiego popytu na krajowe wyniki badań ze strony podmiotów gospodarczych, wysoki stopień zużycia aparatury (70% amortyzacji), a także problemy etyczne. Polska kadra naukowa starzeje się, pracuje nie dość efektywnie i ma za mało publikacji.

Ustawa o KBN

Nowelizacja ustawy o KBN dostosuje mechanizmy finansowania nauki do nowej konstytucji i ustaw (o działach administracji rządowej, o organizacji i trybie pracy Rady Ministrów, o zakresie działania ministrów i o finansach publicznych). Nakłada na przewodniczącego KBN nowe zadania (np. będzie przedstawiał on na forum rządu założenia polityki naukowej i naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa), ale i nowe uprawnienia. Będzie on nadzorował i koordynował realizację założeń przyjętych przez Radę Ministrów. On też określa zasady wydatkowania środków z budżetu nauki (na drodze rozporządzeń) i nadzoruje finansowanie zadań. Do jego kompetencji należy „podział pierwotny” środków budżetu nauki pomiędzy zespoły Komitetu i strumienie finansowania. Przewodniczący KBN na wniosek zespołów powołuje sekcje specjalistyczne. Raz na dwa lata będzie zobowiązany przedstawiać Sejmowi informację o stanie nauki w Polsce. W nowej ustawie zrezygnowano z komisji KBN. Zapewniono równoprawny dostęp wszelkich podmiotów do budżetu nauki (w tym dotacji podmiotowych i dotacji celowych). Przedłużono kadencję z trzech do czterech lat. Do każdego z zespołów wprowadzony zostanie jako członek reprezentant środowiska gospodarczego wyznaczony przez Premiera. Przewodniczący KBN powoła zespoły decyzyjne do spraw działalności wspomagającej badania oraz do spraw badań na rzecz obronności i bezpieczeństwa. Ustawa pozwala na powoływanie decyzyjnych zespołów interdyscyplinarnych oraz przekazywanie zadań związanych z systemem finansowania projektów badawczych, projektów celowych oraz działalności wspomagającej badania podmiotom zewnętrznym w stosunku do Komitetu. Wprowadza jednolitą zasadę podejmowania przez Komitet i jego zespoły uchwał bezwzględnie większością głosów przy obecności co najmniej połowy ustawowego składu, a także przenosi do budżetu PAN środki na współpracę naukową i naukowo-techniczną z zagranicą określoną w umowach i porozumieniach zawartych przez Akademię z zagranicznymi akademiami nauk i organizacjami równorzędnymi.

Budżet

Uczestnicy konferencji zostali zapoznani ze szczegółowym sprawozdaniem z wykonania budżetu w 1999 roku (część 48 – KBN). Plan wydatków przewidywał kwotę ogółem wynoszącą 2,761 mld zł. Został on zrealizowany w 98,79%. Udział nakładów pozabudżetowych wynosi 0,3% PKB, tzn. nie zmienia się.

Wiceminister Małgorzata Kozłowska omówiła też budżet 2000 roku, który wynosi 3,1 mld zł. Został on już praktycznie rozdysponowany. Szczegółowe dane zależą od decyzji ministerstwa finansów, które w poprzednich latach chętnie przycinało budżet nauki. KBN redukował braki środków ograniczając wypłaty tym jednostkom, które nie wywiązały się z zadań (opóźniały dostarczenie dokumentacji itp.). Min. Kozłowska ostrzegła, że w tym roku sytuacja może być podobna.

Nastąpił wzrost wydatków na dotacje budżetu KBN: obecnie pochłonęły one ok. 55%, gdy w 1991 roku – 48%. Na granty wydatkuje się 14% środków. Szczególnie preferowane są granty dla młodych badaczy i granty promocyjne. Do 6% spadł udział wydatków na DOT, zmniejszył się też finansowanie działalności ogólnotechnicznej. Współpraca zagraniczna to zaledwie 2% budżetu nauki. W wyniku uczestnictwa polskich naukowców w konkursach badawczych UE okazuje się, że w wyniku realizacji około 300 projektów, Polska uzyskała trzykrotnie więcej niż wyniosła ubiegłoroczna składka, którą wnieść musiała Polska do budżetu 5.PR.

Perspektywy finansowania w następnym roku zostały przedstawione w dwóch wariantach. Bardziej optymistyczny mówi o wzroście nakładów na naukę o 54% (odpowiada to 4,7 mld zł), drugi – o wzroście o 35% (4,1 mld zł).

System ocen jednostek, który od 1999 roku ma charakter parametryczny sprawiał, że wzrost dotacji następował w oparciu o uzyskaną pozycję kwalifikacyjną. Ocenia się obecnie, że system ten powinien ulec zmianie. Gdyby zespoły KBN do końca roku nie zdołały wypracować systemu ocen – uruchomiony zostanie sys-

tem finansowania zaliczkowego (bo i tak zespół tracący kategorię dostaje 80% dotacji podmiotowej z poprzedniego roku).

Każda jednostka musi określać swój plan finansowy, jednakże nie po to, by informować o nim KBN, ale na potrzeby kontroli finansowej. Sankcją za złe użytkowanie przyznanych środków jest (zgodnie z ustawą) zakaz korzystania z nich przez 3 lata! NIK zwłaszcza wskazuje, że niektóre jednostki pożyczają sobie środki inwestycyjne na działalność bieżącą. Jest to niedopuszczalne.

OPI

Kończącym referatem było wystąpienie dyrektora Ośrodka Przetwarzania Informacji dr Pawła Gierycza, który podkreślił rolę gromadzenia danych, ponieważ bez realizacji tego zadania nie jest możliwe żadne ich przetwarzanie.

Ośrodek Przetwarzania Informacji został utworzony w roku 1990 jako jednostka badawczo-rozwojowa nadzorowana przez Komitet Badań Naukowych.

Zajmuje się m.in. gromadzeniem, opracowywaniem i upowszechnianiem informacji naukowej i technicznej o stanie nauki polskiej i wynikach badań naukowych prowadzonych w kraju i za granicą; przygotowywaniem i udostępnianiem informacji niezbędnej do technicznego wspomagania procesów organizacji i finansowania badań naukowych oraz prac badawczo-rozwojowych.

Ośrodek dysponuje komputerową zintegrowaną bazą danych. Przykładem może być zbiór: „Badania Naukowe - SYNABA”, który zawiera ponad 140 000 sprawozdań z prac naukowo-badawczych, rozwojowych, rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz ekspertyz naukowych wykonywanych przez jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe oraz szkoły wyższe. (mk)

Rektorzy u ministra edukacji narodowej

13 czerwca w Warszawie odbyło się spotkanie ministra edukacji narodowej z rektorami uczelni państwowych. Politechnikę Wrocławską reprezentował prorektor ds. ogólnych dr Ludomir Jankowski.

Tematem obrad była sytuacja w publicznym szkolnictwie wyższym z uwzględnieniem wyników finansowych roku ubiegłego. Ze szczegółowych danych przedstawionych przez wicemin. A.Karwackiego okazuje się, że z wyjątkiem 4 uczelni państwowych wszystkie wykazały zysk, który należy jednak rozumieć przede wszystkim formalnie. Wynika on z faktu, że na koniec roku MEN rozdziela rezerwowe środki, którymi obdarowuje uczelnie. (Inna rzecz, że uzyskane w ten sposób środki są bardzo potrzebne po nowym roku, gdy oczekuje się na spłynięcie kolejnej porcji środków z budżetu.)

Na wszystkich uczelniach państwowych – z wyjątkiem czterech, wśród których jest też AGH – ze środków na naukę dofinansowuje się działalność uczelni różnego typu. Chodzi zwłaszcza o płace dydaktyków. Natomiast wspomniane 4 uczelnie mają sytuację odwrotną: dofinansowują badania z dydaktyki. Min. Handke przyznawał, że zjawisko to wystąpiło już za jego kadencji jako rektora AGH, ale nie mógł zanalizować jego przyczyn. Przypuszczalnie chodzi tu o źródło finansowania poszczególnych etatów – przypuszcza prorektor L.Jankowski.

Minister bardzo zdecydowanie skrytykował fakt łamania przez niektóre uczelnie tych przepisów ustawy o szkolnictwie wyższym,

które określają, że państwowe uczelnie powinny mieć ponad 50% studentów na studiach dziennych (bezpłatnych). Tymczasem są uczelnie, które kształcą odpłatnie nawet 60% studentów i więcej. Do tej grupy należy także Uniwersytet Wrocławski. Minister zasygnalizował, że resort podejmie działania porządkujące sytuację.

Podobnie jak wcześniej na posiedzeniu KRASP-u, min. M.Handke podkreślał też, że nie może dochodzić do nieformalnych powiązań uczelni państwowych z niepublicznymi. Chodzi tu np. o prowadzenie przez uczelnie niepubliczne zajęć na zlecenie uczelni państwowych (i odwrotnie). To też narusza zapisy ustawy.

Mówiono też o inwestycjach: padło stwierdzenie, że „wzrost inwestycji już był”. Nie należy się spodziewać szczególnych zmian poziomu inwestowania, ale szczegóły będą zapewne zależały od ogólnej sytuacji budżetu państwa. Ponadto ostrze protestów środowiska zostało stępione przez powszechną pracę na kilku etatach.

Minister odniósł się też do problemu płacy nauczycieli akademickich. Wspomniał o próbach ustalenia płacy asystenta poprzez zapis ustawowy i wtórne określenie proporcji między tymi zarobkami a stawkami innych nauczycieli akademickich. Nawiązał przy tym do sprawy pensum. Zaproponował, by – podobnie jak w oświacie – pracownik miał wybór: mógł realizować pewne minimum zadań dydaktycznych, lub przyjmując większe obciążenia za dodatkową gratyfikacją. Przedstawiona koncepcja została przedstawiona jako wstępna propozycja, która wymaga poddania jej pod dyskusję w środowisku uczelni. Do tej sprawy odniósł się jeden z wrocławskich rektorów pytając, czy chodzi tu o zwiększenie pensum z 210 do 270 godzin. Minister wyjaśnił, że nie chodzi o konkretne stawki godzinowe, ale o generalny problem uelastycznienia pensum.

Wicemin. J.Zdrada omówił kredyty i pożyczki studenckie. (mk)

Prof.dr hab.inż. Edmund Wittbrodt – nowy minister edukacji narodowej

Prof.dr hab.inż. Edmund Wittbrodt urodził się 16.11.1947 r.

W 1972 r. ukończył studia na Wydziale Mechanicznym Technologicznym Politechniki Gdańskiej. W 1974 r. obronił pracę doktorską, a w 1983 r. – habilitacyjną. W 1991 r. otrzymał tytuł naukowy profesora.

Zainteresowania naukowe prof. Ed-

munda Wittbrodta koncentrują się na budowie i eksploatacji maszyn, mechanice teoretycznej i stosowanej, zastosowaniach metod komputerowych w mechanice, metodzie elementów skończonych oraz automatyce i robotyce. Jest autorem ponad stu prac naukowych oraz sześćdziesięciu opracowań dla przemysłu. Opracowany przez niego program obliczeń drgań skrętnych okrętowych układów napędowych należy do najnowocześniejszych. Za prace naukowe, dydaktyczne i organizacyjne otrzymał 8 nagród ministra i 35 nagród rektora. Wypromował kilku doktorów. Należy do grona recenzentów „Applied Mechanics Reviews” (USA). Od 1991 r. jest członkiem Advisory Board European Master of Science in Mechanical Engineering.

W latach 1984-1987 pełnił funkcję prodziekana ds. kształcenia Wydziału Budowy Maszyn. W następnej kadencji (1987-1990 r.) był dziekanem tego wydziału. W latach 1990-1996 był rektorem Politechniki Gdańskiej. W 1990 r. został przewodniczącym Rady Rektorów Pomorza Gdańskiego, przekształconej w 1993 r. w Radę Rektorów Pomorza Nadwiślańskiego. Zainicjował również działalność Polskiego Forum Akademicko-Gospodarczego. Uczestniczył w pracach nad reformą systemu edukacji i nauki w Polsce. W latach 1994-1996 był przewodniczącym Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, a następnie wiceprzewodniczącym Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Był członkiem Rady Agencji Techniki i Technologii. Przewodniczył stronie polskiej Konferencji Polskich i Amerykańskich Uczelni Technicznych. W 1996 r. został wybrany do Senatu RP. Uzyskał wtedy największą liczbę głosów w skali ogólnopolskiej. Przewodniczy senackiej Komisji Nauki i Edukacji Narodowej. Reprezentuje Senat RP w Radzie Europy. Pełni w niej funkcję przewodniczącego Podkomitetu Polityki Technologii i Energetyki.

18 lipca przejął po prof. Mirosławie Handke Ministerstwo Edukacji Narodowej. Jest więc kolejnym ex-rektorem uczelni technicznej na ministerialnym urzędzie. Deklaruje, że będzie kontynuował wdrażanie rozwiązań opracowanych przez poprzednika.

Miejmy nadzieję, że uda mu się (jako specjalista od drgań skrętnych okrętowych układów napędowych) ominąć Scyllę i Harybde szkolnictwa powszechnego i udowodnić, że „rektor potrafi”. □

Skład osobowy Przedstawicielstwa Pracowniczego Politechniki Wrocławskiej IV kadencji (2000–2003)

Lp.	Nazwisko i imię	Jednostka organizacyjna
1.	Andruszko Danuta	I-23
2.	Bartosiewicz Antoni	I-20
3.	Berkowska Zofia	PRN/DN
4.	Biernacka Bożena	Biblioteka Gł.
5.	Brzyś Jan	W7/K1
6.	Bucki Małgorzata	ACA/ZO
7.	Bulbiak Kazimiera	AC
8.	Czuryło Czesław	I-19
9.	Domaradzka Jadwiga	ACA/ZO
10.	Filipowska Jolanta	I-2
11.	Frej Paulina	I-18
12.	Gajzler Józefa	I-9
13.	Ginter Bogdan	I-24
14.	Górska Lucyna	I-13
15.	Grotowska Monika	I-5
16.	Holcman Jadwiga	W-1
17.	Jankulowska Maria	I-2
18.	Jasiulewicz Helena	I-18
19.	Jasiura Danuta	ZDS
20.	Kaczmarek Elżbieta	W8/Z2
21.	Kaczmarzyk Elżbieta	BGł.
22.	Kamiński Krzysztof	ACA/AG
23.	Kisilewicz Barbara	I-6
24.	Kowal Krystyna	I-15
25.	Latuszek Krystyna	I-8
26.	Lewandowska Krystyna	DOW
27.	Łuczak Mirosław	I-30
28.	Mackiewicz Beata	K1
29.	Malicha Henryka	I-16
30.	Mazur Barbara	I-28
31.	Mendyk-Krajewska Teresa	W8/Z2
32.	Milcarek Wiesława	F.J.G
33.	Misiewicz Arkadiusz	W-4
34.	Misiński Adam	I-14
35.	Modecki Krzysztof	I-8
36.	Nawrocki Ryszard	ZKR
37.	Nawrocki Zbigniew	ACT/IT
38.	Niekraszewicz Maria	I-23
39.	Okurzały Maria	ACA/AG
40.	Ostropolski Wiesław	I-20
41.	Paszkiwicz Regina	I-25
42.	Pędziwol Ewa	I-11
43.	Ptaszyńska Elżbieta	I-4
44.	Rogut-Siemieniak Bożena	I-10
45.	Romańczuk Urszula	SJO
46.	Rysiakiewicz Ewa	I-9
47.	Sadowski Jerzy	I-28
48.	Sapiński Andrzej	ACA/AG
49.	Sokalska Grażyna	I-15
50.	Strach Jan	SJO
51.	Szymańska Grażyna	ZDS
52.	Śliwka Ewa	I-3
53.	Świtalska Anna	W-1
54.	Uchman Wojciech	SWF
55.	Wendorf Alicja	F.Wałbrzych
56.	Wojtyszyn Mariusz	PRO/AT
57.	Wołczowski Andrzej	I-6
58.	Wójcik Kazimierz	I-7
59.	Żytniewski Zbigniew	I-16

Rekrutacja na Politechnice Wrocławskiej

Zakończył się główny etap rekrutacji na studia na Politechnice Wrocławskiej. Choć spóźnialscy będą mieli jeszcze szansę dostać się na niektóre kierunki studiów podczas rekrutacji wrzesniowej, zasadnicze prace dobiegły już końca.

Pani dr Irena Frankiewicz, pełnomocniczka Rektora ds. rekrutacji informuje, że Uczelniana Komisja Rekrutacyjna na posiedzeniu 27-28 lipca rozpatrywała wpływające odwołania.

Jak co roku, najwięcej odwołań złożyli zainteresowani studium na Wydz. Architektury i Wydz. Informatyki i Zarządzania. Na Architekturze próg punktowy jest trudny do porównania z innymi wydziałami, ponieważ kandydaci zdają tam egzamin z rysunku na którym można dostać od 3 do 15 punktów. Stosowana rozdzielczość punktacji wynosi tu aż 0,1 punktu. Tu też był największy tłok: 934 osoby na 200 miejsc (ok. 5 osób na miejsce). Pozostałe wydziały operują punktami ze świadectw i ewentualnie z dobrowolnego egzaminu.

Na IZ konkurencja była podobna, jak na Architekturze: o 360 miejsc walczyło 1519 kandydatów.

Pozostałe wydziały, które miały nadwyżkę chętnych to Budownictwo, Elektronika, Inżynieria Środowiska.

Sporo emocji budzi także kierunek *Matematyka* na WPPT, ponieważ próg punktowy (17,5 pkt.) ukształtował się bardzo wysoko. Mniejsze wymagania punktowe były na matematykę inżynierską (12,0). Najłatwiej było się dostać na Wydział Elektryczny, ponieważ postanowił on przyjmować kandydatów mających 7,5 pkt. Inżynieria materiałowa na Wydziale Chemicznym była dostępna od 9,5 pkt. Inne wydziały zastosowały minimalny próg 10 punktów.

Ministerstwo Edukacji Narodowej wymaga zgłoszenia rekrutacji wrzesniowej do 25 lipca. Z oficjalnych danych ogłoszonych przez Prorektora ds. Nauczania wynika, że jesienny nabór zostanie przeprowadzony przez Wydział Chemiczny, Mechaniczno-Energetyczny i Mechaniczny. Jednakże ostateczne dane będą dostępne 15 sierpnia, co wiąże się m.in. z trybem odwoławczym. Rekrutacja wrzesniowa na studia dzienne zacznie się 23 sierpnia.

Filie mają raczej niedobory kandydatów, choć nie jest to regułą. Elektronika w Jeleniej Górze przekroczyła nieco limit przyjęć. Wydział Mechaniczno-Energetyczny nie uruchomił rekrutacji w Le-

gnicy, choć byliby chętni, gdyż dla wielu osób koszt utrzymania się w obcym mieście jest zbyt duży. Prownadzi to kandydatów do zaskakujących decyzji: wolą płacić za studia zaoczne, które mają w swoim mieście, niż ponosić ciężar wydatków na życie kształcąc się na studiach bezpłatnych.

A co można radzić osobom, które zamierzają ubiegać się o miejsce na Politechnice Wrocławskiej za rok?

Jeśli utrzyma się system naboru w formie konkursu świadectw, warto przyszłym kandydatom doradzać rozsądny wybór przedmiotów zdawanych na maturze, a w razie potrzeby podjęcie dobrowolnych egzaminów – uważa pani dr Frankiewicz. W ten sposób osoby dobrze przygotowane mogą skutecznie uzupełnić pulę potrzebnych im punktów. Dotyczy to zwłaszcza wydziałów o wysokim pułapie naboru, np. Informatyki i Zarządzania, gdzie trzeba było mieć aż 20 punktów. Nie jest łatwo to osiągnąć, gdy z 3 przedmiotów można było zdobyć maksymalnie 18 punktów (3 razy 6).

Jednakże dzięki temu, że ocena 6 na maturze daje dodatkowe 2,5 pkt., za matematykę i fizykę można uzyskać 5 punktów, nawet jeśli uczęszczało się do szkoły i klasy o profilu ogólnym. Dzięki szkole profilowanej, gdy uczestniczyło się w zajęciach fakultatywnych, można dojść do 26 punktów. Tymczasem kandydaci rzadko korzystają z szansy, jaką daje podjęcie egzaminu maturalnego i dobrowolnego egzaminu wstępnego z fizyki. Dopiero zaczyna do-

Liczba osób przyjętych na I rok studiów na PWr w roku akademickim 2000/2001

Wydział	Specjalność	Limit miejsc	w tym: we Wrocławiu	Próg punktowy	Kandydaci na liście rezerwowej	Próg pkt. listy rezerwowej	Liczba kandydatów
W-1	Architektura	160	110	26,1	26	26,05-25,4	934
	Ochrona Zabytków		42	22,65	15	22,5-21,3	
	Gospodarka Przem.	40	35	19,85	10	19,6-19,17	
W-2	Budownictwo	600	644	15			1148
W-3	Biotechnologia	500	554	12			911
	Chemia	200	128	10			
	Inż. chem. i proc.	200	94	10			
	Technologia chem.	200	94	10			
	Inżynieria materiałowa	200	12	9,5			
W-4	Automatyka i Robotyka	180	217	16	73	15,5	2287
	Informatyka	250	285	19	69	18,5	
	Elektronika i telekomunikacja	800	877	16,5	144	16	
W-5	Elektrotechnika	480	316	7,5			690
	Automatyka i Robotyka	150	164	7,5			
W-6	Górnictwo	180	133				270
W-7	Inżynieria środowiska	180	203	15,5	48	13,5	766
	Ochrona środowiska	70	93	15	19	13	
W-8	Informatyka	180	225	20			1519
	Zarządzanie i marketing	180	268	18,5			
W-9	Mechaniczno-Energetyczny	450	298	10			359
W-10	Automatyka i Robotyka	165	178	13			916
	BM	385	255	11			
	ZIP	165	219	15			
W-11	Fizyka	100	116	11			930
	Fizyka techniczna	180	302				
	Fizyka komputerowa		65	9			
	Fotonika		52	11			
	Inżynieria biomedyczna		144	11,5			
	Inżynieria optyczna		41	9			
	Matematyka	120	174	17,5			
	Matematyka inż.	60	82	12			
Inżynieria materiałowa	70	64	11				

Limit przyjęć: 6.445
Kandydatów: 10.763

Osoby przyjęte na I rok studiów na filiach PWr

Wydział	Filie łącznie	Jelenia Góra			Legnica			Wałbrzych		
		Limit	Przyjęto	Próg pkt	Limit	Przyjęto	Próg pkt	Limit	Przyjęto	Próg pkt
Budownictwa	200				100	108	15	100	67	15
Elektroniki	120	120	143	10						
Elektryczny	210	70	69		70	69		70	67	
Górnicy	200				60	39		140	20	
Inżynieria Środowiska	120							75	86	
Ochrona Środowiska	45	45	66							
Zarządzanie i Marketing	75							75	79	15,5
Mech-Energet.	230				60			170		
Mechaniczny – BMB	165	55	9		55	23		55	15	

cierać do nich świadomość, że nawet ocena dostateczna uzyskana na dobrowolnym egzaminie z fizyki to dodatkowy punkt dla osoby, która nie zdawała tego przedmiotu na maturze.

Trzy wydziały (Elektronika, IZ, Mechaniczny) postawiły swoim kandydatom warunek, by wykazali się co najmniej dostateczną oceną z fizyki i dostateczną oceną na maturze z matematyki. Na pozostałe wydziały kandydaci mogą mieć tzw. oceny dopuszczające (2). Zdarzało się niekiedy, że kandydat spełniał minimalne wymogi punktowe, ale nie dostał się, gdyż nie miał oceny dostatecznej z matematyki.

Osoby przyjęte z oceną dopuszczającą są kierowane na kursy wyrównawcze z matematyki i/lub fizyki. Dochodzi przy tym czasem do dziwnych sytuacji, gdy student zaliczył *Analizę I*, ale nie uzyskał zaliczenia na kursie wyrównawczym, na skutek czego zostaje skreślony. Stąd kandydaci powinni być zainteresowani wykazaniem się podczas rekrutacji ocenami dostatecznymi.

Dlatego „dobrowolny” egzamin z matematyki był prawie konieczny dla osób z ocenami dopuszczającymi (aby nie znaleźć się na kursie wyrównawczym) lub w przypadku potrzeby zdobycia dodatkowych punktów (poprawy oceny szkolnej). Egzamin ten zdawało:

- 760 osób – na IZ (tu do 30% osób przyjmuje się na podstawie zdanego egzaminu z matematyki),
- 880 osób – na inne wydziały (zapisało się więcej, prawie 1200).

Spśród kandydatów na IZ aż 94 osoby zdały celująco, zatem rekrutacja na ten wydział w oparciu o egzamin z matematyki praktycznie ograniczyła się do tej grupy. W drugiej grupie wyniki były nieporównanie gorsze: 550 prac było niedostatecznych, co dowodzi odmienności motywów przystępowania tych kandydatów do egzaminu.

Ponadto 364 osoby zdawały fizykę (kandydaci uzyskali w tym roku lepsze oceny niż poprzednio), a język – 124 osoby. Tu też nie wszyscy przystąpili do egzaminu, na który się zapisali. W sumie chęć przystąpienia do dobrowolnego egzaminu zadeklarowało ok. 2600 osób (blisko 1 kandydatów!), a choć nie wszystkie zrealizowały ten zamiar, UKR była przygotowana na wykonanie takiego zadania.

Techniczna strona egzaminów została zrealizowana stosunkowo niewielkimi siłami – nieco ponad 200 osób.

Komisje wydziałowe angażują 4 do 5 nauczycieli akademickich na wydział. Osoby przygotowujące tematy z matematyki, fizyki i języków oraz sprawdzające wyniki to poniżej 30 osób. Komisje egzaminacyjne składają się z minimum 3 pracowników na salę, przy czym przewodniczący jest nauczycielem akademickim.

Należy podkreślić, że żaden z kandydatów nie zgłosił nieprawidłowości co do sposobu przeprowadzenia egzaminu. (Nie przeszło to prasie rozgłośniom radiowym na sugerowanie przecieków. Wiadomo, że nie od dziś PWr jest chętnie pomawiana przez media

o różne zbrodnie.)

Pewną zmianą co do trybu rekrutacji było przyjęcie w tym roku zasady, że kandydat musi zadeklarować, na jaki kierunek rezerwowo chciałby się dostać. Trzy wydziały (Architektura, Elektronika, Inżynieria Środowiska) zdecydowały się na utworzenie list rezerwowych. Aby się na nich znaleźć, trzeba było osiągnąć pewne minimum punktów (patrz tabela)

Pozwala to uzupełnić listę przyjętych osób po rezygnacji tych, które dostały się gdzie indziej. W ten sposób na liście rezerwowej Elektroniki umieszczono 250 osób (co jest umiarkowaną liczbą w stosunku do oferowanych 1200 miejsc). Inne wydziały postanowiły zwiększyć limity rekrutacyjne (IZ musiał uzyskać zgodę UKR na zwyczaję sięgającą 50%). Nie bez racji oceniono, że część kandydatów zrezygnuje.

Doświadczenie wskazuje, że wydziały umieją oszacować liczbę osób, które nie podejmą studiów. (mk)

Przyjęto 185 doktorantów

W marcu 2000 r. Samodzielna Sekcja Kształcenia i Rozwoju Kadry Naukowej podała do wiadomości (poprzez „Gazetę Wyborczą”, wydziały, instytuty i zakłady) informację o warunkach rekrutacji na studia doktoranckie w roku akademickim 2000/2001.

Do 31 maja 2000 r., tj. do dnia upływu terminu składania dokumentów o przyjęcie, wpłynęło 195 podań.

Od 27 czerwca do 5 lipca Komisja Kwalifikacyjna, w skład której weszli przedstawiciele poszczególnych wydziałów PWr (członkowie Rady Studium Doktoranckiego) przeprowadziła rozmowy kwalifikacyjne z kandydatami na studia doktoranckie.

W wyniku postępowania kwalifikacyjnego na studia doktoranckie w roku akademickim 2000/2001 przyjęto:

Stypendia otrzymało 86 osób. Pozostałym, które również zosta-

Wydział	Przyjęto osób	Przyznano stypendia
Architektury	23	4
Bud. Łądow. i Wodnego	10	4
Chemiczny	21	12
Elektroniki	32	11
Elektryczny	10	10
Górnicy	4	2
Inżynierii Środowiska	8	4
Informatyki i Zarządzania	18	3
Mechaniczno-Energetyczny	11	8
Mechaniczny	27	12
PPT	21	16

ły zakwalifikowane na studia, zaproponowano podjęcie ich bez świadczeń stypendialnych.

Spśród zgłoszonych kandydatów trzech nie zakwalifikowano na studia doktoranckie, pozostali nie przystąpili do rozmów.

Eugenia Węgrzyńska

Dzień Dziecka 2000

Podobnie jak w latach poprzednich KS AZS, Zakład Usług Socjalnych, Przedstawicielstwo Pracownicze i Związki Zawodowe z okazji Dnia Dziecka zorganizowały festyn rekreacyjno-sportowy. Odbył się on w niedzielę 4 czerwca na Przystani AZS przy Wybrzeżu Wyspiańskiego.

Na imprezę, która rozpoczęła się o godzinie 10, przybyło ponad 300 dzieci i każde na przywitaniu otrzymało słodycze i napoje. Gości, jak co roku, witał i zapraszał do udziału w konkursach niezastąpiony speaker – Władysław Bilski.

W programie festynu znalazło się wiele atrakcji w postaci konkursów sprawnościowo-sportowych i artystycznych. Uczestnicy zabaw otrzymywali okolicznościowe upominki. Dużym powodzeniem cieszyły się konkursy rzutu piłką do kosza, zabawa z hula hop i rzuty lotkami do tarczy.

Wielu było chętnych do gry w tenisa stołowego i ćwiczeń na ergowiosłach oraz udziału w turnieju szachowym.

Największym zainteresowaniem, jak co roku, cieszyły się zabawy na wodzie. Długie kolejki chętnych ustawiały się

do przejazdów statkiem spacerowym, kajakami, motorówkami i żaglówkami po Odrze. Nad wszystkimi wodniakami czuwali ratownicy WOPR-u.

Przez cały czas pomiędzy bawiącymi się dziećmi uwijali się aktorzy Teatru Ulicznego wciągając do wspólnej zabawy i rozdając cukierki. Rodzice, którzy nie brali udziału w zabawach w dziećmi, mogli obserwować się swoje pociechy z tarasu baru „Marucha” posilając się i popijając chłodne napoje.

Kierownik ZUS
inż. Kazimierz Pabisiak

III Dolnośląskie Zawody w Programowaniu Zespołowym

W dniu 17 czerwca 2000 r. trzydzięści trójosobowych zespołów przystąpiło do rywalizacji w ramach III Dolnośląskich Zawodów w Programowaniu Zespołowym, które odbywały się w budynku D-2 naszej uczelni. Tak, jak w poprzednich latach, zostały one zorganizowane przez Wydziałowy Zakład Informatyki na Wydziale Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej przy współudziale Instytutu Informatyki Uniwersytetu Wrocławskiego. Patronat objął prorektor PWr prof. Jerzy Świątek, a patronat medialny – Gazeta Wyborcza.

W skład piętnastu zespołów weszli studenci Politechniki Wrocławskiej (z wydziałów: Informatyki i Zarządzania, Elektroniki i Podstawowych Problemów Techniki), Uniwersytetu Wrocławskiego (z Instytutu Informatyki) i Akademii Ekonomicznej. Pozostali zawodnicy to uczniowie szkół średnich. Każdy zespół mając do dyspozycji jeden komputer z systemem MS-DOS i środowiskami Borland Pascal 7.0 i Borland C++ 3.1 musiał rozwiązać w wybranym języku programowania (Pascal lub C/C++) jak największą spośród ośmiu zadań programistycznych w ciągu pięciu godzin. Nad zawodami czuwali: sędzia główny – dr inż. Janusz Szałowski i 10 sędziów w salach. Ponadto 8 sędziów sprawdzało na bieżąco przesyłane rozwiązania.

W klasyfikacji końcowej na pierwszych dziesięciu miejscach znalazły się zespoły:

1. Uniwersytet Wrocławski	Remigiusz Różycki
Marcin Łukasiak
Paweł Olszta
2. Politechnika Wrocławska	Przemysław Bieчек
Bartosz Siudeja
Adam Kostecki
3. Politechnika Wrocławska	Wojciech Żurek
Jakub Żuralski
Paweł Peryt
4. Politechnika Wrocławska	Przemysław Grądalski
Adrian Mucha
Przemysław Węgrzyn
5. Uniwersytet Wrocławski	Marcin Wrzeszcz
Krzysztof Szeruga
Piotr Wieczorek
6. Politechnika Wrocławska	Grzegorz Dróżdż
Mariusz Paradowski
Paweł Pabich
7. Politechnika Wrocławska	Daniel Brulak
Kamila Folta
Wojciech Fałowski
8. Politechnika Wrocławska	Michał Czerwiński
Adam Folmert
Sebastian Gąsior
9. II LO Wrocław	Bartosz Moczulski
Paweł Zubkiewicz
Wojciech Wrona
10. Uniwersytet Wrocławski	Marcin Bieńkowski
Jacek Suliga
Mirosław Korzeniowski

Najlepsze zespoły otrzymały nagrody wśród których były m. in.: skanery Microtec, pakiety oprogramowania, akcesoria komputerowe, talony na książki do księgarni wydawnictw zagranicznych, pakiety multimedialne, gry komputerowe i pamiątkowe koszulki. Wydawnictwo Helion podarowało 120 książek na temat informatyki. Niezależnie wręczono nagrody trzem najlepszym zespołom ze

Sędzia główny dr Z. Szałowski składa gratulacje zwycięskiej drużynie

szkół średnich (II LO z Wrocławia, I LO z Legnicy oraz XIV LO z Wrocławia) wyrażając w ten sposób uznanie dla ich odwagi i dobrego przygotowania w konfrontacji z drużynami akademickimi. Wszystkie zespoły szkół średnich otrzymały upominki (trzy książki informatyczne) za uczestnictwo w zawodach, a wszyscy zawodnicy – dyplomy uczestnictwa.

Podczas oficjalnego ogłoszenia wyników oprócz organizatorów i zawodników obecni byli także prorektor PWr prof. Jerzy Świątek, prodziekan Wydziału Informatyki i Zarządzania PWr – dr inż. Urszula Markowska-Kaczmar, prodziekan Wydziału Matematyki i Informatyki UWr – prof. Anna Bartkowiak oraz przedstawiciele sponsorów. Prof. J. Świątek wyraził radość z dużego zainteresowania młodych ludzi tymi zawodami. Zwrócił uwagę na fakt, że pracodawcy obecnie oczekują od absolwentów chęci doskonalenia swych umiejętności, ustawicznego kształcenia, a przede wszystkim umiejętności pracy zespołowej, która jest niezbędna przy pracach informatycznych. Prof. A. Bartkowiak dodała, że informatyka to umiejętność dostrzegania, formułowania i rozwiązywania zagadnień. Dzięki programowaniu można znaleźć rozwiązanie bardzo trudnych problemów z wielu dziedzin nauki.

Na koniec kierownik Wydziałowego Zakładu Informatyki na Wydziale Informatyki i Zarządzania PWr – prof. Zbigniew Huzar podziękował wszystkim, bez których te zawody nie mogłyby się odbyć: komitetowi programowemu przygotowującemu zadania (w jego skład wchodził przedstawiciel PWr i UWr), którego pracą kierował dr Zdzisław Szałowski oraz komitetowi organizacyjnemu przygotowującemu zawody, a szczególnie dr Lechowi Tuzinkiewiczowi, który czuwał nad całością tej imprezy. Uczestnicy zostali zaproszeni do udziału w następnych zawodach. A więc do zobaczenia za rok! (*hw*)

Dr Lech Tuzinkiewicz podczas wręczania nagród

Rozmowa z prof. Januszem Biernatem, dziekanem Wydziału Elektroniki, przewodniczącym Senackiej Komisji ds. Dydaktyki

O dydaktyce – prawie wszystko

– *Mimo życzliwych przestróg przyjaciół został Pan dziekanem największego wydziału – mającego najwięcej studentów. A do tego jest Pan przewodniczącym Senackiej Komisji ds. Dydaktyki. Czy był to świadomy wybór?*

– Ta ostatnia godność spadła na mnie niespodziewanie.

– *Jak to możliwe?*

– Prosił mnie o to Pan Rektor, a rektorowi się nie odmawia.

– *Komisja chyba intensywnie pracuje nad reformą systemu rozliczania dydaktyki...*

– Jest to jeden z tematów, którym komisja się zajmuje, ale jej rola jest tylko opiniująca.

Praktyka jest taka, że prorektor przygotowuje projekt, konsultuje go z różnymi osobami, także z dziekanami innymi członkami Senatu. Potem projekt jest przedstawiany senackiej komisji, której stanowisko powinno być pomocne przy podejmowaniu decyzji przez członków Senatu.

Wśród osób, z którymi Prorektor ds. Nauczania konsultował się w sprawie nowego systemu rozliczenia dydaktyki, był też dziekan największego wydziału, czyli ja. Jak sądzę, prorektor rozmawiał na ten temat także z innymi dziekanami. W wyniku tego powstał pewien materiał, który z niewielkimi korektami został przedstawiony Senatowi.

– *Jakie były propozycje zmiany istniejącego dotąd systemu? Wiadomo, że za problem uważa się dużą liczbę nadgodzin. Niektóre z nich, z przyczyn formalnych są „droższe” od innych.*

– O wprowadzeniu zmian zadecydowało kilka czynników. Jednym z ważniejszych nie był wcale czynnik finansowy. Chodziło o dostosowanie obowiązujących zasad do aktów prawnych wyższego rzędu lub przywoływanych w ustawie. Mam na myśli np. Kodeks Pracy. Tam właśnie jest mowa o godzinach pracy i o wynikającym stąd wynagrodzeniu, a nie o przeliczaniu godzin pracy na inne godziny. Tymczasem w dotychczasowej praktyce liczono (czasami) godzinę pracy jako więcej niż godzinę. To stwarzało sztuczny problem przekraczania limitu czasu pracy, gdyż przekroczenie następowało w sferze godzin przeliczeniowych, a nie rzeczywistych. Ustawa mówi, że można zlecić nadgodziny do 50% (gdy chodzi o pracownika dydaktycznego) lub 25% (pracownik nie będący nauczycielem akademickim) pensum. Jeżeli operowalibyśmy godzinami przeliczeniowymi, 40-procentowe wykonanie pensum mogło już oznaczać przekroczenie limitu. Pojawiła się też wykładnia MEN stanowiąca, że nie wolno zlecać pracownikom zajęć w skali przekraczającej limity wynikające z ustawy o szkolnictwie wyższym.

Oczywiście wszyscy doceniają wagę wysiłków wkładanych w przygotowanie i prowadzenie zajęć dydaktycznych, w związku z tym trzeba premiować prowadzenie zajęć na studiach zaocznych (w soboty i niedziele) lub poza Wrocławiem. To, zgodnie z kodeksem, powinno być dodatkowo opłacane. (Teoretycznie można to rekompensować również wolnym czasem, ale nie znajduje to zastosowania w wypadku osób o nielimitowanym czasie pracy.) Zatem nowy system przywróci właściwe znaczenie pojęciu pensum. Pod względem finansowym pracownik na tym nie traci – wynik

jest równoważny z uzyskiwanym dotychczas. Może natomiast pojawić się problem wypełnienia pensum, który w skrajnych przypadkach spowoduje konieczność sfinansowania części pensji ze środków na badania.

– *Czy nie będzie to przedmiotem kontrowersji?*

– Powołane do tego osoby – czy to dyrektorzy instytutów, czy kierownicy jednostek, czy dziekani będą musieli w jakiś sposób ten problem rozwiązać. Nie są tu potrzebne jakieś specjalne postanowienia, tylko praca przy otwartej kurtynie. Jeżeli dany zespół nie jest w stanie zrealizować pensum dydaktycznego, bo z jakichś powodów, choćby przejściowo, brakuje obciążeń, dyrektor instytutu lub dziekan zgadza się, ale „aresztuje” pewną część środków na badania. Jeżeli sytuacja nie wraca do normy, pojawia się wręcz konieczność wskazania, czyja pensja będzie finansowana z grantu. Długotrwałe niedociągnięcia dydaktyczne mogą doprowadzić nauczyciela akademickiego do konieczności szukania innej pracy.

– *Czy ma to służyć ujawnieniu realiów ekonomicznych?*

– Raczej czasowych. Ujawnią się istotne różnice w obciążeniach mierzonych godzinami zajęć. Nieporównywalna jest sytuacja nauczyciela, który dotąd wykonywał z nadmiarem zajęcia na studiach dziennych (w dni powszednie), z komfortem osoby, która umiejętnie korzystając z przeliczników mogła zrealizować obciążające ją zadania w kilkanaście weekendów.

Zdarzały się przypadki wykonania rocznego pensum w czasie jednego semestru dzięki pracy w sobotę w filii. Można było w ten sposób nawet osiągnąć nadgodziny! To znaczy, że taki pracownik miał ogromny komfort czasowy. Przez cały rok był praktycznie nieuchwytny. Zaś z punktu widzenia uczelni jego praca kalkulowała się nadzwyczaj drogo.

W związku z pojawiającymi się ograniczeniami finansowymi odezwały się w ubiegłym roku głosy, że pracownicy dydaktyczni nie mogą być utrzymywani kosztem badań naukowych. Ale to powinno działać również w drugą stronę. Ten nowy system pokaże rzeczywiste obciążenia czasowe. Bo pracę naukową można też prowadzić realizując jednocześnie grant KBN i grant statutowy na podobny temat. Można się z nich rozliczyć publikacją o zbliżonej tematyce. W dydaktyce nie da się tego zrobić.

– Czy obciążenia finansowe uczelni nie zmieniają się?

– Zasadniczo wydatki na dydaktykę pozostają te same. Jest drobna różnica wynikająca ze zniknięcia współczynnika 1,2 za godziny wykładowe. Pewną alternatywą, która nie uzyskała poparcia Komisji Senackiej, a następnie Senatu, była propozycja obniżenia pensum dla profesorów zwyczajnych. (Komisja była zdania, że najtrudniejszy intelektualnie składnik dydaktyki, czyli wykłady, nie są już wyłączną domeną profesorów; prowadzą je często adiunkci.) „Potaniało” też prowadzenie prac dyplomowych. Teraz za pracę magisterską liczy się 15 godzin, a za inżynierską 10. Poglądy na temat słuszności tego kroku są zresztą zróżnicowane, zapewne zależnie od charakteru prowadzonych w danej jednostce prac. Podkreśla się wysiłek, jaki niektórzy pracownicy wkładają w ten etap kształcenia.

– Czy uczelnia zakłada, że studenci powinni swoją pracą nad dyplomem wносить coś w dorobek badawczy uczelni?

– Jest to raczej pewien odległy cel, który udaje się w poszczególnych przypadkach realizować, ale statystycznie jesteśmy dalecy od tego ze względu na masowość kształcenia. Trudno sobie wyobrazić, by 700 magistrantów mojego wydziału mogło się włączyć w badania. Tego nie jest w stanie zrobić żadna firma badawcza, nawet bardzo bogata. Można oczywiście podać przykłady uczelni zagranicznych, ale nigdzie nie robi się tego tak masowo.

– Ale dyplom to jednocześnie etap, na którym zapada decyzja o podjęciu studiów doktoranckich.

– Tak, tu widzimy duże rozwarstwienie poziomu wymagań w stosunku do dyplomanta. Są tematy dyplomowe magisterskie, które można uznać za bliskie pracom dyplomowym inżynierskim, a są też i takie, które mają ewidentnie badawczy charakter. Studenci, którzy myślą o podjęciu pracy naukowej, interesują się takimi właśnie tematami. Jeśli natomiast ktoś chce zdobyć dyplom możliwie tanim kosztem, nie powinien w ostatniej chwili deklarować, że wybiera studia doktoranckie. To utrudnia potem dobór tematu pracy doktorskiej i wydłuża przygotowanie warsztatu badawczego.

– Czyli student powinien zawnoczyć wcześniej wybierać ścieżkę kariery i szukać dodatkowych możliwości włączenia się w tematykę badawczą zespołu naukowego.

– Na przeszkodzie stoją też inne czynniki: przyzwyczajenia, tradycje, troska o tzw. godziny dydaktyczne i różne obciążenia tkwiące w podświadomości. Sprawiają one, że modele kształcenia, które wielu nauczycieli akademickich uznaliby za właściwe, są realizowane rzadko. A wydaje się, że uczelnia o pozycji Politechniki Wrocławskiej mogłaby wyprzedzać pewne rozwiązania, które zamierza wprowadzić Ministerstwo Edukacji Narodowej. Należy sądzić, że resort dąży do wprowadzenia modelu, w którym pierwsze dwa lata studiów to kształcenie o charakterze podstawowym z pewnymi akcentami kierunkowymi. Później powinien być okres szerokiej specjalizacji, ponieważ – to banał, ale powtórzmy go – każdy współczesny absolwent będzie w swoim życiu kilkakrotnie zmieniał pracę. Jeśli będzie wykształcony bardzo wąsko, nie poradzi sobie z dostosowywaniem się do zmieniającego się otoczenia. Natomiast my w tej chwili dążymy do zwiększania liczby specjalizacji. Każdy zakład chętnie miałby swoją specjalność dyplomowania, albo i kilka. Stąd rozdrobnienie dydaktyki, a jednocześnie brak wspólnej podstawy kształcenia dla absolwentów jednego kierunku.

– Co więc uważa Pan za właściwy model?

– W modelu, który mi się marzy, trzeci rok powinien być poświęcony kształceniu kierunkowemu. Czwarty rok powinien profilować absolwenta. Kontynuacją kształcenia profilowego powinien być odpowiedni dobór pracy dyplomowej. To by sprawiło, że student nie byłby zmuszany do wyboru specjalności po czterech semestrach (jak to ma miejsce dzisiaj), kiedy jeszcze jego wiedza o

oferowanych kierunkach opiera się na wiadomościach gazetowych i krótkotrwałych modach. Przykładem może być specjalność „Systemy mikroprocesorowe”, która cieszyła się popularnością, czy modna obecnie specjalność „Sieci komputerowe”, chociaż wiedzę potrzebną do wykonywania zawodu specjalisty sieci komputerowych uzyska się po każdej z trzech specjalności prowadzonych na wydziale.

Oczywiście trudno jest z urzędu limitować ilość osób przyjmowanych na daną specjalizację. Jedynym sposobem ustalenia rankingu może być średnia ocen kandydatów. Gdyby specjalności były szersze, a decyzja o ich wyborze zapadała na późniejszym etapie studiów, mniej byłoby rozczarowań. Osiągnęlibyśmy też to, że sylwetka absolwenta danej specjalności byłaby bardziej wyrazista.

– Czy oferowane specjalizacje nie powielają się?

– Zdarza się, że niewiele się między sobą różnią. Czasem jest to tylko różnica nazwy.

– Czy zatem nie powinno się prowadzić wspólnej rekrutacji kandydatów na studia dla całej Politechniki?

– I tak i nie. Są pewne argumenty przeciw temu. Rekrutacja w myśl ustawy odbywa się na kierunek studiów. Kandydat ma prawo oczekiwać, że zostanie przyjęty na konkretny kierunek. Co prawda, uczelnie techniczne mają mniej zróżnicowany profil niż uniwersytety, ale i tak osoba wybierająca się na architekturę mogłaby być rozczarowana, gdyby dostała się na zarządzanie. I odwrotnie. Kandydat na studia ma już pewną wizję swojego zawodu.

Najlepiej byłoby prowadzić rekrutację na kierunki, ale z większą otwartością niż dotąd, dać kandydatom większą możliwość korekty, np. po roku studiów. Rozmawialiśmy z panem Rektorem i panem prof. Grząślewiczem o możliwości uruchomienia dodatkowej ścieżki rekrutacyjnej. Osobom, które znalazły się na listach rezerwowych, można by zaoferować studia ogólne na PWr przez rok, z perspektywą późniejszego przejścia na wybrany kierunek studiów. Ktoś, kto miał wpadkę na maturze lub chodził do szkoły o wysokich wymaganiach, w wyniku czego ma oceny, które nie wystarczają w konkursie świadectw, powinien mieć możliwość dostania się na studia tą drogą. Może uda się eksperymentalnie stworzyć taką ścieżkę nawet jeszcze w tym roku. Będzie to jednak możliwe, o ile wydziały w znacznym stopniu ujednoclią program pierwszego roku, np. poza jednym przedmiotem kierunkowym, który można by potem nadrobić, albo wybrać już na pierwszym roku jako opcjonalny.

– Czy jednak nie stoi to w sprzeczności z dążeniem wydziałów do utrzymania tych kandydatów, którzy zostali przyjęci?

– Myślę, że można zawrzeć tu porozumienie ponad podziałami i dążyć do „zagoszparowania” tych, którzy się zgłosili. Zawsze będą kierunki bardziej i mniej popularne, ale nie możemy z roku na rok skrajnie zmieniać profilu kształcenia tylko dlatego, że jest moda na ten czy inny kierunek. Nawet gdybyśmy chcieli tak zrobić, byłoby to zabójcze dla rynku pracy, który raz dostawałby samych architektów, raz górników, a raz informatyków.

– Czy oczekuje Pan, że wydziały zaakceptują takie rozwiązanie?

– Oczywiście musi to wzbudzić dyskusję i głośnie krytyki, ale sądzę, że można dojść w tej sprawie do porozumienia. Można skorygować programy zarówno pod kątem treści, jak objętości poszczególnych składników. Trzeba mieć świadomość, że większość naszych absolwentów będzie pracować w zawodach wymagających ciągłego dostosowywania się do nowych technologii. Nie ma więc sensu kształcenie na specjalistów określonego procesu produkcyjnego.

– Dziękuję Panu za rozmowę.

ZJAZD PIERWSZYCH ABSOLWENTÓW PWR

W dniu 8 lipca odbył się zjazd pierwszych absolwentów Politechniki Wrocławskiej – tych, którzy zaczęli studia w roku 1945.

Pierwszym punktem uroczystości była Msza św. w katedrze wrocławskiej. Odprawił ją ks. bp Józef Pazdur, który również w 1945 r. zapisał się na studia na Uniwersytecie Wrocławskim. W kazaniu przypomniał o obowiązku wdzięczności wobec profesorów, którzy wówczas prowadzili wykłady, ale też wobec nauczycieli gimnazjalnych, którzy w latach wojny i okupacji przygotowywali swoich uczniów do matury. Podkreślił również potrzebę wpajania młodemu pokoleniu wartości stanowiących o sile narodu.

O godz. 10 prof. Henryk Hawrylak w imieniu wszystkich uczestników zjazdu złożył kwiaty pod pomnikiem profesorów lwowskich, po czym uczestnicy zjazdu udali się do auli PWR.

Profesor Hawrylak powitał zebranych, wśród których był JM Rektor Politechniki Wrocławskiej prof. Andrzej Mulak, prorektorzy: prof. Jerzy Zdanowski, prof. Jerzy Świątek i prof. Ludwik Komorowski oraz poseł Ryszard Czarnecki. Mówca przypomniał, że uroczystość 55-lecia istnienia Politechniki Wrocławskiej wpisuje się w bogate obchody tysiąclecia biskupstwa wrocławskiego i milenium Wrocławia. Podkreślił dorobek uczelni, która po latach działalności szczyści się znaczącym potencjałem twórczym i intelektualnym, o czym świadczy jej współpraca z najbardziej liczącymi się ośrodkami naukowymi świata. *Zawdzięczamy to tym, którzy ją w 1945 r. tworzyli i odbudowywali, tzn. także tym, którzy są dziś na tej sali. To ci, którzy uważali Politechnikę Wrocławską za coś więcej niż tylko miejsce pracy i nauki. To ci, którzy traktowali Politechnikę Wrocławską jako swój rodzinny dom i uważali za część swego życia. To, że Politechnika Wrocławska mogła powstać już w 1945 r., należy zawdzięczać też i temu, że w przedwojennym Wrocławiu istniała Technische Hochschule, której nadwątlone wojną budynki i zdekompletowane laboratoria stanowiły poważny argument za utworzeniem politechniki we Wrocławiu. Można przyjąć, jak to wyraził w „Księdze jubileuszowej 50-lecia Politechniki Wrocławskiej” dr hab. Ryszard Czocho, że spuścizna materialna po Tech-*

nische Hochschule i intelektualny dorobek Politechniki Wrocławskiej ułatwiły powstanie Politechniki Wrocławskiej. – mówił prof. Henryk Hawrylak. Przypomniał, że Technische Hochschule we Wrocławiu powstała w listopadzie 1910 r. Również w listopadzie, choć 35 lat później, odbył się pierwszy polski wykład prof. Kazimierza Idaszewskiego. Wyraził też nadzieję, że w przyszłości Politechnika Wrocławska będzie miejscem spotkania Wschodu i Zachodu i będzie to kolejny znaczący listopad w dziejach uczelni.

Następny mówca, JM Rektor PWR prof. Andrzej Mulak, przypomniał, że momentem zwrotnym w zabiegach o powołanie Politechniki Wrocławskiej był przyjazd prof. Kazimierza Idaszewskiego, który zwiedziwszy ocalałe częściowo laboratoria Technische Hochschule doszedł do wniosku, że nie jest w stanie bez zniszczenia przewieźć całego ich wyposażenia na Śląsk (gdzie tworzono właśnie Politechnikę Gliwicką), i podjął decyzję o pozostaniu we Wrocławiu. Zwrócił się do znanych sobie specjalistów, by i oni tu przybyli. To był początek lawiny, dzięki której powstała silna uczelnia. JM Rektor podkreślił, że wszystkie wspomnienia trzeba łączyć z wyrazami wdzięczności dla pionierów za to wielkie dzieło ich życia. Prof. Mulak przypomniał, że życie uczelni odzwierciedlało do pewnego stopnia skomplikowane losy kraju. Wśród rektorów Politechniki Wrocławskiej był członek Biura Politycznego KC PZPR. Tylko nieliczni rektorzy zostali wybrani na ten urząd, a losy ich kadencji były również naznaczone piętnem czasów. Pierwszego, wybranego w 1980 roku, pozbawiono funkcji w wyniku wprowadzenia stanu wojennego po trzech miesiącach sprawowania godności. Doczekaliśmy jednak czasów, gdy wybory odbywają się już w warunkach demokracji. Rektor poprzedniej kadencji jest obecnie ministrem nauki.

Odczytano listy: ministra nauki prof. Andrzeja Wiszniewskiego i prezydenta Wrocławia Bogdana Zdrojewskiego:

Minister Nauki
Przewodniczący
Komitetu Badań Naukowych
Andrzej Wiszniewski

2000-07-05

Szanowny Pan
Prof. Henryk Hawrylak
Politechnika Wrocławska

Wielce Szanowny Panie Profesorze,
Drogi Henryku,

Tak bardzo chciałem być obecny na kolejnym, jubileuszowym spotkaniu pierwszych słuchaczy Politechniki Wrocławskiej. Wszak 55 lat, jakie minęły od chwili, gdy rozpoczęliście studia na naszej Alma Mater, to okres wzbudzający najwyższy szacunek. Tym bardziej, że pierwsze lata, kiedy to trzeba było łączyć naukę z usuwa-

niem gruzów, należy chyba liczyć podwójnie. Prawdziwie heroiczny okres, dzięki któremu Politechnika Wrocławska jest dziś jedną z trzech najlepszych uczelni w Kraju.

Niestety, praca w Rządzie przypomina po trosze służbę wojskową i ministrowie nie są panami swego czasu. Na 8 lipca br. Premier zwołał posiedzenie Rady Ministrów poświęcone debacie budżetowej. Dlatego nie mogę znaleźć się w Waszym gronie podczas tego spotkania po latach.

Chciałbym jednak choćby tylko tym listem zaznaczyć swoją obecność. Chciałbym wszystkim uczestnikom Zjazdu złożyć gratulacje – bowiem z ich osiągnięć może być dumna Politechnika, może być dumny Wrocław, może być dumna Polska. Chciałbym Wam wszystkim życzyć, byście patrząc na piękno naszej Uczelni, na piękno naszego miasta, mieli prawdziwą satysfakcję z osiągnięć tych 55 lat pracy dla Ojczyzny. I chciałbym życzyć, by podczas spotkań koleżeńskich, podczas spacerów po nadodrzańskich ścieżkach, powrócić do wspomnień trudnej, lecz pięknej młodości.

Z wyrazami ogromnego szacunku i nie mniejszej przyjaźni

Andrzej Wiszniewski

* * *

Prezydent Wrocławia

Wrocław, 8 lipca 2000 r.

Pan prof. Henryk Hawrylak
Politechnika Wrocławska

Szanowny Panie Profesorze, Szanowni i Drodzy Goście,

Ogromnie rad jestem, że po raz kolejny przywitać mogę we Wrocławiu znakomitych gości Zjazdu Pierwszych Słuchaczy Politechniki Wrocławskiej – rocznik 1945. Dotychczas miałem zaszczyt uczestniczyć w kilku Państwa zjazdach, wszystkie były dla mnie ważne, co podkreślałem z nieukrywaną satysfakcją.

Jestem przekonany, że tegoroczne spotkanie da szczególnie wiele powodów do zadowolenia, jest bowiem spotkaniem jubileuszowym i odbywa się w roku obchodów Millenium Wrocławia. Z tym

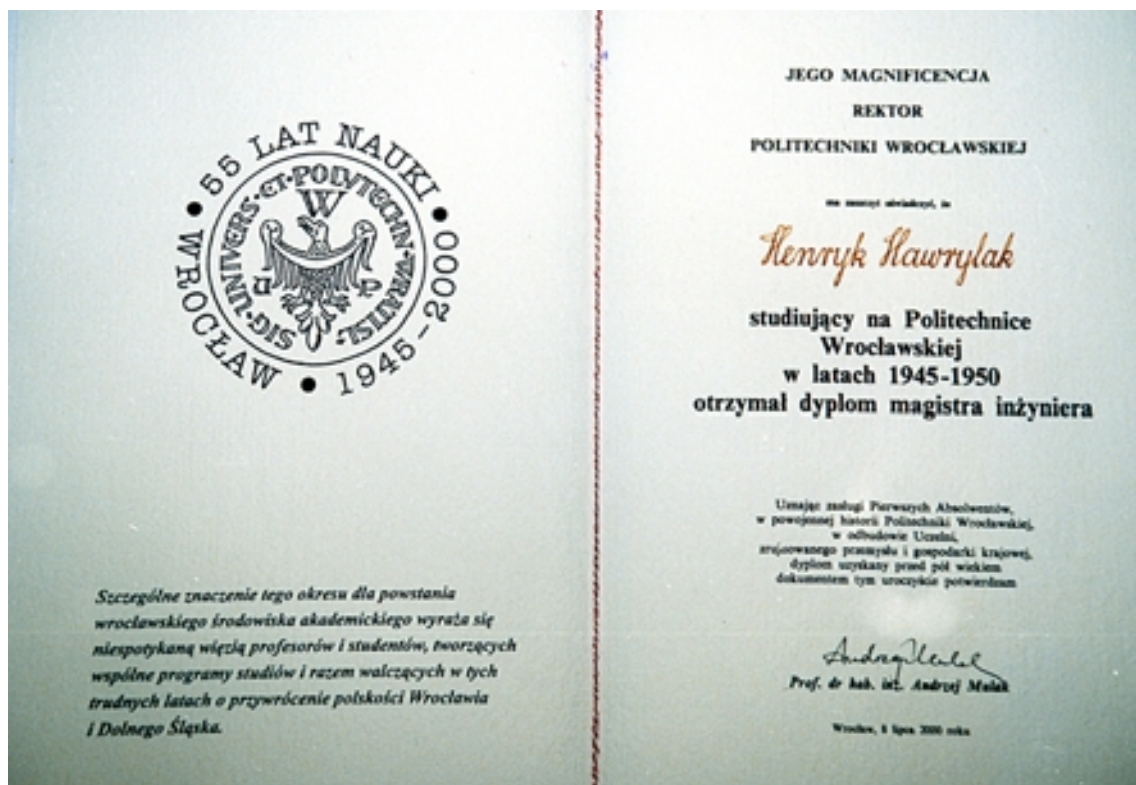
Profesorowie Jan Kmita i Jerzy Stańda skupieni nad swoimi dyplomami.

większym żalem poinformować muszę, że nie będę mógł być razem z Państwem w dniu tego święta.

Dlatego tą drogą, raz jeszcze dziękując za zaszczyt zaproszenia, serdecznie pozdrawiam Pana, Panie Profesorze oraz wszystkich znakomitych gości – uczestników tego zjazdu. Życzę wspaniałych wrażeń i niezapomnianych przeżyć.

Z wyrazami szacunku

Bogdan Zdrojewski

Wśród 138 obecnych na zjeździe byłych studentów PW dostrzec można było też grupę uczestników pierwszego, historycznego wykładu wygłoszonego dla studentów starszych lat przez prof. Kazimierza Idaszewskiego 15 listopada 1945 roku. Na nowym zdjęciu wykonanym przez p. K. Mazura udało się nam uwiecznić autora historycznej fotografii – pana Henryka Poniewierskiego (na zdjęciu kolorowym, które oglądać można na III stronie okładki – pierwszy z lewej) oraz pięciu jego kolegów. Kolejno stoją:

Paweł Baron, Władysław Gołąb, Zbigniew Orzeszkowski, Zdzisław Łosiak i Wojciech Fuliński.

Najważniejszym momentem uroczystości było wręczenie jubileuszowych dyplomów ukończenia studiów na Wydziale .Architektury (19 osób), Elektrycznym (30 osób, z których 7 zostało zapisanych od razu na starsze lata), Inżynierii (26 osób), Mechanicznym (35 osób) lub Chemii, Matematyki i Fizyki (28 osób).

Spotkanie w auli miało wspaniałą oprawę muzyczną. Chór Akademicki pod dyrekcją Małgorzaty Sapiechy-Muzioł wykonał *Magnificat* i kilka innych utworów o dostojnym, uroczystym charakterze. Jednak szczególnie gorące przyjęcie zgottowali zebrani swemu koledze – absolwentowi Wydziału Mechanicznego Romanowi Węgrzynowi, który poświęcił się karierze operowej i do dzisiaj udziela lekcji śpiewu. Jego występ rozpoczynający się od wesołego *Krakowiaczka* wzbudził wspomnienia dawnych lat, kiedy to ówczesni studenci nadrabiali z zapalem nie tylko czas, którego nie mogli poświęcić nauce, ale też zaległości w życiu towarzyskim.

Po południu odbyły się spotkania wydziałowe, a wieczorem, w stołówce Politechniki – kolacja. Uczestnicy zjazdu mieli okazję do rozmów i wspomnień. Prof. Fekecz podkreślił trwałą więź między kolegami, którzy po tylu latach są znowu razem. Padaly propozycje kolejnych spotkań. Wszak za 10 lat minie 100 lat od powołania Technische Hochschule!

Wyrażano też podziękowania Komitetowi Organizacyjnemu za świetnie zorganizowany zjazd. Podkreślano, że wspierała go w pracach grupa pracowników uczelni, którym należą się serdeczne podziękowania.

Życzymy Pierwszym Absolwentom wielu kolejnych udanych spotkań w gościnnych murach Ich macierzystej uczelni. (ml)

Wystąpienie prof. Henryka Hawrylaka na zjeździe absolwentów rocznika 1945

Witając serdecznie miłe Koleżanki i drogich Kolegów wyrażam radość z naszego spotkania i cieszę się, że znowu jesteśmy razem w niezapomnianej, tak bliskiej nam Uczelni. Niech mi będzie wolno w imieniu nas wszystkich, dziękując za przybycie, powitać naszych Gości, z JM Rektorem naszej Alma Mater Profesorem Andrzejem Mulakiem na czele.

Spotkanie dzisiejsze odbywa się w klimacie podniosłych uroczystości millenium Arcybiskupstwa Wrocławskiego i 1000-lecia Wrocławia. Chciałbym do tych niezwyklej wagi zdarzeń dodać skromnie, choć z powagą Jubileusz 55-lecia bliskiej naszym sercom Politechniki Wrocławskiej. Zrządzeniem losu Uczelnia nasza formalnie powstała po zakończeniu II wojny światowej, w sierpniu 1945 r. Polska odzyskała bowiem należące niegdyś do niej ziemie nad Odrą z Wrocławiem, ale utraciła Kresy Wschodnie z uniwersyteckimi miastami Wilnem i Lwowem. Lwowscy Profesorowie i Wykładowcy pozbawieni swojego uniwersytetu i politechniki włączyli się w odbudowę polskich Uczelni w nowych miejscach osiedlenia. To, że Politechnika Wrocławska jest dzisiaj uczelnią kształcąca około 25 tysięcy studentów w obszarze wszystkich dyscyplin objętych dziedziną nauk technicznych, zajmujących jedno z trzech pierwszych miejsc w prowadzonych rankingach, uczelnią o znaczącym potencjale twórczym i intelektualnym, współpracującą z liczącymi się ośrodkami naukowymi świata, zawdzięczamy Tym, którzy ją w 1945 roku tworzyli i odbudowywali, to znaczy także Tym, którzy są dzisiaj na tej sali. To Ci, którzy uważali Politechnikę za coś więcej niż tylko miejsce pracy i nauki, to Ci, którzy traktowali Uczelnię jak rodzinny dom i uważali za część swego życia. Uczelnia nasza przekształciła się z uczelni będącej we wspólnocie z Uniwersytetem w samodzielną jednostkę należącą do czołówki polskich uczelni technicznych.

Można przyjąć, jak to wyraził w „Księdze jubileuszowej 50-lecia Politechniki Wrocławskiej” dr hab. Ryszard Czoch, że spuścizna materialna po Technische Hochschule i intelektualny dorobek Politechniki Lwowskiej ułatwiły powstanie Politechniki Wrocławskiej. Dlatego w 55 rocznicę powstania Politechniki Wrocławskiej staramy się pamiętać nie tylko o minionym niedawno 155-leciu Politechniki Lwowskiej, ale chcemy także wspomnieć 35 lat istnienia Technische Hochschule w dziewięćdziesiątą rocznicę jej powstania. Tak się złożyło, że w listopadzie 1910 r. Cesarz Wilhelm II otwierał Königliche Technische Hochschule Breslau, zaś 35 lat później – 15 listopada 1945 roku – pierwszy polski wykład wygłoszony przez niezapomnianego Profesora Kazimierza Idaszewskiego zapoczątkował w polskim Wrocławiu polską historię Politechniki Wrocławskiej.

Chciałbym mieć nadzieję i wyrazić życzenie, aby w którymś z czekających nas listopadów w którymś nadchodzącym roku Politechnika Wrocławska była miejscem spotkania uczonych Wschodu i Zachodu w duchu Wielkiej Karty Uniwersytetów Europejskich i aby był to kolejny znaczący listopad w dziejach naszej Alma Mater.

Jest nas jeszcze sporo, ale wielu naszych Przyjaciół, którzy nam wiedzę przekazywali i tych, którzy byli tej wiedzy odbiorcami, odeszło od nas na zawsze. Proszę, abyśmy chwilą zadumy i serdecznego wspomnienia wyrazili naszą o nich pamięć.

Doktorat honorowy prof. Jana Kmity, rektora Politechniki Wrocławskiej w latach 1984-1990

W dniu 28 czerwca w Krakowie w auli Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyła się uroczystość nadania profesowi Janowi Kmicie godności i tytułu doktora honoris causa Politechniki Krakowskiej. Promotorem przewodu doktorskiego był JM Rektor Politechniki Krakowskiej prof. Kazimierz Flaga, wnioskującą radą – Rada Wydziału Inżynierii Lądowej tej uczelni z dziękaniem prof. Kazimierzem Furtakiem, a poparcie dla tego przewodu wyraziły senaty Politechniki Poznańskiej i Politechniki Warszawskiej.

Doktorant prof. Jan Kmity wygłosił wykład „O budowaniu mostów”, w którym przedstawił rozwój tej dziedziny w kontekście historycznym. Podkreślił, że mosty są ważnymi punktami w systemach służących transportowi towarów, osób i idei. Scalają szlaki stanowiące od zarania dziejów szczególnie cywilizacyjny i kulturowy krwiobieg.

W wykładzie zostały wyeksponowane pozatechniczne aspekty budowania mostów, np. w sensie mostów porozumienia i przyjaźni w stosunkach międzyludzkich osobowych, grupowych, narodowych, światopoglądowych, politycznych, wyznaniowych... Uwzględniono tu doświadczenia historyczne i będące dorobkiem współczesnych państw europejskich, a szczególnie – naszego kraju. W podsumowaniu profesor Kmity podkreślił z naciskiem, iż „dostrzega niezbywalny obowiązek środowiska akademickiego, by formować w tym kierunku osobowości przyszłych elit społeczno-politycznych”. Powołał się przy tym na działalność niestrudzonego budowniczego mostów między różnymi narodami, państwami, rasami i religiami w skali globalnej, jakim jest papież Jan Paweł II, honorowy profesor i senator Politechniki Krakowskiej.

Prof. Jan Kmity urodził się w 1922 r. w Bobrowcu koło Rawy Mazowieckiej. W roku 1950 ukończył studia na Wydziale Inżynierii Politechniki Wrocławskiej. Od 1955 r. pracuje na Politechnice

Wrocławskiej. Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w 1960 r. na Wydziale Budownictwa Lądowego macierzystej uczelni, zaś habilitację w roku 1962 na Wydziale Inżynierii Budowlanej Politechniki Warszawskiej. Tytuł profesora nadzwyczajnego nauk technicznych nadano mu w 1969 r., a profesora zwyczajnego – w 1977 r. Pełnił obowiązki kierownika Katedry Budowy Mostów, Zakładu Mostów Betonowych, później Zakładu Mostów oraz dyrektora Instytutu Inżynierii Lądowej (1971-1981). W latach 1968-1971 był dziekanem Wydziału Budownictwa Lądowego PWr, a w latach 1984-1990 piastował funkcję rektora. W latach 1989-1990 pełnił z wyboru funkcję przewodniczącego autonomicznej Konferencji Rektorów Wyższych Szkół Technicznych w Polsce.

Zainteresowania naukowe profesora dotyczą zagadnień statyczno-wytrzymałościowych konstrukcji inżynierskich, zwłaszcza mostów, jako odpowiedzi tych konstrukcji na obciążenia i wpływy niemechaniczne. W swoim dorobku ma 120 opublikowanych prac,

wego profesora i na stanowisko docenta.

Ma też wysoką pozycję w nauce polskiej. Od 1991 r. jest członkiem Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych, od 1969 r. – członkiem Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN, , od 1974 r. – członkiem Komisji Budownictwa i Mechaniki Wrocławskiego Oddziału PAN. Był też przewodniczącym wrocławskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej (1991-1993) i przewodniczącym Sekcji Głównej Techniki Mostowej przy ZG SITK (1969-1976), a także członkiem Komitetu Nagród Państwowych, rad naukowych wielu instytutów oraz Rady Techniczno-Ekonomicznej przy Ministrze Komunikacji. Jest też członkiem honorowym Związku Mostowców RP oraz Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji. Był organizatorem prestiżowych międzynarodowych konferencji „Safety of Bridge Structures” w latach 1975, 1982, 1987 i 1992, delegatem na II Kongres Nauki Polskiej oraz na VII i VIII Kongres Techników Polskich.

W 1994 r. otrzymał doktorat honoris causa Politechniki Poznańskiej.

Związki prof. Jana Kmity z Politechniką Krakowską sięgają 1958 roku. Współpraca ta przybierała różne formy, np. wspólnie organizowane konferencje, współdziałanie w realizacji obiektów mostowych czy nadzór naukowy nad ich projektowaniem i budową.

Działalność prof. Jana Kmity przyczyniła się w dużym stopniu do przyjaznego zbliżenia wrocławskiego i krakowskiego środowiska naukowego.

Uroczystość we wspaniałej auli Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego

Sukces studentów Politechniki Wrocławskiej na Święcie Społeczności Studenckich w Lyonie, mieście kultury w jubileuszowym roku 2000

ECHA PREZENTACJI STUDENCKICH W LYONIE

„Lyon- St-Etienne: Studenci polscy z Wrocławia w CROUS

W maju 2000 dziesięciu studentów z Politechniki Wrocławskiej, z towarzyszącymi im opiekunkami K. Szczesniak i K. Galińską, zaproponowali mieszkańcom Lyonu z polotem i talentem cztery symultaniczne wystawy:

życie studenckie w ich kraju i na ich uczelni, prace dyplomowe z zakresu budowy mostów i autostrad oraz nadzwyczajną wystawę fotografii artystycznej z towarzyszącą jej piękną kolekcją rysunków studentów architektury. Inauguracja tego wydarzenia miała miejsce w ENTPE w Vaulx-en-Velin a wystawę otworzyli Konsul Generalny RP, Rektor Akademii Lyonu, Dyrektor CNOUS reprezentowany przez Denisa Lambert, Dyrektora ENTPE i CROUS-u. Wystawy przeniesiono aktualnie w dwa miejsca: do wielkiego hallu stołówki uniwersyteckiej Jussieu w Villeurbanne oraz do kafeterii CROUS-u na terenie Com'Et w centrum uniwersyteckim Lyonu.

Miasto umożliwiło zwiedzanie „les balmes” (tj. osuwisk moreny czołowej z prowadzonymi aktualnie zabezpieczeniami będącymi dziełem geoinżynierii –przyp. tłumacza), CROUS poprowadził delegację polską w najpiękniejsze dzielnice Lyonu, na dworzec TGV oraz lotnisko Satolas. Zakosztowano przysmaków lyońskich oraz skorzystano z gościnności rezydencji Cavalier. Nie należy też zapominać o polsko-francuskim meczu siatkówki! Podziękowania należą się pracownikom zespołu współpracy międzynarodowej i obsłudze ds. komunikacji CROUS-u i wszystkim, którzy przyczynili się do sukcesu tego Święta Społeczności Studenckich w Jubileuszowym Roku 2000. Na inaugurację roku akademickiego 2000/2001 Monachium, Florencja a następnie Braga i Coimbra wysłał swoich studentów z prezentacjami teatralnymi, muzycznymi i kulturalnymi.”

Wrażenia polskich uczestników

Powitanie naszej delegacji przez organizatorów z dyrektorem CROUS-u J.P.Coudourem na czele, było niezwykle serdeczne, a kolorów dodały mu ogromne bukiety kwiatów wręczone przyby-

łym Paniom. Gospodarze i Konsulat RP w Lyonie zadbali nie tylko o przyjemny pobyt delegacji, ale stworzyli dobre warunki do instalacji i prezentacji prac studenckich oraz dodatkowo zorganizowali wizyty w interesujących studentów obiektach i seminaria na ich temat. Szczególnie wdzięcznie wspominać będziemy wspólny montaż wystawy z Elke, Stephanie i Jerodem (i jesteśmy wdzięczni za demontaż bez nas!) oraz ich towarzystwo w czasie całego pobytu.

Organizatorzy oraz oficjalni goście otwierający wystawę, jak i liczni zwiedzający podkreślali wysoki poziom przedstawianych prac oraz ich różnorodność: od prezentacji miasta i filmu o Politechnice poprzez prace dyplomowe i prace kół naukowych do rysunków i fotografii artystycznej.

Zachwyt budziły walory artystyczne fotografii studentów SpAF-u, co zaowocowało zaproszeniem na konkurs fotograficzny organizowany przez CROUS.

Zwiedzających przyciągało 1000-lecie Architektury na Wyspach Odrzańskich w rysunkach studentów z Koła Rysowników Wydziału Architektury i profesjonalizm pięknie zaaranżowanych prac wystawionych w hallu uczelni. Towarzyszące ekspozycji rozwiązania Strukturalnego Koła Naukowego, przedstawiające skomplikowane struktury przestrzenne, ilustrowały dotychczasowy dorobek tego koła osiągnięty przy użyciu programu komputerowego FORMIAN.

Plansze „Studenci Wydziału Budownictwa z Nadejściem roku 2001” będące dziełem kół naukowych przedstawiały elementy budownictwa wodnego, projektów budowy autostrad w Polsce oraz mosty Wrocławia (również te historyczne). Były one nie tylko przedmiotem artystycznych doznań, ale i merytorycz-

nych dyskusji.

Gratulując studentom i ich opiekunom dyrektor CROUS Jean Pierre Coudour w dowód uznania za przygotowanie wystawy wręczył trzy medale: dla władz Politechniki, Działu Współpracy Międzynarodowej i Samorządu Studenckiego.

Ten pobyt na długo pozostanie w pamięci studentów i osób im towarzyszących, bowiem nie była to tylko prezentacja przygotowanej wcześniej wystawy, ale również poznawanie obiektów sztuki inżynierskiej wzbogacających wiedzę kierunkową i ogólną.

Na szczególne życzenie studentów zorganizowano dla nas zwiedzanie uczelnianych laboratoriów, obiektów geoinżynierii, zapoznanie się z badaniami „in situ” oraz seminarium dotyczące konstrukcji dworca TGV i lotniska SATOLAS. Seminarium połączone było ze zwiedzaniem monumentalnej konstrukcji w formie wznoszącego się do lotu ptaka, która jest dziełem hiszpańskiego architekta Calatravy.

Dodatkowym akcentem pobytu łączącym obchody jubileuszowe dwóch miast kultury roku 2000 – Lyonu i Krakowa, było wspólne wysłuchanie koncertu muzyki jidisz zespołu z krakowskiego Kazimierza.

Udział naszej delegacji w Święcie Społeczności Studenckich w LYONIE 2000 był wyróżnieniem dla Politechniki Wrocławskiej oraz promował naszą Uczelnię i miasto.

Szczególne podziękowania należą się dyrektorowi CROUS Lyon-Saint Etienne J.P.Coudourowi za zaproszenie naszej uczelni do udziału w tym święcie.

Krystyna Galińska, Krystyna Szczesniak

*Seminarium w Instytucie
Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów*

Problemy naukowo-techniczne energetyki

31 maja w Instytucie Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów odbyło się seminarium, którego celem było przedstawienie osiągnięć I-20 w dziedzinie energetyki oraz niektórych problemów technicznych Elektrowni Turów. Fakt, iż problemy naukowo-techniczne energetyki postanowiono przedyskutować w I-20 na przykładzie Elektrowni Turów, nie jest przypadkowy. Obie instytucje związane są długoletnią, owocną i obopólnie korzystną współpracą.

Reprezentujący władze Uczelni prorektor Ludomir Jankowski pogratulował organizatorom pomysłu zorganizowania seminarium i życzył obu stronom dalszych osiągnięć (zdz. po prawej). Zadowolenie z powodu dobrych kontaktów z Elektrownią Turów wyraził też dziekan Wydziału Mechaniczno-Energetycznego prof. Zbigniew Gnutek.

wykonywanych na zlecenie Elektrowni Turów. Zwrócił uwagę na palniki rozpałkowe, technologie ograniczające emisję zanieczyszczeń, program do modernizacji systemu ciepłowniczego, projekty modernizacji elementów kotłów itp. Mgr inż. Janusz Jabłoński,

Główny Specjalista ds. Kotłowych Elektrowni Turów, wygłosił obszerny referat, w którym omówił wiele problemów związanych z eksploatacją urządzeń kotłowych. Mgr inż. Jacek Gadowski, kierownik Wydziału Wdrożeń i Postępu Technicznego, w sposób interesujący przedstawił znaczenie wynalazku we współczesnej energetyce. Zwrócił uwagę na ogromny wysiłek, jaki muszą ponieść obie strony, aby pomysł twórcy został wdrożony. Prof. Kazimierz Wójs przedstawił ofertę naukowo-badawczą instytutu. Na pięknych kolorowych przezroczach zaprezentował liderów i ich zespoły naukowo-badawcze. Omówił tematykę badawczą poszczególnych zespołów, wyposażenie aparaturowe i oprogramowanie, którym dysponują.

Drużga część seminarium odbyła się w holu wystawowym, w nowej części budynku A-4. Urządzono tu interesującą wystawę pt. „Elektrownia przyjazna dla środowiska”, której najważniejszym punktem był model kotła fluidalnego. Pierwsze takie kotły zainstalowała w Elektrowni Turów firma Foster Wheeler.

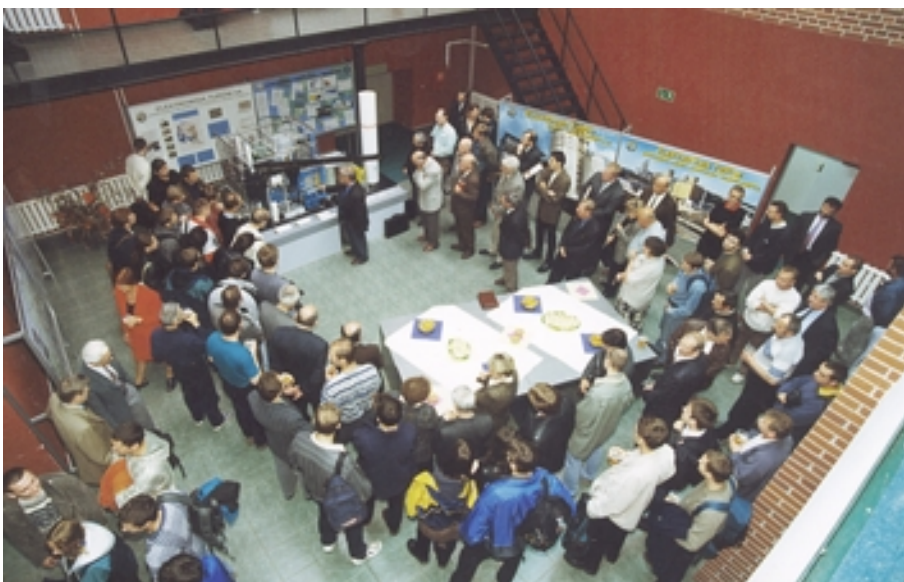
Otwierający wystawę mgr inż. Edmund Kraska, zastępca dyrektora technicznego Elektrowni Turów (zdz. z lewej u góry), zwrócił uwagę na nowoczesne technologie stosowane w elektrowni. Wystawą interesowali się nie tylko uczestnicy seminarium, ale także studenci. Duża, bo ponad stuosobowa grupa studentów obecna na wystawie uzyskała dzięki temu wiedzę na temat nowoczesnego kotła od wybitnego specjalisty od urządzeń kotłowych.

Spalanie węgla brunatnego w kotłach fluidalnych to promowana obecnie na świecie technologia ze względu na mniejsze wymagania w procesie przygotowania paliwa do spalania i mniejszą emisję części palnych. Efekt ten uzyskuje się dzięki procesowi fluidyzacji, polegającemu na unoszeniu paliwa w strumieniu powietrza oraz ponownym zawracaniu niedopalonej części paliwa, po ich wydzieleniu za pomocą cyklonów, do komory spalania.

Na zakończenie seminarium przedstawiciele władz Instytutu i Elektrowni omówili zasady dalszej współpracy. □

W części referatowej, odbywającej się pod przewodnictwem prof. Henryka Kudeli, przedstawiono i przedyskutowano niektóre problemy. Zastępca dyrektora I-20 dr Władysław Sikorski przedstawił najważniejsze wyniki uzyskane w dotychczasowych opracowaniach

Współpracujemy z wielkimi elektrowniami

29 maja br. w Elektrowni Bełchatów podpisano porozumienie pomiędzy Politechniką Wrocławską reprezentowaną przez JM Rektora prof. Andrzeja Mulaka, w obecności prorektora ds. nauki prof. Jerzego Zdanowskiego, oraz Elektrownią Bełchatów S.A. reprezentowaną przez prezesa Zarządu, dyrektora generalnego mgr Edwarda Najgebauera i pierwszego wiceprezesa Zarządu, dyrektora technicznego mgr inż. Eugeniusza Bilkowskiego (zj. u góry). Promotorem porozumienia był Dyktor Generalny Izby Gospodarczej Energetyki i Ochrony Środowiska mgr inż. Sławomir Kry-

stek. W porozumieniu wyrażono wolę współpracy w wielu dziedzinach energetyki i ochrony środowiska. Do realizacji porozumienia upoważniono ze strony Politechniki Wrocławskiej dziekana Wydziału Mechaniczno-Energetycznego prof. Zbigniewa Gnutka i Dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów prof. Kazimierza Wójca, a ze strony Elektrowni Bełchatów zastępcę dyrektora technicznego mgr inż. Bolesława Cirkosa.

Elektrownia Bełchatów jest największą w kraju i jedną z największych w Europie elektrownią o mocy 4320 MW, pokrywa

ok. 21% krajowego zapotrzebowania na energię elektryczną. Stała się miejscem pracy dla ok. sześciu tysięcy osób. Jest najtańszym producentem energii elektrycznej. Jako paliwo wykorzystuje węgiel brunatny wydobywany w pobliskiej kopalni odkrywkowej. Paliwo jest mielone w młynach i podawane do komory spalania kotła za pomocą specjalnych palników w postaci mieszanki pyłowo-powietrznej. Spaliny po oddaniu ciepła są oczyszczane z popiołu za pomocą elektrofiltrów, a z dwutlenku siarki za pomocą suchych lub mokrych instalacji odsiarczania i wyrzucane do atmosfery na wysokości 300 m za pomocą ogromnych kominów.

Elektrownia Bełchatów ze sporym wyprzedzeniem przygotowuje się do remontów i modernizacji bloków energetycznych. Jest więc czas i miejsce na opracowanie i wdrożenie nowych technologii. Dotyczy to takich problemów, jak odzysk ciepła odpadowego kondensatu i spalin w celu poprawy sprawności bloku, dalsze ograniczanie emisji szkodliwych substancji stałych i gazowych zawartych w spalinach, eliminację zagrożeń pożarowych itp.

Obecnie poszukuje się inwestorów do budowy Elektrowni Bełchatów II o mocy 800 MW. Zakończenie inwestycji o wartości 1 miliarda dolarów planowane jest na 2005 r. Ta inwestycja pozwoli na pokrycie zapotrzebowania na energię elektryczną w czasie planowanej w przyszłości modernizacji „starej elektrowni” oraz zapewni stałe wydobycie węgla brunatnego w tym czasie. W warunkach tworzącego się rynku energii elektrycznej będą oferowane konkurencyjne ceny. □

Podwójny jubileusz

Dziekan prof. W. Kolek składa życzenia Jubilatowi

Instytut Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn oraz Zakład Podstaw Konstrukcji Maszyn i Tribologii zorganizowały w dniu 19 czerwca br. w gmachu głównym PWr jubileuszowe spotkanie naukowe poświęcone 50-leciu pracy naukowej oraz 75-leciu urodzin prof. dr inż. Zbigniewa Lawrowskiego. W skład komitetu naukowego weszli: prof. dr hab. inż. Czesław Kajdas, prof. dr hab. inż. Wacław Kolek, prof. dr hab. Wiesław Leszek, prof. dr hab. inż. Eugeniusz Rusiński, dr hab. inż. Marian Szczerek prof. Instytutu Technologii Eksploatacji z Radomia, dr hab. inż. Wiesław Zwierzycki prof. PP. Komitet organizacyjny tworzyli: dr inż. Dymitry Capanidis, dr hab. inż. Ryszard Czarny prof. PWr, dr Czesław Koziarski i dr inż. Czesław Kusiak.

Zbigniew Lawrowski urodził się 3 stycznia 1925 roku na kresach wschodnich – w Czortkowie. Tam uczęszczał do szkoły powszechnej i gimnazjum. W II wojnie światowej brał udział w szeregach Wojska Polskiego. W 1946 roku osiedlił się w Wałbrzychu, gdzie uzyskał maturę w I Liceum Ogólnokształcącym. W roku 1947 rozpoczął studia na Oddziale Mechanicznym Wy-

działu Mechaniczno-Elektrotechnicznego Politechniki Wrocławskiej, które ukończył w 1952 roku. Jeszcze jako student podjął w 1950 r. pracę w Katedrze Elementów Maszyn PWr w charakterze zastępcy asystenta. W roku 1962 obronił pracę doktorską, a w 1968 r. został powołany na stanowisko docenta. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1989 r., a w roku 1995 awansował na stanowisko profesora zwyczajnego.

W latach 1968 – 1981 pełnił funkcję zastępcy dyrektora ds. dydaktyki i kształcenia kadr w Instytucie Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn. Od 1987 r. do 1997 r. był prodziekanem Wydziału Mechanicznego. Jako dyrektor filii PWr w Wałbrzychu (1975 – 1978 r.) przyczynił się do rozbudowy i modernizacji tej jednostki, tworząc nowe laboratoria dydaktyczne.

Działalność naukowa Profesora skupiała się wokół problematyki technik smarowania, łożyskowania oraz szeroko rozumianej tribologii i podstaw konstrukcji maszyn. Oryginalne prace to zmodernizowane układy centralnego smarowania maszyn roboczych na zamówienie CBKM-Bytom, opracowanie podstaw klasyfikacji i doboru materiałów łożyskowych, badania nad mechanizmem samosmarowania łożysk porowatych i określenie obszarów ich stosowalności oraz opracowanie zasad doboru materiałów na szybko zużywające się elementy maszyn.

Prof. Z. Lawrowski prowadził wieloletnią współpracę z zagranicą, między innymi z THT Twente (Holandia), Technische Universität w Magdeburgu, Bergakademie we Freibergu oraz VUT w Brnie.

W swoim dorobku ma ponad 100 prac autorskich i współautorskich opublikowanych w wydawnictwach krajowych i zagranicznych (w tym 2 książki i 5 skryptów). Wypromował 12 doktorantów, a wielu Jego wychowanków obroniło prace habilitacyjne.

Pracował też na rzecz środowiska naukowego pełniąc funkcje wiceprzewodniczącego polskiego Komitetu Techniki Smarowniczej (1973 – 1978) i przewodniczącego Podkomitetu Tribologii NOT (1978 - 1983). W latach 1978 – 1983 był członkiem korespondentem International Tribology Council. Jest członkiem Sekcji Podstaw Eksploatacji Maszyn Komitetu Budowy Maszyn PAN.

Za swoje osiągnięcia był wielokrotnie nagradzany i odznaczany. Posiada m. in.: Krzyż Kawalerski i Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, 9 odznaczeń wojskowych oraz tytuł Zasłużonego Obywatela Wałbrzycha.

Przekazanie prezentu od współpracowników. Od lewej: prof. E. Rusiński, prof. Z. Lawrowski, dr hab. Cz. Koziarski

Jubileuszowe Seminarium Naukowe pod hasłem „*Tribologia sprzyja (wy)trwałości*” otworzył dziekan Wydziału Mechanicznego prof. Waław Kollek. Przywitał ponad stu zgromadzonych gości, wśród których byli nie tylko pracownicy Instytutu Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn, prorektorzy PWr: prof. Jerzy Zdanowski i dr Ludomir Jankowski, ale także byli współpracownicy i wychowankowie Profesora, jedenastu z dwunastu wypromowanych przez niego doktorów, osoby utrzymujące z Jubilatem stałe kontakty naukowe. Niektórzy z nich przyjechali z Warszawy, Krakowa, Poznania, Łodzi, Gdańska, Radomia, Lublina, Wałbrzycha, a nawet z USA.

Prof. Jerzy Zdanowski przedstawiając sylwetkę prof. Z. Lawrowskiego podkreślił, że należy on do pionierów naszej uczelni i właśnie On stworzył *wrocławską szkołę tribologii*. Zauważył, że Jubilat posiada bardzo bogaty zarówno liczebnie, jak i merytorycznie dorobek naukowy. Wspominał, jak przejmując po nim stanowisko dyrektora wałbrzyskiej filii PWr miał okazję docenić jego zasługi dla tej jednostki, przekonać się o sympatii i szacunku, jakimi darzyli go pracownicy.

Były student i współpracownik Profesora, a obecnie prorektor PWr – dr Ludomir Jankowski stwierdził, że jest on bardzo dobrym dydaktykiem. Przypominał, że Jubilat kierował przez wiele lat największym zespołem w Instytucie. Potrafił on stworzyć przyjazną atmosferę wśród swoich pracowników, zawsze dążył do bezkonfliktowego rozwiązywania sporów. Jego życie było przez pięćdziesiąt lat związane z Politechniką Wrocławską, z którą się identyfikował.

Prof. Waław Kollek przedstawił zebrany historię i aktualne dane dotyczące Wydziału Mechanicznego PWr. Podkreślił, że istnieje on od 1945 roku, a obecnie w jego skład wchodzi trzy instytuty. Studia na tym wydziale obejmują trzy kierunki kształcenia: *mechanika i budowa maszyn, automatyka i robotyka oraz zarządzanie i inżynieria produkcji*. Działa on również w filiach PWr w: Wałbrzychu, Legnicy i Jeleniej Górze. Aktualnie na wszystkich rodzajach, typach i kierunkach Wydziału studiuje 2250 studentów. Kadra nauczycieli akademickich obejmuje 232 osoby, w tym 21 ze tytułem naukowym profesora. Dziekan omówił proponowane formy kształcenia oraz współpracę z zagranicą. Na koniec swego wystąpienia przytoczył ważniejsze osiągnięcia Wydziału.

Referat *Porowate łożysko spiekane – klasyczne łożysko samosmarowne* wygłoszony przez prof. Z. Lawrowskiego rozpoczął se-

Uczestnicy jubileuszowego seminarium

minarium naukowe. Pozostałe referaty wygłosili: prof. dr hab. inż. Czesław Kajdas (Politechnika Warszawska), prof. dr hab. Wiesław Leszek (Politechnika Poznańska), prof. dr hab. inż. Marian Szczerek (wicedyrektor Instytutu Technologii Eksploatacji w Radomiu), prof. dr hab. inż. Wiesław Zwierzycki (dyrektor Instytutu Maszyn Roboczych Ciężkich i Pojazdów Samochodowych Politechniki Poznańskiej) oraz prof. dr hab. inż. Jan Kiciński (wicedyrektor Instytutu Maszyn Przepływowych PAN w Gdańsku).

Uroczystość Jubileuszowa odbyła się w klubie w gmachu głównym PWr. Poprowadził ją dyrektor Instytutu Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn – prof. Eugeniusz Rusiński. W swoim przemówieniu zwrócił on uwagę na znaczący dorobek naukowy i dydaktyczny Profesora, który będąc twórcą znanej nie tylko w Polsce, ale i zagranicą, *wrocławskiej szkoły tribologii* potrafił swoją wiedzę przekazać studentom i zachęcić ich do pracy naukowej (czterech z wypromowanych przez niego doktorów posiada stopień doktora habilitowanego, a dwóch zajmuje stanowiska profesora). Jest On nie tylko znakomitym wychowawcą i mistrzem dla młodszych kolegów, ale także wysokim autorytetem moralnym, człowiekiem o dużej kulturze osobistej. Dyrektor podkreślił duże znaczenie pracy prof. Z. Lawrowskiego dla instytutu, z którym związał swe życie zawodowe. Odczytał też wiersz napisany przez mgr Andrzeja Stępnia, w którym z humorem i życzliwością autor potraktował zainteresowania naukowe Jubilata, zwracając się doń:

...Studiowałeś pilnie, by potem uparcie
Całe lat PIĘĆDZIESIĄT zajmować się tarcie!
Robiłeś w nauce, znowu los tak chciał,
Rozgryzając „tarcie na styku dwóch ciał”...

Prof. E. Rusiński przekazał Jubilatowi wraz z życzeniami kosz pięknych kwiatów. Następnie prorektor prof. J. Zdanowski odczytał list gratulacyjny od Rektora PWr prof. Andrzeja Mulaka, który nie mógł osobiście uczestniczyć w uroczystości. Dziekan prof. Waław Kollek składając życzenia i wręczając list gratulacyjny od Wydziału Mechanicznego podkreślił, że Profesor był i jest nadal filarem wspierającym ten wydział. Prof. Ryszard Czarny reprezentujący wychowanków i współpracowników Jubilata przypomniał, że zawsze mogli oni liczyć na jego radę, opinię i wsparcie. W imieniu pracowników Zakładu Podstaw Konstrukcji Maszyn i Tribologii przekazał prof. Z. Lawrowskiemu płaskorzeźbę z jego wizerunkiem (autorstwa Krzysztofa Lewczaka). Prof. Stanisław Pytko wrę-

czył adres gratulacyjny od: Polskiego Towarzystwa Tribologicznego Jubilatowi, dzięki któremu zostało ono powołane i do dziś się rozwija. Było jeszcze wiele życzeń, gratulacji, wyrazów uznania i uścisków. Odśpiewano podwójne „Sto lat”, a Profesor otrzymał albumy i bukiety kwiatów, które kocha szczególnie.

Redakcja „Pryzmatu” gratuluje Jubilatowi nie tylko osiągnięć naukowych, ale sympatii oraz szacunku jakimi darzą go jego wychowankowie i współpracownicy. Życzymy wiele zdrowia i sił do dalszej pracy oraz zachowania pogody ducha. (hw)

Wydział Architektury

Dyplomy 2000 w Muzeum Architektury

Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej po prawie dziesięcioletniej przerwie powrócił w tym roku do tradycji organizowania obron prac dyplomowych w Muzeum Architektury. W dniach 14 i 15 czerwca w czasie sesji porannych i popołudniowych prezentowano prace ponad czterdziestu studentów kierunku *Architektura i Urbanistyka* oraz dwudziestu studentów kierunku *Gospodarka przestrzenna*.

Obrona pracy magisterskiej „Szkoła XXI wieku” Tomasza Moroza

Ekspozycja prac dyplomowych z planowania przestrzennego

Dyplomanci proponowali rozwiązania aktualnych zagadnień z zakresu mieszkalnictwa (budownictwo socjalne, zespoły mieszkaniowo-usługowe, osiedla mieszkaniowe), użyteczności publicznej (projekty hoteli, bibliotek, szkół, biur, galerii sztuki, kościołów, obiektów handlowych i wystawienniczych, widowiskowych, rozrywkowych i sportowych), konserwacji i rewitalizacji zabytków (rewitalizacji zespołów przemysłowych bulwarów miejskich, rewitalizacji zespołów pałacowych, adaptacji budynków do pełnienia nowych funkcji), urbanistyki (studia przekształceń centrum miast) i planowania przestrzennego. Tematyka dotyczyła nie tylko obszaru Dolnego Śląska i Wrocławia, ale także innych polskich miejscowości (np. Ostrowca Świętokrzyskiego, Raciborza, Gdańska, Cieszyna). Dużą popularnością cieszyło się zagadnienie rozwiązania terenów i pawilonów planowanej we Wrocławiu wystawy EXPO. W trakcie bieżącej prezentacji opracowano projekty architektoniczne dla Atlanty, Horsens (Dania), a także pawilony na wystawę EXPO w Hannoverze. Wszystkie prace zostały wystawione w sali romańskiej i w korytarzach muzeum. Na zaproszenie władz Wydziału wystawę tę zwiedził prorektor ds. nauczania prof. Jerzy Świątek, który także przysłuchiwał się obradom komisji dyplomowych.

W tym roku w pracach tych komisji wzięli również udział zaproszeni goście: prof. Bernd Hückriede z Niemiec, wiceprezydent Ostrowca Świętokrzyskiego i przedstawiciele SARP-u. Wrocławski Oddział Stowarzyszenia Architektów Polskich ufundował nagrodę (1000 zł) i dwa wyróżnienia (po 500 zł) dla autorów najlepszych projektów.

Nagrodzona została praca Jacka Dobrzańskiego „Siedziba Zarządu Huty Częstochowa”, której opiekunem był dr Paweł Kirsche.

Wyróżnienia otrzymali: Witold Herzog za projekt obiektu sakralnego p.w. Polskich Braci Męczenników usytuowanego przy ul. Książęcej w Raciborzu (opiekun dr hab. Waldemar Wawrzyniak)

oraz Adrian Staszczyszyn za pracę „Zespół zabudowy socjalnej w miejskim Porcie Rzecznym we Wrocławiu” (opiekun dr Maciej Hawrylak).

Laureatom dyplomy SARP-u wręczali (w zastępstwie prezesa Andrzeja Wierchowskiego) członkowie zarządu tego stowarzyszenia: Bohdan Kaczmarzyk i Daniela Przyłęcka.

Druga część obron prac dyplomowych planowana jest na 18, 19 i 20 września, także w Muzeum Architektury.

*dr hab.inż. arch.
Elżbieta Trocka-Leszczyńska,
prof.nzw.,
dr inż. arch. Bogusław
Wowrzeczka*

*Przedstawiciele władz Wydziału i zaproszeni goście przy wyróżnionej pracy dyplomowej.
Od lewej: prodziekan dr A. Poniewierka, prorektor prof. J. Świątek, dziekan prof. E. Trocka-Leszczyńska,
prof. E. Huckriede, dyplomant – Adrian Staszczyszyn (stypendysta Sokratesa), opiekun pracy – dr
Maciej Hawrylak, prodziekan dr R. Pustelnik*

Przyznano nagrodę im. prof. Witolda Kuli

„Nagroda im. prof. Witolda Kuli” jest przyznawana w konkursie na najlepsze prace magisterskie i doktorskie poświęcone inicjatywom społeczno-ekonomicznym. Organizatorem konkursu, który odbywa się już od siedmiu lat jest Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych SA działający w porozumieniu z Wydziałem Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego i Wydawnictwem Naukowym PWN.

W VII edycji tego konkursu absolwentka Wydziału Informatyki i Zarządzania PWr Anna Kuźma zdobyła drugą nagro-

dę za pracę magisterską napisaną pod kierunkiem dr inż. Zofii Krokosz-Krynke. Pra-

ca była poświęcona problematyce zarządzania ryzykiem walutowym w przedsiębiorstwach Dolnego Śląska. Obecnie Anna Kuźma jest doktorantką prof. Jacka Mercika w Instytucie Organizacji i Zarządzania. Nagrodę odebrano w siedzibie Banku Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych w Warszawie w dniu 18 maja br.

Dr inż. Zofia Krokosz-Krynke i mgr inż. Anna Kuźma

Dyrektor instytutu dr inż. Janusz Markowski i autorka, wicedyrektor instytutu schowani za kompletem dyplomów i dyplomantów.

Dzień dyplomanta w ITM

W dniu 20 czerwca w Instytucie Techniki Mikrosystemów odbył się, jak co roku, Dzień Dyplomanta. Studenci V r. studiów magisterskich (specjalności: *Mikroelektronika i Urządzenia Elektroniczne* oraz *Optoelektronika i Technika Światłowodowa*), a także IV r. studiów inżynierskich (specjalność: *Urządzenia Elektroniczne*) przedstawili swoje prace dyplomowe na sesji plakatowej i w krótkich wystąpieniach.

Komisje oceniające podkreślały wysoki poziom merytoryczny wszystkich prac i ja-

kość ich prezentacji.

Autorzy trzech najlepszych prac zostali nagrodzeni dyplomami i upominkami książkowymi. Są to:

– Mariusz Kawa (autor pracy: „Zastosowanie transformaty Fouriera do analizy odpowiedzi czujników chemicznych”, której opiekunami byli dr hab. inż. Karol Nitsch – na zdj. poniżej za plecami autora – i mgr inż. Kamil Wiśniewski).

– Andrzej Marendziak (autor pracy: „Wytwarzanie właściwości polaryzacyjnych w światłowodach jednomodowych za pomocą oddziaływań zewnętrznych” wykonanej pod kierunkiem dr inż. Anny Sankowskiej),

– Jarosław Niedbalec (autor pracy: „Au-

tomatyczne pomiary charakterystyk prądowo napięciowych struktur półprzewodnikowych” wykonanej pod kierunkiem dr hab. inż. Danuty Kaczmarek).

Nagrody zostały ufundowane przez dyrekcję Instytutu Techniki Mikrosystemów.

Nagrodę książkową ufundowaną przez prof. Benedykta Licznarskiego otrzymał Tomasz Piotr Baraniecki za najlepszą pracę wyłanianą drogą głosowania przez samych studentów z EOT (tytuł pracy „Światłowodowy wzmacniacz erbowy, wybrane zagadnienia badawcze”, której opiekunami byli prof. dr hab. inż. K. Abramski i dr inż. E. Pawlik).

dr Bronisława Olszewska-Mateja

Komisje oceniające przy pracy. Słuchają: dr E. Murawski, prof. T. Berlicki, prof. Zb. Kowalski, a obok dr S. Patela, dr J. Radojewski i dr M. Tłaczala.

Bibliotekarze z wizytą w bibliotekach krakowskich

Ktoś kiedyś powiedział: „Wycieczka i turystyka to pojęcia wykluczające się wzajemnie”. Nie potwierdziła tego wyprawa zorganizowana w dniach 23-25 maja 2000 r. Grupa bibliotekarzy z Politechniki Wrocławskiej udała się na wycieczkę szkoleniową do Krakowa. Celem wyjazdu było zwiedzenie, poznanie i zaobserwowanie pracy bibliotek trzech krakowskich wyższych uczelni: Politechniki Krakowskiej, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Górniczo-Hutniczej, a także obejrzenie królewskiego miasta.

Z kronikarskiego obowiązku przypominamy, że idea tego typu wyjazdów szkoleniowych zrodziła się w 1996 r., kiedy Biblioteka Główna obchodziła 50-lecie powstania. Od tego czasu odwiedziliśmy: w 1997 r. biblioteki w Poznaniu i Kórniku, w 1998 r. biblioteki w Budapeszcie i Kecskemet, a w 1999 r. księżnice w Katowicach i Gliwicach.

W pierwszym dniu naszej wyprawy do Krakowa odwiedziliśmy Bibliotekę Politechniki Krakowskiej, która powstała wraz z uczelnią w 1945 roku jako Biblioteka Wydziałów Politechnicznych Akademii Górniczej. Działalność biblioteki została formalnie zatwierdzona w 1947 r. Jej pierwszą siedzibą był Dom Technika przy ul. Straszewskiego 28. Obecnie biblioteka jest rozproszona, zajmuje około 1800 m² powierzchni. Są w niej: Czytelnia Czasopism, Czytelnie Pracowników Naukowych, Oddział Informacji Naukowej, Oddział Obsługi Wydawnictw Ciągłych oraz magazyn czasopism, który zorganizowano w dawnym pawilonie wystawowym (mieścił się tu niegdyś garnizon austriacki). Archiwum książek umieszczono zaś w dawnym areszcie austriackim (ok. 1 mln woluminów). Książki są tam przechowywane w pojedynczych celach. Biblioteka obsługuje ok. 14.000 czytelników w bardzo trudnych warunkach lokalowych. Nie można modernizować zajmowanych budynków są ze względu na ich zabytkowy charakter. Sytuację może poprawić jedynie budowa nowej księżnicy. Biblioteka Politechniki Krakowskiej od 1993 r. korzysta z komputerowego systemu TINLIB. Katalog obejmuje tylko zbiory Biblioteki Głównej.

Wieczór spędziliśmy w Teatrze im. Słowackiego oglądając komedię „Żołnierz i bohater”.

Miejscem naszego noclegu był hotel o ogromnej kubaturze i bardzo ciekawej, ascetycznej architekturze, który prowadzony jest przez OO. Zmartwychwstańców.

W drugim dniu wycieczki gościliśmy w Bibliotece Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie bardzo serdecznie przyjął nas dyrektor dr hab. Krzysztof Zamorski. W telegraficznym skrócie – bardzo ciekawie i zajmująco – opowiedział nam o historii biblioteki i o jej obecnych problemach, m.in. o kradzieży cennych książek. Wspomniał również o nowym gmachu, który ma być oddany do użytku w październiku 2000 r. Następnie zwiedzaliśmy pomieszczenia biblioteki: oddziały, które zajmują się zbiorami oraz informacją naukową, czytelnie, katalogi, magazyny. Biblioteka Jagiellońska jest biblioteką główną Uniwersytetu Jagiellońskiego. Razem z 46 bibliotekami instytutowymi i wydziałowymi tworzy uczelnianą sieć biblioteczną-informacyjną. Pełni również funkcję biblioteki narodowej gromadzącej i archiwizującej wszystkie druki wydane w kraju oraz polonika zagraniczne, jak również zagraniczną literaturę naukową z dyscyplin reprezentowanych na UJ.

Od stycznia 1994 r. Biblioteka UJ korzysta z komputerowego systemu VTLS. W zamierzeniu katalog komputerowy BJ będzie centralnym katalogiem zbiorów bibliotek instytutowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Obecnie opisy są włączane przez 19 bibliotek, jednak liczba placówek współtworzących katalog sukcesywnie rośnie (przypominamy, że w Bibliotece Politechniki Wrocławskiej katalog Biblioteki Głównej pełni funkcję katalogu centralnego

– od samego początku jego istnienia – i zawiera opisy zbiorów Biblioteki Głównej i 33 bibliotek wydziałowych, instytutowych i studiów – sic!). Katalog komputerowy BJ rejestruje druki zwarte (książki) wydane po 1 stycznia 1992 r. Ponadto prowadzona jest przez Bibliotekę retrokonwersja opisów wydawnictw opublikowanych w roku 1992, trwa również stopniowe włączanie opisów książek z roku 1991. Katalog notuje również wydawnictwa ciągłe (czasopisma i serie wydawnicze) wydane po 1 stycznia 1994 r. – całość, zaś wydane do końca 1993 r. – w wyborze oraz czasopisma (w wyborze, nie uwzględniając ich pełnego zasobu – tomów, roczników).

Godną naśladowania jest inicjatywa podjęta przez władze Uniwersytetu Jagiellońskiego (w formie rozporządzenia) w sprawie cegiełek na rzecz rozbudowy Biblioteki UJ. W zależności od wysokości darowanej kwoty można otrzymać tytuł honorowego czytelnika biblioteki UJ.

Po zapoznaniu się z pracą i działalnością BJ dzięki uprzejmości i życzliwości naszych gospodarzy zwiedziliśmy Collegium Maius oraz wystawę „Skarby Uniwersytetu Jagiellońskiego”. Następnie spora część niestrudzonych uczestników wycieczki zwiedzała z przewodnikiem najciekawsze zabytki Krakowa (m.in. kościół Mariacki, kościół OO. Franciszkanów).

Trzeci dzień szkoleniowego wyjazdu rozpoczęliśmy od zwiedzenia Biblioteki Akademii Górniczo-Hutniczej. Kierownictwo i pracownicy przyjęli nas bardzo serdecznie. Uczestnicy wycieczki byli mile zaskoczeni zmianami, jakie nastąpiły po remoncie gmachu Biblioteki. Z zainteresowaniem również wysłuchali zastępcy dyrektora dra Jerzego Krawczyka, który opowiedział o planach dalszej modernizacji zajmowanego budynku (nadbudowa piętra i dobudowa skrzydła) oraz historii powstania placówki.

Biblioteka AGH pełni funkcję III Centralnej Biblioteki Technicznej (dla przypomnienia: I CBT jest Biblioteka Politechniki Warszawskiej, zaś II CBT – Biblioteka Politechniki Wrocławskiej). Posiada zatem księgozbiór o profilu technicznym, wzbogacony o zbiory humanistyczne, przy czym kładzie duży nacisk na zbiory elektroniczne (ok. 100 tytułów czasopism elektronicznych, 30 baz danych) i działalność informacyjną (tworzy własne bazy danych, np. prac doktorskich, prac habilitacyjnych, historii AGH). Księżnica jako jedna z nielicznych specjalizuje się w gromadzeniu słowników.

Jako pierwsza w kraju – z inicjatywy dyr. Ewy Dobrzyńskiej-Lankosz – podjęła inicjatywę archiwizacji skryptów (autorstwa pracowników AGH) oraz poczytnych podręczników (wydanych w latach 70-tych) umieszczając ich pełne teksty na serwerze i udostępniając je w Internecie (<http://victoria.vci.agh.edu.pl/BG/skrypty/index.html>). W ten sposób rozwiązano problem z cennymi książkami oraz podstawowymi podręcznikami i skryptami (wciąż poszukiwanymi, polecanymi przez wykładowców), które ulegają „zaczynianiu”, zniszczeniu lub są pojedynczymi egzemplarzami (bez szans na wznowienie) – zapewniając im „nieśmiertelność”, a szerokiej rzeszy studentów i pracowników nauki – możliwość swobodnego dostępu do nich. Inicjatywa godna naśladowania!

Pełni wrażeń udaliśmy się w drogę powrotną do Wrocławia. W czasie podróży wymienialiśmy swoje wrażenia i refleksje. Wyjazd ten pokazał nam, że goszczące nas uczelnie podejmują inicjatywę w kierunku budowy nowych obiektów lub rozbudowy swoich istniejących już samodzielnie bibliotek, aktywnie zabiegają o ich rozwój. Jesteśmy pełni nadziei, że Politechnika Wroclawska również w najbliższym czasie podejmie taką inicjatywę.

Składamy szczególne podziękowania Pani dyr. Annie Uniejewskiej za perfekcyjne zorganizowanie tego bardzo udanego wyjazdu.

Ewa Zysek, Marek Dubiński

XIII Konferencja „Nauczanie Fizyki w Wyższych Szkołach Technicznych”,

Instytut Fizyki PWr był gospodarzem XIII Konferencji „Nauczanie Fizyki w Wyższych Szkołach Technicznych”, jaka odbyła się 26-28 czerwca we Wrocławiu. Konferencja, której współorganizatorem jest również Polskie Towarzystwo Fizyczne, jest ważnym forum wymiany poglądów na temat kształcenia przyszłych inżynierów, o czym świadczy także dostojny skład komitetu honorowego. Znaleźli się w nim: minister edukacji narodowej prof. Mirosław Handke, minister nauki prof. Andrzej Wiszniewski, marszałek prof. Jan Waszkiewicz, rektor AGH prof. Ryszard Tadeusiewicz, rektor PWr prof. Andrzej Mulak oraz prezydent Wrocławia Bogdan Zdrojewski.

Obrady konferencji trwały trzy dni i obejmowały kilka głównych bloków tematycznych.

Na wstępie prezentowano ciekawe, wręcz modelowe wykłady z różnych dziedzin fizyki. Ukazywały one słuchaczom bogactwo i niezwykłość zjawisk opisywanych przez tę podstawową naukę. Usłyszeć można było prof. A. Rogalskiego mówiącego o *Detektorach promieniowania elektromagnetycznego* i prof. J. Niewodniczańskiego prezentującego *Energetykę jądrową*. Prof. J. Baranowski ukazał uroki *Laserów niebieskich*, zaś prof. J. Mozrzyk wyjaśnił, jak interesująco mówić o *Poglądowej geometrii równowagi trzech ciał*. Prof. A. Oleś przedstawił temat *Magnetyzm osłoną naszej cywilizacji* (skrót tego ciekawego wystąpienia zamieszczamy na dalszych stronach), dr hab. W. Urbańczyk mówił o *Wszecobecnym światłowodach*, a prof. L. Jacak wzbudził uznanie słuchaczy wyjaśniając, czym jest *Komputer kwantowy*.

Kilka wystąpień dotyczyło zastosowań komputerów w badaniach. Prof. W. Klonecki mówił o *Zastosowaniu technik komputerowych do analizy wyników pomiarów*, dr hab. M. Kozielska starała się odpowiedzieć na pytanie *Czy programy komputerowe pomagają uczyć fizyki?*, a prof. M. Kozielski przedstawiał *Pokazowe animacje komputerowe i foliogramy do wykładów z fizyki współczesnej*. Ponadto odbyły się dwie sesje plakatowe, podczas których prezentowano m.in. programy komputerowe.

W szeregu wystąpień starano się przedstawić zagadnienia zakresu tematycznego programów dydaktycznych i form ich nauczania. Fundamentalne pytanie *Czy warto uczyć fizyki w szkołach?* dotyczące reformy nauczania fizyki w szkołach zadał dr J. Dunin-Borkowski, zaś dyrektor wrocławskiego III LO mgr M. Głowacki przedstawił *Nauczanie fizyki w liceum ogólnokształcącym*. Dr Z. Mazur omówił *Unifikację egzaminów maturalnych z fizyki*, a prof. J. Własak *Studium Talent*. Dr W. Salejda (PWr) referował pomoc dydaktyczną oferowaną przez PWr szkołom średnim.

Konkretne rozwiązania dydaktyczne wprowadzone przez poszczególne uczelnie prezentowali: prof. F. Krok (PW), dr hab. J. Zieliński i dr hab. J. Kędziński (WAT), prof. H. Sodolski (PG), dr J. Typek (PSz), dr inż. B. Żółtowski i dr hab. G. Derfel (PŁ) oraz prof. Z. Kąkol (AGH). Swoje poglądy na *Rolę fizyki w wyższym wykształceniu technicznym* przedstawił prorektor ds. nauczania PWr prof. J. Świątek.

Zagraniczny uczestnik konferencji, prof. E. Oehlschlaeger (z Duńskiego Uniwersytetu Technicznego w Lynby stworzonego przez Oersteda) wypowiedział się na temat potrzeby wzmocnienia kontaktów między fizykami kształcącymi inżynierów (*Demands for strengthened network among physics teachers in engineering education*). Dążenia te potwierdziły wystąpienia prof. A. Radosza, który omówił *Europejski aspekt nauczania fizyki na PWr* oraz prof. J. Pawlikowskiego prezentującego *Europejskie standardy kształce-*

nia w szkolnictwie wyższym.

Zainteresowanie wzbudziła też krótka wizyta dyrektora Departamentu MEN mgra Tadeusza Popłonkowskiego. Była ona wstępem do kilkietapowej dyskusji na temat określony tytułem konferencji. Wielu uczestników konferencji podkreślało zagrożenia wynikające z ograniczania programów nauczania fizyki. Cytowano pogląd prof. Iwona Białynickiego-Biruli, że „fizyka przestała być częścią światopoglądu nie tylko szerokich rzesz inteligencji, ale nawet elity intelektualnej”, co prowadzi do ograniczenia nauczanego kanonu wiedzy fizycznej na rzecz elementów fizyki wprowadzanej do specjalistycznych przedmiotów. Podkreślano, że wkrótce znacznie obowiązywać rzeczywisty ranking uczelni: dyplomy jednych szkół będą więcej warte niż innych. Wtedy okaże się, że „wybrane problemy fizyki” zajmujące 4,9% programu dydaktycznego to za mało, by wykształcić prawdziwego inżyniera. (Szerzej o wnioskach wynikających z dyskusji wypowiadają się fizycy z PWr w odrębnej wypowiedzi.)

Osobny i wart bliższego zapoznania się temat to omówiona przez prof. K. Chałasińską-Macukow (UW) akredytacja kierunku studiów. Referentka przedstawiła wnioski i doświadczenia płynące z przeprowadzenia procedur akredytacyjnych na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego. Podkreśliła zalety stosowania systemu, który choć na razie działa jako wewnątrzrodowiskowy (wprowadzony przez 15 uniwersytetów) sposób oceny, przynosi już dobre skutki, gdyż zachęca do podnoszenia jakości szeroko rozumianego nauczania. Liczą się tu bowiem także np. warunki, w których student spędza czas między zajęciami, czy też dostęp do zbiorów bibliotecznych.

Wymienione referaty nie wyczerpywały programu konferencji. Towarzyszyło je około 30 prezentacji służących wzbogacaniu wykładów lub weryfikowaniu wiedzy studentów.

Organizatorzy zadbałi też o strawę duchową zapraszając uczestników konferencji na koncert w sali Oratorium Marianum UW.

Należy zatem podkreślić, że dzięki wysiłkom Komitetu Programowego pod przewodnictwem prof. Jana Misiewicza i Komitetu Organizacyjnego pod przewodnictwem prof. Ewy Dobierzewskiej-Mozrzyk udało się zrealizować ciekawą, atrakcyjną, a także – miejmy nadzieję – owocną konferencję.

Wnioski z dyskusji podczas XIII Konferencji

Nauczanie Fizyki w Wyższych Szkołach Technicznych

Wrocław, 26–28 czerwca 2000

Uczestnicy Konferencji stwierdzili, że fizyka i nauczanie fizyki są istotnymi elementami tworzonej obecnie europejskiej przestrzeni wiedzy i edukacji. Nadrzędnym celem nauczania fizyki w polskich wyższych szkołach technicznych powinno być przygotowanie inżyniera do życia i pracy w nowoczesnym społeczeństwie. W szczególności oznacza to, że absolwenci wyższej uczelni technicznej powinni posiadać wiedzę pozwalającą im rozumieć podstawowe prawa przyrody. Umożliwi im to podejmowanie merytorycznych trafnych decyzji i znajdowanie racjonalnych rozwiązań, jak również zapewni rozumienie i akceptację decyzji podejmowanych przez innych. Kierując się tymi nadrzędnymi przesłankami, biorący udział w Konferencji sformułowali wiele szczegółowych wniosków dotyczących dydaktyki fizyki na polskich wyższych uczelniach tech-

nicznych oraz w szkołach średnich. Najistotniejsze spośród nich przytaczamy poniżej.

I. Dydaktyka fizyki w wyższych uczelniach technicznych

Siłami napędowymi obecnie obserwowanego postępu cywilizacyjnego są wiedza i technologia. W tym kontekście szczególnie istotne znaczenie ma wiedza fizyczna, będąca podstawą nowoczesnych technik i technologii. Dlatego przedmiot *fizyka* na polskich uczelniach technicznych powinien być stałym i niezmiennym elementem kształcenia podstawowego każdego inżyniera oraz magistra inżyniera.

Istnieje pilna potrzeba sformułowania standardowego programu kursu fizyki, tzw. *kanonu fizyki* w wyższych szkołach technicznych. Program ten powinien zawierać działy i zagadnienia przeznaczone do obligatoryjnego zrealizowania w ramach 2/3 liczby godzin przeznaczonych na kurs fizyki, obejmujący wykłady i ćwiczenia rachunkowe oraz laboratoryjne. Pozostałą liczbę godzin, tj. 1/3, należy przeznaczyć na omówienie zagadnień specjalistycznych wynikających ze specyficznych potrzeb kształcenia inżynierów na danym kierunku studiów. Kanon fizyki powinien obejmować zajęcia laboratoryjne, na których przyszli inżynierowie zdobywają podstawowe umiejętności przeprowadzania pomiarów i doświadczeń.

Całkowita liczba godzin przeznaczonych na kurs fizyki nie może być niższa od minimum określonych wytycznymi Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Wydaje się, że najmniejsza liczba godzin przeznaczonych na dwusemestralny kurs fizyki powinna obejmować: 60 godzin wykładów, 30 godzin ćwiczeń rachunkowych oraz 30 godzin zajęć w pracowni fizycznej.

Kursy fizyki powinny być realizowane przez nauczycieli akademickich będących fizykami z wykształcenia, prowadzących aktywną działalność naukową w dziedzinie fizyki.

W dyskusji podkreślano, że wymienione wyżej problemy będą istotnym elementem procesu akredytacji kierunków studiów na wyższych uczelniach technicznych.

Uczestnicy Konferencji zwracali uwagę na konieczność zapewnienia środków finansowych na utrzymanie i modernizację zaple-

cza technicznego dydaktyki fizyki. Środki na ten cel nie mogą pochodzić z funduszy przeznaczonych na działalność naukową.

W dyskusji zwracano także uwagę na konieczność dostosowywania programów kursów fizyki do standardów europejskich (system punktowy oceny, system studiów trójstopniowych: inżynierskie, magisterskie, doktoranckie).

II. Fizyka w szkołach średnich

W czasie Konferencji zwrócono uwagę na potrzebę współpracy wyższych uczelni technicznych ze szkołami średnimi w celu lepszego przygotowania absolwentów do studiów oraz współdziałania w przygotowaniu programów nauczania fizyki w szkołach średnich oraz nowej formy egzaminu maturalnego.

Podkreślono potrzebę pomocy w realizacji procesu dydaktycznego w szkołach średnich poprzez udostępnianie uczniom laboratoriów, prowadzenie wykładów popularnonaukowych, pokazów i demonstracji zjawisk fizycznych, organizowanie konsultacji i zajęć dla szczególnie uzdolnionej i/lub zainteresowanej młodzieży oraz konferencji i spotkań dla nauczycieli fizyki.

III. Promocja fizyki

Z uwagi na rosnący analfabetyzm naukowy społeczeństwa, podawanego silnym naciskom ze strony przedstawicieli pseudonauki, konieczne jest popularyzowanie i upowszechnianie osiągnięć fizyki oraz nauk technicznych. Dobrze służą temu celowi Festiwale Nauki oraz akcje popularyzujące osiągnięcia nauki i nowoczesne technologie, jak również działalność Polskiego Towarzystwa Fizycznego. Szczególną rolę odgrywa Forum Edukacyjne, na którym powinny być dyskutowane zasadnicze cele reformy programów fizyki w szkołach średnich.

Fizycy powinni starać się docierać do społeczeństwa za pomocą środków masowego przekazu. Ogromną rolę do odegrania mają tutaj wybitni naukowcy i profesorowie, którzy zrobili błyskotliwe kariery naukowe.

Wrocław, 6 lipca 2000

*E. Dobierzewska-Mozrzymska,
J. Misiewicz, R. Poprawski i W. Salejda*

Magnetyzm nas osłania

W opracowaniach popularnonaukowych, a często i naukowych prezentowana jest opinia, że zanik ziemskiego pola magnetycznego mógłby być groźny dla życia na Ziemi. Wyjaśnienie tego zagadnienia jest celem niniejszego artykułu.

Przed omówieniem magnetyzmu ziemskiego pragnę przypomnieć strukturę Ziemi. Zewnętrzny stały płaszcz o grubości 2.900 km chroni jądro składające się z dwóch części. Bezpośrednio do płaszcza przylega ciekła część jądra o grubości 2.200 km. Stanowi ją ciekłe żelazo. Dalej mamy stały rdzeń o promieniu 1.220 km, również zbudowany z żelaza. Informacje te uzyskano na podstawie badań zachowania się fal sejsmicznych i częstości drgań własnych Ziemi. W jądrze stałym panuje ciśnienie 330 GPa i temperatura około 5.100 K, co m.in. wynika ze strumienia ciepła na powierzchni Ziemi (80 mW/m²).

Według sond kosmicznych pole magnetyczne Ziemi zbliżone jest do pola pochodzącego od dipola magnetycznego umieszczonego w jej środku (90% pola). Zarówno pole dipolowe, jak niedipolowe pochodzi od jądra ciekłego. Anomalie pola mające źródło w pokładach materiałów magnetycznych są niewielkie.

O orientacji i natężeniu ziemskiego pola magnetycznego w różnych okresach informują nas badania paleomagnetyczne. I tak cząstki magnetyczne zawarte np. w materiałach organicznych (magnetyt) opadając na dno jezior lub morza orientują się w polu magnetycznym Ziemi. Następnie są one wbudowywane w skałę osadową (piaskowiec, wapień). Skała narasta w długim okresie, nawet do tysięcy lat. Dane ze skał magmowych posiadają lepszą czasową zdolność rozdzielczą. Skały te zestalają się szybko, a stygnąc przechodzą przez temperaturę przemiany magnetycznej zawartych w nich cząstek, tym razem głównie hematytu. Cząstki zawierające materiały magnetyczne polaryzują się w polu Ziemi. Dzięki bardzo dużej koercji, zwykle jednodomenowych cząstek magnetycznych zawartych w skałach, zakodowana w nich orientacja pola magnetycznego Ziemi może przetrwać mimo występujących kolejnych inwersji pola (zmian zwrotu pola magnetycznego Ziemi). Paleomagnetyzm wymaga informacji o kierunku pola ziemskiego w danym czasie, jak również możliwie dokładnej oceny okresu, z którego dana skała pochodzi. Korzysta się tu z praw rozpadu promieniotwórczego (np. wyznacza się stosunek mas ⁴⁰K do ⁴⁰Ar zawartych w skale). W ostatnich 10 milionach lat taka zmiana zwrotu pola magnetycznego Ziemi następowała średnio 4,5 razy w ciągu 10⁶ lat.

Badania wykonane dla skał magmowych dostarczyły danych o samym procesie inwersji. Jak się okazuje, nie jest to proste odwracanie dipola magnetycznego Ziemi. Mamy tu do czynienia z przejściami przez kwadrupole i sekstupole aż do powstania dipola magnetycznego zorientowanego przeciwnie niż uprzednio. W czasie inwersji natężenie pola magnetycznego Ziemi spada poniżej 10% normalnej wartości. Sam proces inwersji pola jest długotrwały i trwa on od 2 do 15 tysięcy lat. Zgodnie z wynikami badań archeologicznych pole magnetyczne Ziemi zmalało od 3 tysięcy lat o ponad 40%. Inne dane potwierdzają ten efekt. To znaczy, że inwersja już się rozpoczęła!!!

Od lat istnieje wiele modeli tłumaczących magnetyzm Ziemi. Zakładały one, że genezą pola ziemskiego jest ruch ciekłego jądra Ziemi. W chwili początkowej poruszający się przewodnik (jądro ciekłe) w polu magnetycznym (pole międzygwiazdne 10⁻¹⁰T) wytwarzał prąd elektryczny, a zatem pole magnetyczne. Niedawno pojawił się oryginalny model (Glatzmaiera i Roberta, „Nature” 1995, 1999) korzystający z symulacji komputerowej. Energią napędową gigantycznego termohydromechanicznego dynamy jest wydzielające się w jądrze stałym ciepło z rozpadu jąder radioaktywnych oraz konwekcja w jądrze ciekłym połączona z działaniem sił Coriolisa, lepkości i Lorentza. Nie chodzi tu jednak o powolny ruch obrotowy Ziemi, lecz, jak piszą autorzy, w jądrze ciekłym występują tornada konwekcji od jądra stałego do płaszcza. Oma-

wiany model przewiduje stabilizację natężenia pola magnetycznego, a po kilkudziesięciu tysiącach lat inwersję. Wynikają też z niego takie efekty, jak przesunięcie biegunów magnetycznych w stosunku do geograficznych, czy nieco szybszy (stwierdzony eksperymentalnie) obrót jądra stałego.

Pole magnetyczne wytwarza w pobliżu Ziemi tzw. pasy Van Allena (obszary o nieco powiększonym natężeniu pola). W pasach tych zakrzywiane są tory cząstek o niskich energiach i obserwuje się tam ich dużą gęstość. Są to głównie cząstki wiatru słonecznego.

Wiatr słoneczny składa się w 96% z protonów, a około 4% stanowią jądra He (oczywiście leżą tam również elektrony). Należy podkreślić niezwykle dużą liczbę cząstek wylatujących ze Słońca. Masa ich emitowana w ciągu sekundy wynosi 1,4 miliona ton. Nie uszczupla to jednak zbyt masy Słońca (10³⁰ kg). Od początku swego istnienia Słońce straciło w tym procesie zaledwie 4,5×10⁻⁴ swej masy. Wiatr słoneczny jest najbardziej intensywny w okresach aktywności Słońca (co 11 lat).

W pobliżu pasów Van Allena natężenie wiatru słonecznego wynosi 5×10¹² protonów s⁻¹ m⁻². Protony te w większości mają energię około 1 keV. Jednak nieliczne protony z pewnych obszarów korony słonecznej (tzw. butelek magnetycznych) mogą osiągać duże energie aż rzędu 10⁸ eV.

Jak wygląda sprawa osłony przez pasy Van Allena? Pasy Van Allena leżące najdalej od Ziemi odrzucają wszystkie elektrony oraz protony, których energie nie przekraczają 10 MeV. Pasy bliższe Ziemi odrzucają protony o energiach około 100 MeV. W okresie aktywności Słońca natężenie protonów o energii powyżej 10⁸ MeV wynosi w pobliżu Ziemi około 20 protonów m⁻² s⁻¹. Gdyby pole magnetyczne Ziemi zanikało (w czasie inwersji), to bardzo duże natężenie promieniowania docierałoby w pobliże Ziemi. Jednak musimy pamiętać, że jeszcze chroni nas atmosfera ziemska. Stąd protony o energiach około 100 MeV nie będą docierały do Ziemi. Stracą one swą energię na jonizację. Mogą dotrzeć jedynie cząstki wtórne, a więc elektrony i fotony. Ta składowa jest w atmosferze dość przenikliwa. Ostatecznie, konsekwencje inwersji pola magnetycznego Ziemi będą dla życia niewielkie. Inna rzecz, że pociągnie to zapewne zasadnicze problemy dla telekomunikacji (gwałtowny wzrost jonizacji górnych warstw atmosfery). Inwersja, poprzez docierającą do nas zwiększoną składową elektronowo-fotonową, przyspieszy być może przemiany genetyczne, ale nie zagrazi życiu.

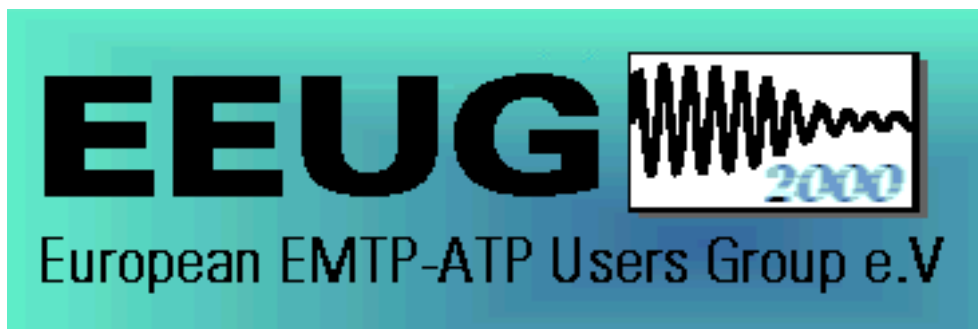
Rola wiatru słonecznego nie kończy się na opisanych powyżej procesach. Właśnie wiatr słoneczny tworzy tzw. parasol słoneczny osłaniający nas efektywnie przed nadmiernym promieniowaniem kosmicznym. Lecące od Słońca masy plazmy (stanowiące prąd elektryczny) wytwarzają pola magnetyczne. Pola te, o bardzo zagmatwanej strukturze, kilkakrotnie przeganiały *Marinera IV*. Są one wprawdzie słabe (2-7 nT), ale działają na ogromnych obszarach. Wysyłane sondy wykazały, że w poplątanych liniach pól magnetycznych generowanych przez wiatr słoneczny zostaje odrzucona znaczna część promieniowania kosmicznego. Spowodowane to jest odcinaniem przez pole magnetyczne wiatru słonecznego mniej energetycznej części promieniowania kosmicznego (E poniżej 10¹⁵ eV). Cząstki bardzo wysokiej energii nie będą odchylane. Docierające do nas pełne widmo byłoby zabójcze!!! Pasy Van Allena nie uchroniłyby nas. Rola pól magnetycznych tzw. trzepotania plazmy (wiatru słonecznego) jest zatem zbawienna.

Reasumując: ze względu na zagrożenie życia nie należy obawiać się inwersji pola magnetycznego Ziemi. Inna rzecz, że nasza cywilizacja korzystająca powszechnie z telekomunikacji (m.in. kontakt z satelitami) zostanie poważnie zakłócona. Natomiast Słońce, które za pośrednictwem wiatru słonecznego generuje w heliosferze (do 10¹⁰ km) pola magnetyczne, stwarza dla Ziemi prawdziwą tarczę przed śmiertelnym promieniowaniem.

Prof.dr hab. Andrzej Oleś
(AGH)

Spotkanie Europejskiej Grupy Użytkowników Programu EMTP

W dniach 25-26 września odbędzie się na Politechnice Wrocławskiej spotkanie Europejskiej Grupy Użytkowników Programu EMTP. Program komputerowy EMTP (*ElectroMagnetic Transient Program*) powstał jeszcze w latach sześćdziesiątych z inicjatywy amerykańskiego zjednoczenia energetycznego BPA jako narzędzie do symulacji i analizy elektromagnetycznych stanów przejściowych. Od tego czasu program jest ciągle rozwijany i dostosowywany do nowych generacji komputerów. Z biegiem czasu stał się on standardem w swojej dziedzinie. Na jego bazie powstało wiele komercyjnych wersji komputerowych narzędzi do badania elektromagnetycznych stanów niestabilnych w sieciach i systemach elektroenergetycznych. Tym niemniej wersja podstawowa jest ciągle rozwijana i nadal stanowi użyteczne narzędzie, które jest niezwykle przydatne dla projektantów urządzeń i automatyki stosowanej w elektroenergetyce,

a także do badania zjawisk elektromagnetycznych w złożonych układach.

Wielką popularność i użyteczność program ten zawdzięcza grupie fanatyków, którzy wkładają dużo serca w jego rozwój i upowszechnianie idei wolnego dostępu do programu. Jest on dostępny za darmo, a użytkownicy zobowiązani są jedynie do opłacania symbolicznych kwot przeznaczonych na przedsięwzięcia organizacyjne. Na świecie działa obecnie kilka regionalnych grup użytkowników programu EMTP. Instytut Energoelektryki należy do Europejskiej Grupy Użytkowników EMTP i w tym roku jest gospodarzem kolejnego spotkania. Należy to uznać za ogromne wyróżnienie.

Podczas planowanego na wrzesień spotkania przewidziana jest regularna konferencja naukowa, zebranie organizacyjne oraz jednodniowy kurs z wybranej dziedziny zastosowań programu. Organizatorzy otrzymali zgłoszenia udziału w spotkaniu od użytkowników z USA, Kanady, Japonii i oczywiście z Europy, w tym z Polski.

Bliższe informacje na temat spotkania można uzyskać w Internecie: <http://www.pwr.wroc.pl/~w5elek>. □

IV Konferencja Naukowo-Techniczna „Sieci Elektroenergetyczne w Przemśle i Energetyce” SIECI 2000

Konferencja została zorganizowana przez Instytut Energoelektryki. Odbывała się ona dniach 5-7 lipca b.r. Obrady były prowadzone w 12 sekcjach, na których 160 uczestników wysłuchało 80 nadesłanych referatów.

Główna problematyka konferencji koncentrowała się na zagadnieniach rynku energii elektrycznej. Tematyka ta jest niezmiernie aktualna nie tylko ze względu na przekształcenia społeczno-ekonomiczne w naszej części Europy. Od kilkunastu lat jest to także temat ożywionych dyskusji w krajach rozwiniętych. Zasada wolnego handlu energią elektryczną umożliwia każdemu odbiorcy zawieranie indywidualnych umów z wybranymi przez siebie wytwórcami energii. Ta zasada rodzi konkurencję i prowadzi do obniżenia kosztów wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej, ale jednocześnie łączy się z wieloma nowymi zagadnieniami natury prawnej, ekonomicznej oraz technicznej. Właśnie temu ostatniemu aspektowi zagadnienia była poświęcona duża część obrad. Podczas sesji plenarnej zaprezentowano dwa bardzo interesujące referaty na ten temat: *Lokalne rynki energii elektrycznej*, prezentowany przez prof. Jana Popczyka z Politechniki Śląskiej oraz *Zasady energetyczne w procesie deregulacji*, przygotowany przez prof. Jerzego S. Zielińskiego z Uniwersytetu Łódzkiego. Tej problematyce była również poświęcona sesja panelowa *Problemy tworzenia rynku energii elektrycznej*, która była przygotowana i prowadzona przez znanego

znawcę zagadnienia, prof. Jacka Malkę z Instytutu Energoelektryki Politechniki Wrocławskiej. W bardzo ożywionej dyskusji wzięli udział czołowi specjaliści z tej dziedziny z krajowych środowisk uniwersyteckich i energetyki. Podkreślano m.in. konieczność kompleksowego rozpatrywania w zagadnieniach ekonomicznych i technicznych różnych nośników energii. (???)

Zagadnienia rynkowe w dziedzinie wytwarzania, przesyłu i użytkowania energii elektrycznej są bardzo ściśle związane z kwestią jakości energii elektrycznej i niezawodności jej dostaw. Jest to problem obecnie niezmiernie ważny, gdyż współczesne technologie są bardzo wrażliwe na zakłócenia [procesu] związane ze zmianą [wynikające ze zmian] parametrów dostarczanej energii elektrycznej, a w szczególności na przerwy w zasilaniu. Zakłócenia i awarie w systemie elektroenergetycznym kosztują coraz więcej. Zagadnieniom tym była poświęcona zasadnicza część konferencji. W czasie sesji poruszano problemy analizy stanów przejściowych w sieciach elektroenergetycznych, rozwoju automatyki zabezpieczeniowej, strat energii podczas jej przesyłu, analizy jakości energii elektrycznej i inne.

Konferencja była przeznaczona głównie dla krajowego środowiska elektroenergetyków, chociaż brała w niej czynny udział również spora grupa uczestników z zagranicy. Dzięki wieloletniej współpracy Instytutu Energoelektryki z firmą ABB w Szwecji w konferencji brał udział znany specjalista w dziedzinie automatyki elektroenergetycznej, dr Murari Mohan Saha z ABB Automation Products z Västeras, który wygłosił interesujący referat na temat lokalizacji zwarć w liniach elektroenergetycznych.

Konferencji patronował Minister Nauki, prof. Andrzej Wiszniewski, który jednak nie mógł w niej uczestniczyć, gdyż w tym czasie towarzyszył Premierowi Rządu RP podczas jego wizyty w Niemczech. W nadesłanym liście prof. A. Wiszniewski życzył uczestnikom owocnych obrad, a gospodarzom – by kolacja towarzyska stała się kolejnym dowodem ich gościnności. Wierzymy, że tak było. □

NA WYDZIAŁACH

ARCHITEKTURA

12 czerwca Rada Wydziału nadała stopień naukowy doktora nauk technicznych:

- Markowi Progowi w wyniku obrony pracy doktorskiej „Balustrada jako przegroda wielofunkcyjna (promotor: dr hab.inż.arch. Zbigniew Bokun, prof.),

- Yusufowi Ibrahimowi w wyniku obrony pracy doktorskiej „Tradycja a nowoczesność w projektowaniu osiedli obiektów mieszkalnych w warunkach północnej Nigerii (promotor: prof.dr inż.arch. Ryszard Żabiński).

26 czerwca nadano stopień doktora nauk technicznych:

- Izabeli Mironowicz w wyniku obrony pracy doktorskiej „Wzorce rozmieszczenia przestrzennego usług sektora obsługi biznesu” (promotor: prof.dr hab.inż.arch. Tadeusz Zipser) – praca jest wnioskowana do nagrody Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,

- Przemysławowi Nowakowskiemu w wyniku obrony pracy doktorskiej „Ergonomiczne projektowanie strefy wypoczynkowej mieszkania” (promotor: dr hab.inż.arch. Jerzy Charytonowicz, prof.).

3 lipca na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu wszczęto postępowanie o nadanie dr hab.arch. Grażynie Balińskiej i dr hab.inż.arch. Jackowi Radziejewiczowi tytułu naukowego profesora i wyznaczone recenzentów ich dorobku naukowego.

Przyjęto prace doktorskie mgr inż.arch. Małgorzaty Bąkowskiej, mgr inż.arch. Tomasza Głowackiego i mgr inż.arch. Bogny Krynickiej-Rzechonek. Wyznaczono terminy obron publicznych.

Wszczęto przewody doktorskie mgr inż.arch. Janusza Gubańskiego i mgr inż.arch. Małgorzaty Leszczyńskiej.

Wyznaczono recenzentów prac doktorskich: mgr inż.arch. Grażyny Hrynczewicz, mgr inż.arch. Nasereldaina Abdalla Mahamouda, mgr inż.arch. Leszka Świątka i mgr inż.arch. Ewy Augustyn-Lendzion.

Wyznaczono komisję ds. postępowania o nadanie dr hab.inż.arch. Andrzejowi Grudzińskiemu tytułu naukowego profesora nauk technicznych. Powołano dr hab.inż.arch. Alinę Drapelę-Hermansdorfer na stanowisko kierownika Zakładu Kształtowania Środowiska.

Poparto wnioski o nadanie Medalu PWR prof.dr hab.inż.arch. Edmundowi Małachowiczowi.

Polsko-Francuskie Centrum Inżynierii Systemów Przemysłowych na Politechnice Wrocławskiej (dawna Szkoła Francuska)

ogłasza zapisy na Podyplomowe Studia:

1. **Mastère Spécialisé (X edycja) en Management des Grandes Projets et Programmes** prowadzonych wspólnie z École Nationale Supérieure des Mines de Saint-Etienne (Francja).

- Kandydatami mogą być absolwenci lub studenci V roku studiów magisterskich uczelni technicznych lub ekonomicznych oraz absolwenci innych uczelni, jeśli mają chociaż minimalny staż zawodowy. Wymagana jest podstawowa znajomość języka francuskiego;
- Studia zasadnicze trwają jeden rok i są poprzedzone 7-miesięcznym kursem języka francuskiego (300 godz.), początek – październik 2000 r.;
- W ramach studiów 2-tygodniowy pobyt we Francji oraz 4-miesięczny staż przemysłowy w kraju lub za granicą;
- Program studiów, realizowany przez specjalistów francuskich i polskich (w języku francuskim), jest dostosowany do aktualnych potrzeb i problemów przemysłu oraz rozwoju regionalnego;
- Absolwenci studiów otrzymują francuski dyplom *Mastère Spécialisé* nadany przez École Nationale Supérieure des Mines de Saint-Etienne;
- Warunki przyjęcia: spełnienie wymogów formalnych + rozmowa kwalifikacyjna;
- Koszt studiów: rok I – 2.700 zł., rok II – 3.500 zł., płatne w ratach;
- Termin zgłoszeń: **do 22.09.2000 r.**;
- Rozmowy kwalifikacyjne: **23.09.2000 r.** (sobota).

2. **Studium Polskie (VI edycja)**

- Wymagane jest wykształcenie wyższe;
- Studium trwa 3 semestry;
- Zajęcia są prowadzone w piątki (od 15.00) i soboty (od 9.00);
- Program studiów oraz stosowana pedagogika są przeniesione na grunt polski z Francuskiego Studium ECOLE FRANÇAISE DE GÉNIE DES SYSTEMES INDUSTRIELS realizowanego na Politechnice Wrocławskiej od 9 lat;
- Absolwenci otrzymują dyplom Politechniki Wrocławskiej oraz francuski certyfikat École des Mines de Saint-Etienne;
- Koszt całego studium – 4.900 zł, rozłożone na raty;
- Termin zgłoszeń **do 6.10.2000 r.**;
- Rozmowy kwalifikacyjne **6 i 7.10.2000 r.**

Szczegółowe informacje oraz pobieranie formularzy zgłoszeń:

Polsko-Francuskie Centrum Inżynierii Systemów Przemysłowych Politechnika Wroclawska

50-370 Wrocław, pl. Grunwaldzki 7
budynek D-5 (p. 20)

tel. 320-22-48, 320-25-96, fax 328-02-29;

e-mail: mastere@pwr.wroc.pl;

internet: <http://www.pwr.wroc.pl/sf>.

Studenci z Wolfsburga znów we Wrocławiu

W dniach od 8 do 11 maja br. na Wydziale Mechanicznym PWr gościli studenci Wyższej Szkoły Zawodowej Braunschweig-Wolfenbuettel. Prof. Gerhart Rinne wraz z czternastoma podopiecznymi studiującymi na III roku w mieszczącym się w Wolfsburgu Instytucie Budowy Pojazdów tej uczelni zwiedzili badawcze i dydaktyczne laboratoria Wydziału. Przyjął ich także prof. Waław Kollek – dziekan W-10.

Goście odwiedzili polkowiacką spółkę Volkswagen Motor Polska. Tam, po wysłuchaniu wykładu Friedricha Ehrhardta (członka zarządu firmy) o historii powstania zakładu i problemach technicznych związanych z produkcją silników, zwiedzili linię produkcyjną. Podczas wizyty we wrocławskiej firmie Volvo Poland, Industry

niemieccy studenci zapoznali się z procesem produkcji autobusów. Oba zakłady zrobiły duże wrażenie na zwiedzających.

W programie 3-letnich kontaktów pojawił się nowy element: Był to krótki pobyt w siedzibie Fundacji „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego w Krzyżowej. Wycieczkowicze mogli tu nie tylko poznać historię rodziny von Moltke, ale także obejrzeć wystawę ukazującą formy walki z systemami totalitarnymi XX wieku.

W trakcie spotkania wolsburgczyków z polskimi studentami w Dworze Polskim umówiono się na rewizytę, którą zaplanowano na ostatni tydzień października br. W ramach tej wycieczki przewidziano m.in. zwiedzanie wystawy EXPO 2000.

Organizacją pobytu niemieckich gości we Wrocławiu oraz przygotowaniem rewizyty polskich studentów zajął się Zakład Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych Instytutu Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn PWr.

dr inż. Czesław Kolanek

Obradowało KRUViO

W dniach 16–18 czerwca obradowało w Olejnicy Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola. Gospodarzem spotkania był rektor AWF, prof. Zdzisław Zagrobelny.

- Rektorzy wysłuchali relacji prof. Daniela J.Bema, kierownika Wrocławskiego Centrum Sieciowo-Superkomputerowego na temat możliwości i wydajności wrocławskiej akademickiej sieci komputerowej, która wprowadzona ongiś była pierwszą akademicką siecią w kraju. Ostatnio pojawiła się sieć PIONIER finansowana przez KBN, która wzbogaci infrastrukturę informatyczną nauki. Prof. Bem zapoznał rektorów z programem informatyzacji dziekanatów. Brak pełnego zabezpieczenia sieci powoduje trudności w jego wprowadzeniu.

- Rektorzy poparli prof. Jerzego Mroziaka, rektora Akademii Muzycznej w staraniach o budowę nowej sali koncertowej. Przeszkodą są trudności w pozyskaniu terenu przylegającego do uczelni.

- Kolegium zdecydowało o potrzebie przeszkolenia, przez uniwersyteckich prawników, rzeczników dyscyplinarnych uczelni.

- Rektorzy wchodzący w skład Zgromadzenia Fundatorów Wrocławskiej Międzyuczelnianej Fundacji „PRO HOMINE” na rzecz Emerytów i Osób Niepełnosprawnych wysoko ocenili realizację Ośrodka Seniorów wrocławskich uczelni. Rektorzy wyrazili nadzieję, że Fundacja „PRO HOMINE” wraz ze Spółdzielnią Mieszkaniową „Wrzos” będą w dalszym ciągu wypełniać obowiązki wynikające z ich obecnych sta-

tutów, dbać o zachowanie założonego charakteru wybudowanego ośrodka, tj. zaspokajając potrzeby mieszkaniowe i dążąc do zapewnienia opieki obecnym i przyszłym emerytom i rencistom wyższych uczelni Wrocławia.

- Kolegium Rektorów objęło patronat nad V Międzynarodowym Kongresem Stowarzyszenia byłych polskich stypendystów Fundacji Alexandra von Humboldta „Societas Humboldtiana Polonorum”. Tematem kongresu jest *Nauka i edukacja w społeczeństwie informacyjnym w dobie integracji europejskiej*, a odbędzie się on w dniach 22–24 czerwca 2001 we Wrocławiu.

- Prof. Andrzej Mulak poinformował o tematyce obrad Konferencji Rektorów Wyższych Uczelni Technicznych. Rektor powiedział m.in. o maturze 2002, o spotkaniu CRE (Konferencja Rektorów Europejskich) w Trondheim, której celem jest zbudowanie jednolitej przestrzeni badawczej w Europie do 2010 roku oraz o elementach krytyki Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej polegających w szczególności na nieuwzględnianiu podczas analizy uczelni ankiet studentów i pracowników oraz dostępności do aparatury naukowej. Prof. Zdzisław Zagrobelny, rektor AWF, poinformował, że MEN przyjmie Akademię Wychowania Fizycznego, lecz zlikwiduje kluby AZS traktując je jako kluby wyczynowe.

- Postanowiono, że Kolegium Dyrektorów Administracyjnych zajmie się wymagającymi uporządkowania sprawami wynikającymi z zakwaterowania w hotelach asystenta pracowników różnych uczelni. □

NA WYDZIAŁACH

ELEKTRYCZNY

15 maja Rada Wydziału w głosowaniu tajnym postanowiła przedłużyć zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu emerytowanym pracownikom wydziału: prof. M.Cegielskiemu, prof. B.Synalowi, prof. Z.Teresiakowi, prof. J.Juchniewiczowi, prof. Z.Pohlowi, prof. J.Pytłowi i dr Cz.Stecowi.

Upoważniono dziekana do podjęcia decyzji o zawieszeniu 1-semestralnych praktyk zawodowych na studiach inżynierskich w roku akademickim 2000/2001.

Poparto wnioszek, by w ramach promocji wydziału jego pracownicy przeprowadzili kilkadziesiąt godzin zajęć dydaktycznych w III Liceum Ogólnokształcącym.

Wszczęto przewód habilitacyjny dr inż. Edmunda Motyla i wybrano recenzentów rozprawy habilitacyjnej.

Nadano stopień doktora nauk technicznych mgr inż. Barbarze Górnickiej.

Przedłużono stypendium habilitacyjne dr inż. Leszkowi Pawlaczykowi.

Otwarto przewód doktorski mgr inż. Mariusza Trojnarza z Politechniki Rzeszowskiej i powołano promotora.

Powołano Wydziałowe Komisje Dyplomowe dla poszczególnych specjalności.

Dziekan przedstawił informacje z posiedzenia Senatu z dnia 27.04.2000 r. Dotyczyły one uchwały Senatu w sprawie rozliczania badań naukowych realizowanych w jednostkach organizacyjnych PWr w 2000 r. oraz projektów uchwał dotyczących możliwości rozliczania wyższych kosztów uzyskania za czynności będące przedmiotem prawa autorskiego w przypadku nauczycieli akademickich oraz innych pracowników uczelni.

Poparto kandydaturę prof. Mariana Cegielskiego do nadania Medalu Politechniki Wrocławskiej oraz kandydaturę prof. Tadeusza Łobosa do Nagrody Senatu.

Postanowiono przedłużyć zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy Janowi Gawlikowi i inż. Jerzemu Oleksińskiemu.

29 maja Rada Wydziału dopuściła dr inż. Ludwika Antala do kolokwium habilitacyjnego. Wybrano temat wykładu habilitacyjnego i wyznaczono termin kolokwium habilitacyjnego.

Zatwierdzono przedstawione przez dziekana sprawozdanie finansowe z wykorzystania środków budżetowych za rok 1999 oraz plan budżetu na 2000 r.

NA WYDZIAŁACH**ELEKTRONIKA**

10 maja Rada Wydziału dopuściła do kolokwium habilitacyjnego dr inż. Marię Dąbrowską-Szatę.

Otwarto przewód habilitacyjny i wyznaczono recenzentów rozprawy habilitacyjnej dr inż. Dariusza Ucińskiego.

Zatwierdzono plany i programy studiów dziennych na rok akademicki 2000/2001.

Przyjęto „Zasady tworzenia budżetu Wydziału Elektroniki i podziału środków na działalność dydaktyczną i naukową”.

31 maja odbyło się kolokwium habilitacyjne i wykład habilitacyjny dr inż. Marii Dąbrowskiej-Szaty. Kandydatce nadano stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych z zakresu dyscypliny *elektronika*.

Powołano specjalności *Inżynieria systemów informatycznych* i *Inżynieria internetowa* na kierunku informatyka oraz zatwierdzono ich plany i programy studiów.

Zatwierdzono tematy prac dyplomowych dla studiów zaocznych.

Zatwierdzono również plany i programy:

- studiów zaocznych (inżynierskich i uzupełniających magisterskich),
- studiów podyplomowych pod nazwą:

- Telekomunikacja cyfrowa,
- Informatyka dla nauczycieli,
- Aparatura, pomiary, informacja medyczna.

Poparto wniosek o nadanie prof. Wiesławowi Barwiczowi Medalu PWr.

8 czerwca Rada Wydziału postanowiła wystąpić o nagrody Senatu dla prof. Jana Kazimierczaka i prof. Marcelego Uruskiego.

Uzupełniono listę tematów prac dyplomowych na rok akademicki 2000/2001.

Dziekan przedstawił sprawozdanie z pracy kierownictwa wydziału za rok 1999.

5 lipca na posiedzeniu Rady Wydziału dziekan poinformował, że Centralna Komisja zatwierdziła przeprowadzone na wydziale habilitacje: dr Zenona Ulmana z Politechniki Gdańskiej, dr Haliny Kwaśnickiej z Wydziału Informatyki i Zarządzania oraz dr Eugeniusza Nowickiego.

Postanowiono nostryfikować stopień naukowy doktora uzyskany za granicą

dokończenie na str. 35

Prezent od Volkswagena

W ubiegłym roku w lipcu została podpisana umowa o współpracy pomiędzy Wydziałem Mechanicznym Politechniki Wrocławskiej, a Wydziałem Technik Produkcji i Wytwarzania Wyższej Szkoły Zawodowej Braunschweig/Wolfenbuettel w Wolfsburgu, która współpracuje z koncernem Volkswagena. Już wtedy przewidywano nawiązanie kontaktów z powstającą w Polkowicach fabryką silników Volkswagena, co wkrótce stało się faktem. W wyniku trwającej prawie rok współpracy dwoje studentów Wydziału Mechanicznego odbyło praktyki, a kilku absolwentów podjęło pracę w tym zakładzie.

W dniu 14 czerwca br. dyrektor produkcji polkowskiej firmy Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o. – mgr inż. Wolfgang Meyer przekazał Zakładowi Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych należącemu do Instytutu Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn PWr nowoczesny silnik – model 1,9 TDI PDE. Jest to czterocylindrowy silnik o zapłonie samoczynnym, o pojemności skokowej 1,9 dm³, mocy 85 kW (115 KM), turbodoładowany, z pompowtryskiwaczami. Charakteryzuje się on bardzo dużą dynamiką i niskim zużyciem paliwa – spala średnio 5,3 l/oleju napędowego na 100 km (co ma duże znaczenie przy częstych podwyżkach cen paliwa). Firma planuje, że te produkowane przez polkowskie zakłady silniki będą wysyłane do 19 zakładów koncernu i znajdują zastosowanie w samochodach marek:

volkswagen, audi, seat, skoda oraz samochodach dostawczych volkswagena, np. transporterze T-4.

Dyrektor Wolfgang Meyer przypomniał, że: „wkrótce po nawiązaniu współpracy między spółką Volkswagen Motor Polska i Instytutem Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn PWr, którą zapoczątkował dr Czesław Kolanek, zwrócono się do firmy z prośbą o udostępnienie produkowanego obecnie silnika. Jest on zbudowany według założeń i z zastosowaniem najnowocześniejszej technologii. Właśnie takie silniki są w tej chwili produkowane i używane w przemyśle samochodowym. Ponieważ polkowskie zakłady jest stuprocentową spółką-córką koncernu Volkswagen AG, potrzebne jest zezwolenie od koncernu na udostępnienie takiego modelu. Podjęto niezbędne działania i mimo że trwały one dość długo, po dziesięciu miesiącach uzyskano zgodę na przekazanie silnika Instytutowi Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn PWr, co czynię dzisiaj z przyjemnością. Jest to wymiana korzystna dla obu stron. My coś dajemy, ale w zamian oczekujemy lepiej wykształconych absolwentów. Liczymy na to, że kolejni studenci trafią na praktyki do naszego zakładu, a nasza współpraca nadal będzie się układać tak pomyślnie.”

Dyrektor Instytutu Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn prof. Eugeniusz Rusiński dziękując za przekazanie silnika poinformował, że będzie on zamontowany na stanowisku badawczym w laboratorium Za-

Prof. Eugeniusz Rusiński (z prawej) dziękuje dyrektorowi Wolfgangowi Meyerowi za przekazanie silnika.

kładu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych. Dzięki temu w istotny sposób zostanie unowocześniona baza sprzętowa, służąca kształceniu studentów oraz rozwojowi badań. W najbliższym czasie przewidywana jest rozbudowa Zakładu (jest już zatwierdzony projekt wstępny modernizacji budynku P-14), jak i unowocześnienie sprzętu pomiarowego. Dyrektor wyraził nadzieję na dalsze rozszerzenie współpracy pomiędzy firmą Volkswagen Motor Polska i Instytutem, który staje się ważnym partnerem kształcącym przyszłe kadry dla polkowskiego zakładu. (hw)

Pracownicy Instytutu : (od lewej) dr Czesław Kolanek, prof. Eugeniusz Rusiński, dr Marek Reksa, dr Andrzej Kazimierzczak oraz dyrektor Wolfgang Meyer przy silniku Volkswagena.

IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa KONSSPAL 2000

W Wyższej Szkole Oficerskiej im. Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu zorganizowano już po raz czwarty w dniach 16-17 maja 2000 r. ogólnopolską Konferencję Naukową Silników Spalinowych „KONSSPAL”. Problematyka tegorocznej konferencji obejmowała dwa obszary tematyczne: „Alternatywne paliwa pochodzenia roślinnego do silników wozów bojowych” oraz „Problemy eksploatacji zespołów napędowych pojazdów wojskowych”.

Konferencję zorganizował Zakład Techniki Bojowej Wydziału Wojsk Zmechanizowanych przy współudziale m.in. Zakładu Pojazdów i Silników Spalinowych Instytutu Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn Politechniki Wrocławskiej.

Celem tegorocznej konferencji było skonsolidowanie i rozszerzenie forum wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie badań i eksploatacji silników spalinowych zasilanych paliwami alternatywnymi pochodzenia roślinnego, prezentacja najnowszych osiągnięć naukowo-badawczych i stosowanych tu rozwiązań konstrukcyjnych oraz próba odpowiedzi na następujące pytania:

- Jakie są perspektywy wykorzystania

stacjonarnych i mobilnych urządzeń do produkcji paliw pochodzenia rzepakowego w Polsce oraz ich efektywność wykorzystania, zwłaszcza w odniesieniu do silników pojazdów bojowych?

- Jakimi sposobami i w jakim zakresie możliwa jest poprawa parametrów efektywnych i trwałości tłokowych silników spalinowych oraz zmniejszenie emisji składników toksycznych spalin?

Komitetowi naukowemu konferencji przewodniczył Komendant-Rektor WSO im. T.Kościuszki gen. bryg. Ryszard Lackner. W uroczystości otwarcia uczestniczył prof. Waław Kollek – dziekan Wydziału Mechanicznego PWi.

W ramach dwudniowych obrad wygłoszono 35 referatów, które zostały zrecenzowane i wydane w formie książkowej przez sekcję wydawniczą WSO im. T. Kościuszki, a komitet organizacyjny odnotował, że w konferencji wzięło udział ponad 200 osób.

Integracja środowisk zajmujących się problematyką paliw pochodzenia roślinnego odbywała się nie tylko na sali obrad, ale również podczas spotkań i rozmów kulturalnych. Szczególnym zainteresowaniem cieszyło się tradycyjne ognisko zorganizowane w Ośrodku Szkolenia Jeździeckiego WSO na Rakowie, które pozwoliło podtrzymać i nawiązać wiele kontaktów sprzyjających zacieśnieniu współpracy i wymianie informacji oraz doświadczeń z zakresu eksploatacji pojazdów i silników spalinowych.

dr inż. Wojciech Walkowiak

NA WYDZIAŁACH

dokończenie ze str 34

przez Bartosza Wasilewskiego.

Wyznaczono recenzentów prac doktorskich mgr inż. Krzysztofa Walkowiaka, mgr inż. Mariusza Goli, mgr inż. Krzysztofa Wiaderka, mgr inż. Tomasza Babczyńskiego i mgr inż. Dariusza Banasiaka.

Otwarto przewody doktorskie mgr inż. Grzegorza Wróblewskiego i mgr inż. Dariusza Żuka.

Postanowiono otworzyć konkursy na stanowiska:

- profesora nadzwyczajnego w dyscyplinie *elektronika*, w specjalności technologii *elektronowa*,
- 5 adiunktów naukowo-dydaktycznych (po jednym w I-6, I-25 oraz I-28 i 2 w Z02),
- 2 asystentów naukowo-dydaktycznych,
- 2 starszych wykładowców.

MECHANICZNO-ENERGETYCZNY

10 maja Rada Wydziału powołała recenzentów dorobku naukowo-dydaktycznego prof.dr hab.inż. Jerzego Zabrzskiego i prof.dr hab.inż. Mieczysława Gostomczyka, którzy zgłosili się w konkursie na dwa stanowiska profesorów zwyczajnych.

Postanowiono przedłużyć zatrudnienie na stanowiskach profesorów nadzwyczajnych dr hab.inż. Krystyny Jeżowieckiej-Kabsch i dr hab.inż. Zbigniewa Królickiego.

Jednomyślnie przyjęto wnioski o przyznanie Nagrody Senatu dr inż. Januszowi Zabokrzyckiemu.

Dr hab.inż. Krystyna Jeżowiecka-Kabsch przedstawiła projekt regulaminu wydziału.

30 maja Rada Wydziału zatwierdziła tematy prac dyplomowych.

Postanowiono ogłosić konkursy na stanowiska:

- adiunkta w Zakładzie Automatyki,
- 2 profesorów nadzwyczajnych (w specjalnościach: *Maszyny przepływowe* oraz *Technologie elektrostatyczne w energetyce cieplnej*).

Dziekan przekazał bieżące informacje z posiedzenia Senatu. Poinformował też o wizycie dotyczącej podpisania umowy o współpracy z Elektrownią Bełchatów.

Dr hab.inż. Kazimierz Wójs, prof. zaprosił zebranych na seminarium związane z kontynuacją współpracy z Elektrownią Turów. □

NA WYDZIAŁACH

BUDOWNICTWO LĄDOWE I WODNE

26 kwietnia na posiedzeniu Rady Wydziału odbyło się kolokwium habilitacyjne dr inż. Jakuba Marcinowskiego (adiunkta z I-14). Podjęto uchwałę o nadaniu kandydatowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie *budownictwo*, w specjalności *mechanika budowli*.

10 maja przeprowadzono kolokwium habilitacyjne dr inż. Andrzeja Ubysza (adiunkta z I-2) i podjęto uchwałę o nadaniu mu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie *budownictwo*, w specjalności *konstrukcje betonowe*.

17 maja powołano zespół do nostryfikacji stopnia naukowego doktora habilitowanego uzyskanego za granicą przez doc.dr inż. Lechosława Grabowskiego.

Wystąpiono z wnioskiem o przyznanie dr inż. Krystynie Szcześniak Nagrody Senatu.

Zatwierdzono sprawozdanie finansowe wydziału za rok 1999.

Dokonano podziału dotacji budżetowych na rok 2000.

Zatwierdzono plan wydawnictw dydaktycznych wydziału.

24 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr inż. Nguyen Hung Sona (Wietnam), doktoranta w I-10. Kandydatowi nadano stopień naukowy doktora nauk technicznych.

7 czerwca powołano zespół do otwarcia przewodu habilitacyjnego dr inż. Zdzisława Hejduckiego (adiunkta z I-2).

W wyniku rozstrzygnięcia konkursu postanowiono zatrudnić dr inż. Mariana Kowalczyka na stanowisku adiunkta w I-10.

Zatrudniono mgr inż. Jarosława Rybaka na stanowisku wykładowcy w I-10 na I etatu.

Odnowiono mianowanie mgr inż. Mirosława Jaśkiewicza na stanowisku asystenta w I-10.

Przyjęto korektę algorytmu podziału środków finansowych na działalność statutową.

Zatwierdzono podział środków finansowych na działalność statutową i badania własne.

Zatwierdzono plany studiów magisterskich, zaocznych inżynierskich i uzupełniających magisterskich na rok akademicki 2000/2001.

Uruchomiono grupowe warsztaty z zakresu szacowania nieruchomości. Sta-

Dokończenie na stronie 37

Rozdano dyplomy

Mija już niemal dziesięć lat od nawiązania przez naszą uczelnię współpracy z Central Connecticut State University. Przedstawiciele strony amerykańskiej niejednokrotnie mówili z uznaniem o osiągnięciach będących efektem podjętej inicjatywy. Oprócz powstałego Centrum Kształcenia Ustawicznego możemy się poszczycić trwale działającymi na polskim rynku edukacyjnym dwoma szkołami: Polsko-Amerykańską Szkołą Biznesu kierowaną przez panią dr Zofię Krokosz-Krynke i Polsko-Amerykańskim Studium Komunikacji Społecznej kierowaną przez pana dr Wojciecha Małuszyńskiego.

Ostatnio po raz kolejny zakończyły się zajęcia w obu szkołach, a 23 czerwca odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów ab-

solwentom VIII edycji Studium Komunikacji oraz XIV i XV edycji Szkoły Biznesu.

Tradycyjnie już w rozdaniu dyplomów uczestniczą przedstawiciele CCSU. Tym razem reprezentowali ją prezydent CCSU dr Richard Judd i dziekan tamtejszej School of Technology prof. Zdzisław Kremens – były prorektor PW. Na uroczystość przybył też JM Rektor PW prof. Andrzej Mulak. Obecność prof. Jana Waszkiewicza za stołem prezydiąlnym przypominała, że był on jednym z organizatorów Szkoły Komunikacji. Mimo licznych obowiązków związanych z pełnioną funkcją marszałka województwa dolnośląskiego nie zapomina on o dziedzinie, której poświęcił już książkę.

Przybyli goście wyrażali nadzieję, że dalsze inicjatywy poszerzą zakres prowadzonej współpracy, zaś prez. Richard Judd (na zdjęciach po prawej) wygłosił do zebra-

nych przemówienie, które podkreśla znaczenie zdobywanej wiedzy w kreacji jednostki i świata.

Jego tekst zamieszczamy poniżej.

Nowe tysiąclecie: obietnica i zagrożenie
Dostrzegamy obietnicę rewolucyjnych postępów w biomedycynie, komunikacji, technologii informacyjnej, alternatywnych źródłach energii, nowych materiałach, automatyzacji i globalizacji. Z drugiej strony jesteśmy świadkami pojawiających się zagrożeń takich jak: „balkanizacja”, nacjonalizm, terrorizm, rozwój sekt, nierówności między północą i południem, głód, zachwianie równowagi między populacją, zasobami naturalnymi i środowiskiem, walka o zrównoważony rozwój oraz wzajemne relacje między tymi zagrożeniami w stosunku do przyszłości tradycyjnych państw-stanów. Jeśli równowaga między obietnicą a zagrożeniem jest niezbyt jasna, to na pewno jasnym jest fakt, że zasadniczym kluczem do dobrobytu ludzkiego w tym przerażającym świecie jest wiedza.

Wiedza nie jest dobrem darowanym, nie jest rzeczą występującą naturalnie. Jest to osobiste odkrycie, indywidualna kreacja. Przychodzi ona tylko do umysłów przygotowanych, zdolnych do osobistej refleksji i poszukiwań, indywidualnych odkryć, wysublimowanych badań i kosztownych eksplo-

racji. Wiedzę może posiadać, zrozumieć i zastosować tylko jednostka wyedukowana i poinformowana.

Przyszłość ludzkości zależy głównie od edukacji, zdolności osobistych, naturalnych predyspozycji i zdolności, zrównoważonych wspólnot oraz od mądrego przywództwa, mądrego wyboru, narodowej dyscypliny, rozsądnie planowanych działań, umów międzynarodowych, humanitarnego wykorzystania technologii i od rozumnego i należytego wykorzystania zasobów. Wszystko to zależy coraz bardziej od wiedzy: wiedzy odkrytej, wiedzy zdobytej, wiedzy sprawdzonej, wiedzy wspólnie dzielonej i stosowanej.

To, co musimy zrobić, to:

- przyznać, że stypendia są publicznym majątkiem, dobrem,
- stworzyć nowe intelektualne powiązania wewnątrz uniwersytetu oraz z partnerami spoza uniwersytetu,
- zastosować nowe technologie informacyjne,
- uznać działalność dla społeczeństwa za główne zadanie stawiane zarówno jednostce, jak i instytucji,
- utworzyć w college'ach i na uniwersytetach nowe struktury, elastyczne ścieżki karier oraz poparcie dla nowych wzorów kreatywnych działań, efektywnego uczenia się i działalności dla społeczeństwa.

NA WYDZIAŁACH

Dokończenie ze strony 36

nowią one kontynuację prowadzonych przez Instytut Budownictwa studiów podyplomowych *Gospodarka nieruchomości. Zarządzanie. Wycena*.

Wyrażono zgodę na kontynuację III cyklu dwusemestralnego Studium Podyplomowego *Gospodarka nieruchomości. Zarządzanie. Wycena*. Kierownikiem warsztatów i studium został prof.dr hab.inż. Juliusz Mrozowicz.

Powołano komisję do postępowania o nadanie dr hab.inż. Piotrowi Konderli, prof. (I-14) tytułu naukowego profesora.

Ogłoszono konkurs na stanowisko profesora zwyczajnego w dyscyplinie *budownictwo*, w specjalności *budowa mostów* i powołano komisję konkursową.

3 lipca wszczęto postępowanie o nadanie tytułu naukowego profesora dr hab.inż. Piotrowi Konderli, prof., oraz wybrano recenzentów dorobku naukowego kandydata.

Dopuszczono do kolokwium habilitacyjnego dr inż. Mariusza Szechińskiego (adiunkt z I-2) i wybrano temat wykładu habilitacyjnego.

Otworzono przewód habilitacyjny dr inż. Zdzisławowi Hejduckiemu (adiunkt z I-2) oraz wybrano recenzentów jego dorobku naukowego.

Ogłoszono wynik konkursu na stanowisko profesora zwyczajnego w specjalności *budowa mostów*. Wszczęto postępowanie dla kandydata na to stanowisko – prof. Jana Biliszczuka i wybrano recenzentów jego dorobku naukowego.

Udzielono urlopu naukowego na semestr zimowy 2000/2001 dr inż. Danucie Bryi (I-14).

Zaopiniowano wnioski o nagrody Rektora i Dziekana.

Na udanym Zjeździe Elektroników, jaki odbył się we wrześniu ubiegłego roku (donosiliśmy o nim w numerze 124), zaplanowano ponowne spotkanie po 5 latach, czyli w 2004 roku. Jednak najbardziej spragnieni kontaktów towarzysko-turystycznych zainicjowali uzupełniającą imprezę:

Złaz ELEKTRONIK 2000

Ostatnie wieści od Naczelnego Piechura Tomka Wilkońskiego są następujące :

Miejsce: Bolesławów k/Stronia Śląskiego

Ośrodek Wypoczynkowy „Drzewiarz”
 tel. ++ (74) 814 1188

Termin: 15–17 wrzesień 2000 r. czyli od piątku po południu do niedzieli (obiad).

Planowane są 2 trasy: normalna i łatwiejsza (dla „kuśtyków i kanapowców”).

Być może utworzy się grupa „olimpijska” maszerująca już od środy lub czwartku.

Szczegóły proszę ustalać z Tomaszem Wilkońskim [wiltom@friko5.onet.pl]

Przedpłaty z tytułu uczestnictwa jak zwykle na konto „ksiegowej” Ewy Bienkowskiej – 100 zł jako zaliczka.

Organizatorzy założyli, że *zlezie się* około 50 osób.

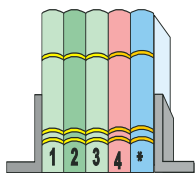
Do tych, którzy nie są dostępni internetowo, Krzysztof Lisiecki wyśle tradycyjnie informacje drogą pocztową.

KSIĄŻKI, które polecamy...

Steven Shapin

Rewolucja naukowa

tłum. Stefan Amsterdamski

Wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa 2000

Książka obrazuje współczesny stan wiedzy o XVII-wiecznej rewolucji naukowej, jednakże adresowana jest do szerokiego kręgu odbiorców. Steven Shapin analizuje ówczesny świat nauki pod kątem sposobu myślenia badaczy i tworzonych przez nich teorii.

Z pierwszej części książki możemy dowiedzieć się o stanie wiedzy XVII-wiecznego europejskiego społeczeństwa. Dalsze rozdziały mówią o metodach poznawania świata i o sposobach jej wykorzystania.

Autor jest zdania (chyba słusznie), że nasze poglądy na temat epoki, którą kojarzymy z Newtonem, Boylem i Galileuszem, są raczej zlepkiem potocznych opinii niż rzeczywistej wiedzy. Z zaskoczeniem możemy się dowiedzieć, że Shapin kwestionuje pojęcie rewolucji naukowej. *Wielu historyków wątpi mianowicie, by możliwe było wskazanie jakiegokolwiek odrębnego, zlokalizowanego w czasie i przestrzeni zdarzenia, które uchodziłoby za desygnat tego pojęcia.*

Zmiany, jakie wtedy następowały, nie przebiegały aż tak intensywnie, by można je było współcześnie odbierać jako rewolucyjne. Jednakże tworzyły się już środowiska dążące świadomie do tworzenia modeli badawczych. To ta epoka, choć nie zerwała w pełni ze średniowieczną tradycją, zrodziła mechaniczne modele natury tak dobrze znajdujące odniesienie w prawach Newtona.

Jednocześnie autor podkreśla ówczesną wiarę, że poznanie ma służyć doskonaleniu świata i ludzi oraz przekonanie, że interpretacja prawdziwej wiedzy nie może być oddana na usługi bieżących interesów. (Ach, czy tamci ludzie zrozumieliby dzisiejsze spory o wyższości masła nad margaryną i vice versa?)

Mamy nadzieję, że książka ta będzie dobrą lekturą wakacyjną dla młodszych i starszych czytelników na deszczowy urlop. □

Akredytacja dla Laboratorium Techniki Uszczelniania Maszyn i Urządzeń

4 lipca odbyło się w Instytucie Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów (I-20) seminarium prezentujące odniesiony przez Laboratorium Techniki Uszczelniania Maszyn i Urządzeń sukces, jakim jest uzyskanie akredytacji.

Dokumentuje to przyznane mu *Świadectwo uznania II stopnia* Głównego Urzędu Dozoru Technicznego stwierdzające zgodność prowadzonych tu pomiarów z amerykańską normą ASTM.

W seminarium wzięli udział prorektor ds. nauki prof. Jerzy Zdanowski, dziekan Wydziału Mechaniczno-Energetycznego prof. Zbigniew Gnutek i dyrektor Instytutu Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów prof. Kazimierz Wójs.

Wśród gości byli przedstawiciele firm współpracujących z instytutem w dziedzinie uszczelnień.

Prof. Zdanowski gratulując pracownikom instytutu podkreślił, że potrzeba zdobywania zewnętrznej akredytacji czasem umyka uwadze naukowców. Jest to jednak ważny warunek rozwoju kontaktów z przemysłem, gdyż pozwala oferować usługi badawcze i pomiarowe.

Dziekan Z.Gnutek zauważył, że uzyskanie takiego świadectwa nastąpiło na wydziale po raz pierwszy.

Dyrektor I-20 przedstawił zarys działalności dziesięciu zakładów naukowo-dydaktycznych instytutu i tematykę badawczą prowadzoną przez pracowników. Zajmują się oni szeroką gamą zagadnień naukowych: bezinwazyjnym monitorowaniem przepływów dwufazowych, uszczelnieniami, maszynami i urządzeniami cieplnymi, ochroną atmosfery, turbinami cieplnymi i sprężarkami, przepływami w złożonych systemach hydraulicznych, niskoemisyjnymi technikami spalania, modelowaniem numerycznym przepływów, chłodnictwem i kriogeniką, miernictwem w technice cieplnej i energetyce jądrowej, utylizacją odpadów, spalaniem stałych paliw i odpadów, kotłami i paleniskami, automatyzacją procesów energetycznych i systemami ciepłno-przepływowymi.

Dr Marek Gawliński prezentując dorobek badawczy Zespołu Podstaw Konstrukcji i Urządzeń Energetycznych powiedział, że badania nad uszczelnieniami są tu prowadzone już od 35 lat. Współpraca z przemysłem obejmuje kontakty z 23 polskimi firmami „od Gdańska do Lubawki”.

Od kilku lat utrzymywane są też kontakty badawcze z niemiecką firmą Bruss Dichtungstechnik GmbH i amerykańską Chicago Rawhide Industries, zaś od niedawna – również z firmą Trostel (USA). Zespół zajmował się już wieloma typami uszczelnień. We współpracy z Zakładem Produkcji Urządzeń Technicznych INCO zajmował się uszczelnieniami gumowymi do motoryzacji (np. uszczelki do wałów korbowych), zaś ostatnio na zamówienie firmy GAMBIT z Lubawki opracowuje się uszczelnienia sznurowe i spoczynkowe.

Uszczelnienia to problem interdyscyplinarny, inspirujący różnorodną tematykę badawczą. Wśród zagadnień naukowych rozważa się często problemy adhezji, czy stany energetyczne elastomerów.

Instytut dysponuje wieloma unikalnymi stanowiskami badawczymi, jak np. stanowisko do badania uszczelnień zespołów obrotowych maszyn. Prowadzi się badania chropowatości współpracujących powierzchni, optymalizuje kształt wargi uszczelki. Bada się warstwy fosforanowe i nawęglane oraz minimalizuje się opory tarcia i obciążenia cieplne powierzchni uszczelnień (w celu minimalizacji ich zużycia).

Przedstawiciel Głównego Urzędu Dozoru Technicznego mgr inż. Piotr Nowaczyk wręczając dyrektorowi I-20 *Świadectwo uznania* dla laboratorium życzył kadrze naukowej instytutu dalszej owocnej działalności. Dyrektor Kazimierz Partyka (firma GAMBIT) złożył na ręce dr Gawlińskiego kwiaty jako wyraz uznania dla osiągnięć zespołu. Wykonano pamiątkowe zdjęcia, na których inż. Krzysztof Podkomorzy (kierownik laboratorium) i dr Marek Gawliński trzymają uzyskane świadectwa akredytacyjne.

Uczestnicy seminarium zwiedzili interesującą ekspozycję różnorodnych osiągnięć zespołu: publikacje, kolekcję różnorodnych uszczelnień oraz dokumentację organizowanych tu konferencji na temat uszczelnień. Kolejna, Międzynarodowa VIII Konferencja „Uszczelnianie i techniki uszczelniania” zgromadziła już 200 uczestników, w tym 40 osób z 9 krajów.

Seminarium zakończyło się spotkaniem towarzyskim, które niewątpliwie przyczyni się do wzmocnienia więzi między nauką a przemysłem. (mk)

Do zdjęcia pozują Świadectwa Uznania II stopnia oraz inż. K.Podkomorzy, prof. K.Wójs, prorektor prof. J.Zdanowski i dr M.Gawliński.

Akredytacja dla Laboratorium Techniki Uszczelniania Maszyn

Ekspozycja dokumentująca osiągnięcia w dziedzinie uszczelnień

Dyrektor instytutu prof. K.Wójs przyjmuje gratulacje i dokumenty z rąk mgr P.Nowaczyka z Urzędu Dozoru Technicznego.

Seminarium towarzyszące nadaniu świadectwa akredytacji